

LAULATTAAKO - LAULUKURSSI LAULAMATTOMILLE

CRUX

3

TOUKOKUU 2013

Kirkon akateemiset AKI r.y.

PÄIN PERHETTÄ?

■ Pappilassa ei ollut perheongelmia

■ Lapsettomuus ja seurakunta

■ Papin perhe kaunokirjallisuudessa

■ Perhevapaalta työelämään

TYÖN JA KUORMIEN UUVUTTAMAT

EIJA NIVALA

AKIN PUHEENJOHTAJA

eija.nivala@evl.fi

Näin kevään korvalla, pääsiäisen ilossa ja valossa on aina tilinpäätösten aika. Toimintakertomukset ja tilit ovat olleet tarkastelussa seurakunnissa ja niiden äärellä olimme huhtikuussa myös perusliittojen ja AKIn valtuuston kokouksissa. Taaksepäin katsomisen ja arvioinnin ohessa on toivottavasti ollut mahdollisuus myös levähtää ja pitää jäljelle jääneitä lomapäiviä. Tähän aikaan vuodesta onkin paikallaan pysähtyä tarkastelemaan niin itseään kuin työyhteisöään myös työhyvinvoinnin näkökulmasta. Miten sinä jaksat? Entä työtoverisi? Entä läheisesi sinun ja työsi rinnalla?

Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisi huhtikuun puolivälissä tiedotteen Työelämä 2020 -hankkeen käynnistymisestä. Hankkeen taustalla on hallitusohjelmaan kuuluva työelämän kehittämisstrategia, jonka tavoitteena on parantaa työllisyysastetta, työelämän laatua, työhyvinvointia ja työn tuottavuutta.

Strategian visio on tehdä suomalaisesta työelämästä Euroopan parasta vuoteen 2020 mennessä. Hyvän työelämän ja Suomen kilpailukykyyn edellytyksenä ovat hyvin toimivat tulokselliset työpaikat. Strategian mukaan työelämäämme pitää kehittää siihen suuntaan, että vahvistetaan mahdollisimman monen ihmisen halua ja kykyä jatkaa työelämässä riittävän kauan motivoituneina. Se tarkoittaa luottamuksen ja yhteistyön syventämistä, innovoinnin ja tuloksellisuuden vahvistamista, osaavan työvoiman sekä ihmisten ja työyhteisöjen terveyden ja hyvinvoinnin varmistamista, sanotaan visiossa.

Työelämä 2020 -hankkeen tavoitteiden tukemiseen ovat jo tässä vaiheessa ministeriöiden lisäksi sitoutuneet hyvin laajasti toimijat niin työnantaja- kuin työntekijäpuolelta: Akava ja Kirkon työmarkkinalaitos muiden mukana. Työ- ja elinkeinoministeriön vetämä hanke kuuluu hallituksen kärkihankkeisiin. Sen tarkoituksena on koota eri toimijoiden työelämän tietotaito yhteen,

jotta työpaikat entistä helpommin löytäisivät tuen omalle kehittämistyölleen. Luonnollisesti jokaisella työpaikalla työn tekemisen tavat on sovittava ja tehtävä itse, yhteistyössä työntekijöiden ja työnantajien kesken.

Vielä ensi vuoden maaliskuun loppuun voimassa olevassa Kirkon yleisessä virka- ja työehtosopimuksessa 2012–2013 on varsin vahva viesti työhyvinvoinnin ja työelämän laadun kehittämiseksi. Siinä sanotaan, että osapuolet ovat sitoutuneet sopimuskauden aikana kehittämään toimia, jotka edistävät tuloksellisuutta tuottavaa toimintaa, työelämän laatua sekä henkilöstön työhyvinvointia. Erityistä huomiota tullaan kiinnittämään kirkon yleisen palkkausjärjestelmän kannustavaan soveltamiseen ja henkilöstön ja heidän edustajiensa osallistumista edistäviin yhteistoiminnallisiin toimintatapoihin sekä osaamisen kehittämiseen liittyviin kysymyksiin, sopimuksessa luvataan.

Kun tarkastelemme vuoden 2012 toimintakertomuksia tästä näkökulmasta, löydämme myös AKIn ja perusliittojemme toiminnassa tavoitteen suuntaisia askeleita. Vahvistamme kollegiaalisuutta ja ammatti-identiteettiä, tuemme jäseniämme muuttuvassa toimintaympäristössä, tuemme johtajuutta, kannustamme palkkausjärjestelmän oikeaan soveltamiseen ja harkinnanvaraisen palkanosan käyttöönottoon, etsimme uusia ratkaisuja työajan kysymyksiin, pidämme jatkuvaa koulutusta ja ammattitaidon kehittämistä tärkeänä. Ovathan nämä kehittämiskohteita ja todellisia askeleita myös työyhteisössämme? Sanat paperilla eivät auta, mutta astutut askeleet oikeaan suuntaan vievät eteenpäin ja kohti parempaa työelämää. Jopa Euroopan parhaaksi. ■

28

24

12

CRUX

3 | TOUKOKUU 2013

TEEMA

PÄIN PERHETTÄ

Perheet ovat monimuotoisia, mutta onko joku määrätty perhemalli toista arvokkaampi? Miten normatiivinen perhemalli vaikuttaa arjessa?.....12

PAPPILASSA EI OLLUT PERHEONGELMIA

Papinkin on pidettävä hyvää huolta perheväestään16

LAPSETTOMUUS JA SEURAKUNTA

Onko seurakunnassasi keskusteltu lapsettomuudesta?20

IDYLLI JA MITEN SE SÄRJETÄÄN

Papin perhe kaunokirjallisuudessa24

PERHEVAPAALTA TYÖELÄMÄÄN

Työhön palaavalle on tarjottava joustoa ja tukea.....28

ARTIKKELIT

AIKUISRIPPIKOULU.FI

mahdollistaa räätälöidyn oppimispolun34

WENDLA IVASKA

Suomen ensimmäinen naisteologi36

LAULATTAAKO

Millaista oli laulamattomien laulukurssilla40

VIRSIKIRJA ON SAANUT "PIKKUVELJEN"

Roomalaiskatolisen kirkon Helsingin hiippakunta on julkaissut suomalais-latinalainen "virsikirjan" Cantemuksen43

PERHE ON PARAS – TAI PAHIN

MERJA LAAKSAMO PÄÄTOIMITTAJA

– Minusta ei kuitenkaan tule pappia, sanoi poikani 5-vuotiaana, veti pipon päähänsä ja poistui kesken jumalanpalveluksen kotiimme, joka sijaitsi kirkon pihapiirissä.

Olin yrittänyt motivoida poikaa pysymään perhekirkossa kertomalla, että hetken kuluttua kastetaan vauva, jää nyt vielä vähäksi aikaa, niin näet, millaista työtä isi ja äiti tekevät. Ei halunnut jäädä, hänestä kun ei kuitenkaan tule pappia.

Työntekijän imagolle olisi kohottavaa, jos perhe viihtyisi kirkossa ja työkuvioissa, esiintyisi mallikkaasti ja olisi esikuvana. Mistä tuleekaan sanonta, että papin lapset pahimmat. Onko heitä niin usein viety seurakunnan tilaisuuksiin, että ovat niissä kuin kotonaan ja juoksevat edestakaisin? Toisen lapsen luonteeseen sopii istua paikoillaan jumalanpalveluksen ajan, toista ei saa pysymään penkissä millään ilveellä.

Tämän Cruxin teemana on työntekijän perhe. Aiemmin papin tai kanttorin perheelle asetettiin enemmänkin odotuksia seurakunnan toimintaan osallistumisesta vapaaehtoistyövoimana, mutta tänä päivänä jokaisella on oma työnsä, eivätkä vaatimukset ole niin suuret.

Perheen suhtautuminen työhön ja ymmärrys työajatonta työtä kohtaan on oleellista työntekijän jaksamiselle. Jos tuntee koko ajan laiminlyövänsä perhettään, työn ilo hiipuu. Tasapainon löytäminen työn ja perheen välillä auttaa jaksamaan. Yhteiskunnassa ja kirkossa pyritään tulemaan työntekijää vastaan lainsäädännöllä, joka mahdollistaa perheen huomioimisen erityisesti silloin, kun lapset ovat pieniä.

Tässä lehdessä erilaisista perheistä kirjoittaa Karoliina Nikula. Ilkka Raittila pohtii, millainen rooli työntekijän perheellä on, ja onko pappi myös perheelleen pappi. Panu Pihkala puolestaan pohtii vaikeaa asiaa, työntekijän lapsettomuutta. Seurakunnan toiminta on hyvin perhekeskeistä, miten siinä pärjää lapseton työntekijä? Papin perhettä nykykirjallisuuden valossa tarkastelee Minna Jaakkola.

Tänä keväänä tuli neljännesvuosisata siitä, kun naiset saivat Suomessa pappisvihkimyksen. Ensimmäinen nainen, Wendla Ivaska, suoritti teologisen loppututkinnon 100 vuotta sitten. Hänen vaiheistaan kertoo Pirkko Lehtiö artikkelissaan.

Kesän kynnyksellä toivotan jokaiselle Cruxin lukijalle aurinkoista kesää ja virkistävää lomaa! ■

JULKAISIJA

Kirkon akateemiset AKI r.y.
Rautatieäisenkatu 6, 00520 Helsinki

PÄÄTOIMITTAJA Merja Laaksamo
Puh. (09) 4270 1506
merja.laaksamo@akiliitot.fi

TOIMITUSSIHTEERI Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515, faksi (09) 148 5875
heli.meinola@akiliitot.fi

TOIMITUSKUNTA

Olli-Pekka Laakkonen, kanttori
Merja Laaksamo, pastori (pj.)
Milla Mäkitalo, seurakuntapastori
Karoliina Nikula, sairaalapastori
Panu Pihkala, tutkija
Ilkka Raittila, kappalainen
Minna Raassina, kanttori
Jenni Urponen, kanttori

CRUX

OSOITTEENMUUTOKSET

Tuija Kukkonen
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

TOTEUTUS JA ULKOASU

MCI Press Oy
Mikonkatu 8 A, 00100 Helsinki

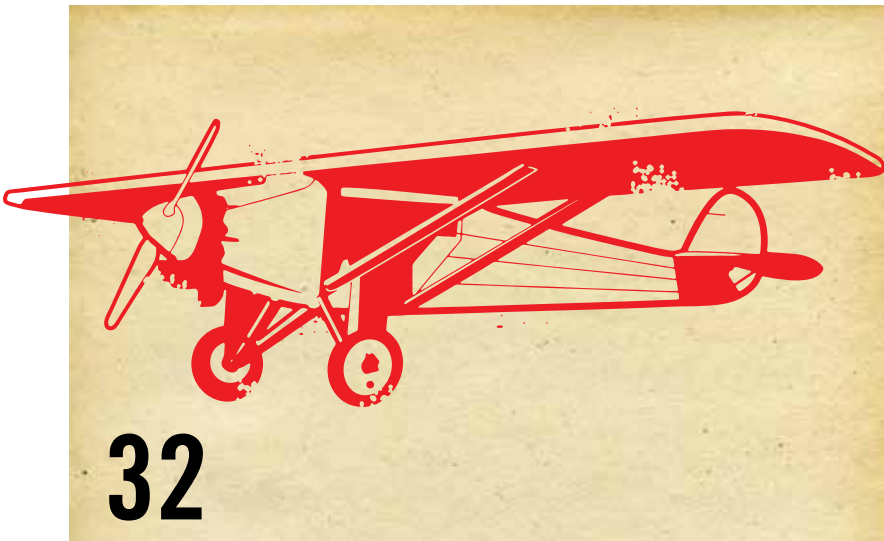
ILMOITUSHINNAT

Koko 2/1 s.	380 mm x 255 mm	1 790,- euroa
1/1 s.	190 mm x 255 mm	1 020,- euroa
1/2 s.	166 mm x 118 mm 79 mm x 245 mm	560,- euroa
1/4 s.	79 mm x 118 mm	330,- euroa
1/8 s.	79 mm x 55 mm	200,- euroa
takasivu	190 mm x 230 mm	1 200,- euroa

ISSN 0783-0122

PAINOPAIKKA

Scanweb Oy

AJANKOHTAISTA

AIKUISKOULUTUSTUKEA SAA YHÄ USEAMPI	7
KANTTORITAPAAMINEN PORI ORGAN FESTIVAALILLA	9
TEOLOGDAGAR I BORGÅ	9

KIRJOITUSSARJAT

ELÄKELÄISEN MIETTEITÄ	15
KIRKON ERITYISVIRASSA	30
SÄKEISTÖ ARKEEN	32

VAKIOT

ORDINARIOKOULUTUS	10
AKIPEDIA	10
TYÖNTEKIJÄN NÄKÖKULMASTA	11
OPISKELIJAVINKKELI	39
TEKSTIN ÄÄRESSÄ	44

UUSI PALVELUSSUHDELAKI TULEE, OLETKO VALMIS?

EERO ANNALA

KANTTORI-URKURILIITON PUHEENJOHTAJA

eero.annala@evl.fi

Aikamme merkittävin lakiuudistus astuu voimaan 1.6. tänä armon vuonna. Lakia on sorvattu kymmenen vuotta. Maamme perustuslaki uudistettiin vuonna 1990, siksi myös kirkkolakia uudistettiin. Mielestäni oli hyvä ratkaisu, että muutokset tehtiin nimenomaan kirkkolakiin: asiat ovat ikään kuin omissa käsissämme. Olen saanut lukuisia yhteydenottoja lakimuutoksen tiimoilta. Kanttoreita huolestuttaa erityisesti tuomiokapitulikytköksen lakkaaminen. Suren piispaillisen kaitsennan ”virallista” päättymistä. Toivon, etteivät piispankantorit meitä unohda. Aion tehdä omasta valtakirjastani huoneentaulun, kuulen juuri nyt historian lehtien havinaa...

Olen jo aikaisemmin ilmaissut huoleni siitä, riittääkö paikallistasolla seurakunnissa ammattitaito, kun synnyttään kanttorin viran kelpoisuuksia, sopivuuksia ja pätevyyskysymyksiä. Tiedän, että piispainkokouksen alainen kanttorikoulutustoimikunta on asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on laatia ohjeet uuteen tilanteeseen. Aika myöhään ollaan mielestäni liikkeellä. Toivottavasti ohjeista tulee kattavat.

Kanttorin vaali on monivaiheinen. Aivan kuten ennenkin seurakunta tai -yhtymä julistaa kanttorin viran auki. Tässä tarvittaisiin mielestäni terävöitymistä ja enemmän paneutumista siihen, millaista osaamista viranhaltijalta edellytetään. Jos seurakunnassa on useampi virka, sitä suuremmalla syyllä tulisi pohtia kokonaisuutta, niin että tiimi toimii seurakuntalaisten ja seurakunnan musiikin palvelijana hyvin. Sitten on tuo kiperä kohta, ne kelpoisuudet. Niitä on rukattu viime vuosikymmeninä runsaasti, ja kentällä on paljon erilaista kelpuutusta. Kuka ne yksittäisissä seurakunnassa pystyy hallitsemaan? Yhtymissä uskon olevan riittävästi henkilöstöosaamista.

Sitten tulee valintaproseduuri. Ykkösasiana tulee olla tasapuoliset, reilut ja asialliset haastattelut ja mahdolliset soveltuvuustestit sekä musiikillisten ja sosiaalisten taito-

jen testaus. Viranhaltijalle tulee laatia viranhoitomääräys, jonka tärkeimpänä sisältönä on virkasuhteen ehdot. Tämä vaatii varmasti tulevaisuudessa kovasti työtä ja kokemusten karttumista. Asiaan kytkeytyy myös työn vaativuuden ja euromääräisen palkan määrittely. Toivon, että esimerkiksi viranhoitomääräyksen lapsukset voidaan korjata, jos niissä teko-

vaiheessa huomataan valuvirheitä. Koeaika on minusta mahdollisuus. Jos uusi viranhaltija huomaa, että työpaikka ja itse työ ei olekaan sitä, mitä oletettiin, virasta pääsee tyylikkäästi pois. Jos näitä tapauksia tulee runsaasti, on jotain ollut pahasti pielessä haku-

menettelyssä ja viranhaltijan valinnassa. Aika näyttää. Tulevaisuus tuo varmaankin mukanaan myös toimintojen supistumista ja virkojen vähenemistä. On tärkeää olla paikallistasolla aktiivinen ja korvat sekä silmät auki, kun tällaisista tilanteista alkaa huhut levitä. Seurakunnissa täytyy myös mieltää ja opetella sopimuksen mukaiset yhteistoimintaneuvottelut ja -menetelmät. YT-neuvotteluihin tulee ryhtyä, jos viran tasoa muutetaan, virkoja lakkautetaan tai ei julisteta auki tai jos työpaikkaa uhkaa lomautus. On muitakin syitä käynnistää YT-neuvottelut. Tulkaahan, kollegat, Pori Organ festivalin kanttorita-

paamiseen kesäkuun alussa, niin kuulette asiasta lisää! Minulla oli kolmasluokkalaisia vieraana Keravan kirkossa. Yhdessä nuorisotyönohjaajan ja papin kanssa kerroimme työstämme ja kirkkotilastamme. Yksi pieni tyttö kysyi, kuinka monta kirkkoa ja paljonko urkuja Suomessa on? En osannut ihan tyhjentävästi vastata, mutta isohan tuo määrä on. Antakaa hyvät ystävät urujen soida tulevana suvena ja käykää ihmiset kirkkoissa reissuillanne viivähtämässä, rukoilemassa ja hiljenty-mässä. ■

Aikuiskoulutustukea saa yhä useampi

JAANA PARKKOLA,
TIEDOTTAJA, TOIMITUSPÄÄLLIKKÖ, AKAVA

**Aikuiskoulutustuen saajien määrä on kasvanut viime vuosina kovaa vauhtia.
Tutkintoaan viimeistelevä Suvi Eriksson saa tukea opintovapaansa ajaksi.**

Filosofian maisterin opintojaan viimeistelevä **Suvi Eriksson** sai sattumalta tietää, että hän voi hakea aikuiskoulutustukea opintovapaansa ajalle.

– Tiesin tuen olemassaolosta, mutta olin luullut, etten täyttäisi sen saamiseksi. Niinpä olin iloinen yllätys, kun kävi ilmi, että tukihan on tarkoitettu minun kaltaiselleni opiskelijalle, Eriksson kertoo.

Suomen ylioppilaskuntien liiton koulutuspoliittisena sihteerinä työskentelevä Eriksson on huhti–touko-

kuun opintovapaalla suorittaakseen tutkintonsa loppuun ja saa nyt siltä ajalta aikuiskoulutustukea.

– Tuen saaminen ei omalla kohdallani ratkaissut opintovapaalle jäämistä, koska olin tehnyt päätöksen siitä jo aiemmin, mutta toki sillä on myönteinen vaikutus. Monelle opintovapaa ei kuitenkaan olisi mahdollista ilman koulutustukea, Eriksson huomauttaa.

Erikssonin työnantaja suhtautui opintovapaaseen erittäin myönteisesti. Työjärjestelyt sujuivat hyvin,

ja hänen tilalleen palkattiin sijainen vapaan ajaksi.

– Sijaisen saaminen oli itselleni tärkeää, koska en halunnut, että työni kasautuisivat työkavereideni harteille.

Aikuiskoulutustuen hakeminen oli Erikssonin mielestä helppoa.

– Tarvittavat tiedot löytyivät helposti Koulutusrahaston verkkosivuilta ja tuen hakeminen oli selkeää. Monesti tukiasioiden selvittäminen on työn ja tuskan takana, joten siihen näh-

den asiat sujuivat mutkattomasti, Eriksson kiittelee.

Osaamisen kehittämistä omien tarpeiden mukaan

Eriksson pitää aikuiskoulutustukea toimivana kannustimena esimerkiksi suorittaa kesken jäänyt tutkinto loppuun.

– Mutta erityisesti pidempään työelämässä olleille se antaa hyvän mahdollisuuden itsensä kehittämiseen, uuden oppimiseen tai jopa uranvaihtoon, Eriksson lisää.

Akavan koulutuspoliittinen asiantuntija **Ida Mielityinen** on samaa mieltä.

– Aikuiskoulutustuki on tärkeä kannustin esimerkiksi kesken jääneen tutkinnon loppuunsaattajille, mutta se on ensisijaisesti tarkoitettu tutkinnon jälkeisen osaamisen kehittämiseen, Mielityinen sanoo.

Mielityinen muistuttaa, että opintovapaa ja sen perusteella myönnettävä aikuiskoulutustuki on tarkoitettu omaehtoiseen opiskeluun, eikä niiden tarvitse hyödyttää nykyistä työnantajaa.

– Työntekijällä on tietyn ehdoin subjektiivinen oikeus jäädä opintovapaalle.

Akavalaisille tärkeä tukimuoto

Aikuiskoulutustuen maksaa Koulutusrahasto, joka on työmarkkinaosapuolten hallinnoima rahasto. Koulutusrahaston tilastojen mukaan vuonna 2012 aikuiskoulutustukea maksettiin 13 500 henkilölle.

– Tuen saajien määrä on ollut selvässä kasvussa sen jälkeen, kun aikuiskoulutustuen tasoa nostettiin vuoden 2010 alussa. Esimerkiksi vuonna 2012 tuen saajien määrä kasvoi 21 prosenttia edellisestä vuodesta, Mielityinen kertoo.

Vuonna 2012 aikuiskoulutustuen saajista 37 prosenttia opiskeli yliopistossa ja 32 prosenttia ammattikorkeakoulussa.

– Muun muassa näiden mittareiden valossa kyse on akavalaisittain tärkeästä tukimuodosta, Mielityinen huomauttaa.

Akavan tavoitteena on parantaa sovitellun tuen ehtoja eli tehdä kannattavamaksi tilannetta, jossa aikuisopiskelija saa samanaikaisesti sekä aikuiskoulutustukea että palkkaa.

– Monen akavalaisen on vaikea lähteä töistä täysipäiväiseksi opiskelijaksi, joten haluamme kehittää aikuiskoulutustukea siihen suuntaan, että se tukisi myös työn ja opiskelun yhdistämistä, Mielityinen sanoo. ■

Lisätietoa: www.koulutusrahasto.fi

Kuka voi saada aikuiskoulutustukea?

Koulutusrahasto myöntää aikuiskoulutustukea omaehtoiseen ammatilliseen koulutukseen osallistuvalla aikuisopiskelijalla, joka on työ- tai virkasuhteessa tai toimii yrittäjänä ja joka

- on ollut työelämässä yhteensä vähintään kahdeksan vuotta,
- on ollut nykyisen työnantajan palveluksessa tai toiminut yrittäjänä vähintään vuoden ennen tuettavan opiskelun alkua,
- jää palkattomalle opintovapaalle yhtäjaksoisesti vähintään kahdeksi kuukaudeksi tai opiskelee lyhyemmillä opintojaksoilla tai osa-aikaisesti yhteensä vähintään 43 päivän ajan ja
- ei saa opiskeluun muuta tukea.

Aikuiskoulutustuen kaikkien saamis-ehtojen tulee täytyä, jotta tukea voidaan maksaa. Tukea myönnetään tutkintoon johtavaan opiskeluun sekä ammatilliseen lisä- ja täydennyskoulutukseen julkisen viranomaisen alaisessa oppilaitoksessa. Oppilaitoksen tulee toimia Suomessa.

Tukea maksetaan yhteensä enintään 18 kuukauden ajalta. Tuen määrä vastaa ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan määrää ilman korotusosia.

PÄIVITÄ, TÄYDENNÄ JA SYVENNÄ OSAAMISTASI!

Kirkon henkilöstökoulutuskalenteri vuodelle 2014 ilmestyy 15.8.2013 osoitteessa www.sakasti.evl.fi/koulutus

Pappisliiton ja Naisteologien opintomatka Roomaan 22.–29.4.2014

Opintomatka on Naisteologien 80-vuotisjuhlamatka, jolloin Roomaan tutustussa otetaan huomioon naisnäkökulma. Teemme päivämatkan myös Assisiin Fransiscuksen ja Pyhän Klaara Assisilaisen jalanjäljille.

Matkan hinta on noin 1300 euroa. Matkalle on mahdollista saada liiton apuraha ja sille voivat osallistua Pappisliiton jäsenet puolisoineen.

Matkanjohtajina ovat Naisteologit ry:n puheenjohtaja **Soili Juntumaa** ja apulaistoiminnanjohtaja **Merja Laak-samo**. Matkalle ilmoittautuminen alkaa syksyllä. ■

OIKAISU

Kuva: Sam Marte

Jutussa uusia tekijöitä Tekstin ääressä -palstalla (Crux 2/2013) oli väärä kuva kanttori **Anna Martesta**. Julkaisemme ohessa oikean kuvan.

FINLANDS SVENSKA PRÄSTFÖRBUND ORDNAR

Teologdagar
14–15.11.2013 i Borgå

I samband med stiftsdagarna och Borgå stifts 90 års jubileum. Medverkande bl.a. prof. **Jeanrond**, biskop **Björn Vikström**. Medlemsbrevet innehåller mer uppgifter om dagarna.

Pris ca 35 euro + hotell och resor. Mer information också av ordf. **Stina Lindgård**, stina.lindgard@pp.inet.fi, 0400 438854.

KANTTORITAPAAMINEN JA VUODEN KANTTORI -palkinnon luovutus Pori Organ Festivalilla

Pori Organ -festivaalilla pidetään Kanttori-urkuriliiton jäsentapaaminen. **HUOM!** Edellisessä Cruxissa nro 2 oli virheellinen tieto tilaisuuden paikasta. Kanttoritapaaminen on tiistaina 11.6.2013 klo 16 Porin seurakuntakeskuksessa, os. Itäpuisto 14.

Kanttori-urkuriliiton uusi puheenjohtaja **Eero Annala** kertoo liiton ajankohtaisista asioista, kuten kanttoreita koskevista palvelussuhdelainsäädännön muutoksista. Tilaisuudessa myös julkistetaan Vuoden Kanttori 2013! Illan konsertin urkuri **Hans Fagius** tulee tilaisuuteen esittäytymään ja kertomaan Ruotsin urkutaiteen näkymistä klo 17.45. Kahvitarjoilu. Pori Organ Festival tarjoaa jäsentapaamisen osallistujille ilmaisen lipun illan konserttiin, joka alkaa kello 19! Konsertin jälkeen on vielä liiton järjestämä Vuoden kanttori -illanvietto (huom! paikkoja rajoitetusti, paikat jaetaan ilmoittautumisjärjestyksessä).

Tilaisuuksiin on ilmoittauduttava liiton kotisivujen kautta 4.6. mennessä. Kannattaa osallistua Porin tilaisuuteen, sillä liitolla ei ole jäsenalaisuutta Lahden urkuviikolla eikä Lohtajan kirkkomusiikkijuhlilla tänä vuonna.

Pori Organ festival antaa Kanttori-urkuriliiton jäsenille alennuksia konserttilipuista ja majoituksesta. www.poriorgan.fi. ■

YHTEISTÄ AIKAA
PERHEEN KANSSA?

TUTUSTU JA HAE
JAKSOLLE
WWW.PHT.FI

Ensimmäinen askel on koko perheen hyvinvointijakso, jolla pääset matkalle kohti terveellisempiä elämäntapoja! PHT tarjoaa elämyksiä, onnistumisen iloa ja hyvää oloa ympäri Suomen.

ENSIMMÄINEN ASKEL ON TÄRKEIN.

PHT ry, Lintulahdenkatu 10, 00500 Helsinki.

VUOSILOMALAIN ”SAIRAUSKARENSSI”

Vuosilomalaista poistui ”sairauskarenssi”. Vaikuttaako tämä myös pappien ja kanttorien lomiin?

Eduskunta on hyväksynyt muutoksia vuosilomalakiin. Jatkossa työntekijä voi sairastuaan siirtää lomansa jo ensimmäisestä sairauspäivästä lähtien. Nykyisin tällä kohtaa on seitsemän päivän karenssi, eli lomapäiviä voi siirtää vasta seitsemän sairauspäivän jälkeen.

On kuitenkin huomattava kaksi asiaa:

Uudistus tulee voimaan vasta voimassa olevien sopimusten päättyessä, mikä tapahtuu kirkon kohdalla 31.3.2014. Vasta 1.4.2014 lukien ansaittavien lomiin sovelletaan uutta säädöstä.

Karenssin poisto koskee vain enintään 30 päivän lomaosuutta. Sen yli menevässä osassa karenssi on edelleen voimassa, ellei seuraavissa sopimusneuvotteluissa muuta sovita.

Lähetä oma kysymyksesi
os. edunvalvonta@akiliitot.fi.

PARAHAT EVÄHÄT Jumalanpalveluspäivät 2014

Valtakunnalliset jumalanpalveluspäivät järjestetään Seinäjoki Areenassa 4.-6.2.2014.

Tarjolla

on iloa, intoa ja rohkaisua sekä konkreettista apua ja ideoita seurakuntien jumalanpalveluselämään.

Mukana

mm. kirkkoherra Fredrik Modéus Ruotsin Helgeandin seurakunnasta ja suurin osa piispoistamme.

Teemoina

näillä päivillä ovat vahvasti yhteisöllisyys, osallisuus ja vieraanvaraisuus.

Tervetuloa

sinä jumalanpalveluselämän kehittämisestä innostunut seurakuntalainen, työntekijä tai luottamushenkilö!

Lue tarkemmat tiedot:

<http://sakasti.evl.fi/jumalanpalveluspäivät>

Merkitse kalenteriin ja lisää kehittämissuunitelmaan!
Parahia evähiä kannattaa lähteä maistelemaan kauempaakin.

Järjestäjinä: Kirkkohallitus, Lapuan hiippakunta, Seinäjoen seurakunta

LANKAPUHELIMESSA

TAINA MANNINEN

VS. SEURAKUNTAPASTORI,
TAIVALCOSKEN SEURAKUNTA

Kuva: Kuusamon kuva

”Äiti, ethän mene enää minnekään? Joku täti soitti, ja se oli surullinen, sitä itketti. Olet-
han kotona ja vastaat puhelimeen?” Näin hätäili alle kouluikäinen poikani, joka oli sattunut kotona vastaan lankapuhelimeen, kun olin piipahtanut kaupassa. Pysyin kotona, vastasin illan mittaan tulevaan puheluun

ja sovin surevan lesken kanssa tapaamisen. Vielä ilta-rukouksen jälkeen käytiin keskustelua, mikä tädillä oli hätänä ja saiko hän avun.

Näitä ja vielä monenmoisia keskusteluja on käyty lukuisia kertoja. Kotona soivaan virkapuhelimeen oli vastattava, ja ympärillä olevilla ”pienillä padoilla” oli todellakin korvat. Pyrin puhumaan lyhyesti, sopimaan toisen ajan ja tapaamisen, mutta äänensävyistä lapset jo poimivat asioiden sisältöjä. Sanojaan on joutunut asettelemaan.

Tai miten täysillä sitä on itse kuunnellut lastaan, kun tällä on ollut hoito- tai koulupäivän jälkeen omat tärkeät asiat kerrottavana. Soppakauha kädessä, lapsi sylissä ja luuri korvassa – sattuiivat nimittäin seurakuntalaisetkin arvaamaan, mihin aikaan pappi olisi varmasti tavoitettavissa. No, päivällisen aikana, tietenkin! Kun kaikki lapset olivat pieniä ja nuo iltapäiväsoitot alkoivat tulla tavaksi, vetäisin töpselin pois seinästä. Sain myös asiasta silloiselle esimiehelleni. Ilmoitin, että meidän puhelin on pois seinästä kahden tunnin ajan, että saadaan syödyksi ja puhutuksi päivän tapahtumat. Tämä homma toimi ihan hyvin, ja koin tullessi kuulluksi. Kiitos työnantajalle siitä.

En osaa ajatella itseäni mihinkään ”rooliin”. Olen tämä sama ihminen kaikkialla, missä kuljen; puoliso, äiti, vanhempieni tytär ja pappi. Tiedän, että on olemassa niin monenlaisia suvun tarinoita ja epämiellyttäviä satumuksia elämän varrella, että haluaa suojella itseään tai

toisia. Ja silloin niin pitää tehdä. Meillä on kuitenkin nämä elämäkokemuksemme, eikä omakaan tie ole ollut mitenkään helppo. Silti me jaamme ihmisyyden rikkinäisyydenkin keskenämme. Heikkouksissa on myös vahvuutensa. Ei tästä elämästä kukaan selviä ilman haavoja. Jospa ne veisivät meitä lähemmäksi toisiamme ja toisivat kohtaamisiimme lempeät kasvot.

Työyhteisön hengen takia ikävöin lankapuhelinta yhdestä aivan erityisestä syystä. Kun minä silloin ennen vanhaan soitin työkaverilleni, saatoin rupertella ensin joko hänen lapsensa tai puolisonsa, ja kerran anopinkin kanssa. Siinä sitä vaihdettiin kuulumiset ja tiedettiin perheen asiat ”keittiön kautta”. Niinpä kun kollegani Ilkka soitti ja sattui juttelemaan tyttärensä kanssa melko pitkän tovin ennen kuin minä lopulta sain luurin kiskotua itselleni, hän hymähtäen totesi: ”Olenkohan minä saanut koskaan terveen papereita?” Lapsi oli puhelimesta kertonut viisivuotiaan tarmolla, että tänään lääkäri oli todennut, että korvat ovat puhtaat ja hän kirjoittaa terveen paperit.

En minä sitä kaipaa, että koko perheen pitäisi hoitaa kirkon virkaa, mutta jotain me saatamme kadottaa seurakuntayhteydestä, jos me emme kykene sitä elämään todeksi edes omassa työyhteisössämme. Vaarana on, että meistä tulee sellaisia virkamiehiä, jotka suorittavat annetut tehtävät, mutta joilta on hävinnyt syvin ymmärrys Jumalan perheväestä. Onneksi on työyhteisöjä, joissa vietetään esimerkiksi joulujuhla, johon kutsutaan myös perheenjäseniä ja jo eläkkeelle siirtyneitä työntekijöitä mukaan. Ehkä silloin on jatkossakin turvattu tekijöitä tulevaisuuden kirkkoon. Seurakuntalaisia ne ovat perheenjäsenetkin – heihin kannattaa satsata ja heihin kannattaa tutustua.

Työn luonteessa on paljon sellaista, joka hajottaa ja eriyttää; itse työ, vaihtoehtoisuus ja monet kurssit sekä kokoukset. Olisi syytä pitää yllä joitakin ihan tavalisia yhteiselämän kannalta normaaleja tapaamisia, jotka yhdistävät. Ja miten mielenkiintoisia ihmisiä sieltä ”työminän” takaa ja lähipiiristä löytyykään. ■

AIKUISRIPPIKOULU.FI

mahdollistaa räätälöidyn oppimispolun

JARMO KOKKONEN

KIRKON KASVATUS JA PERHEASIAIT, KIRKKOHALLITUS

Koskaan aikaisemmin rippikoulun käymättömiä aikuisia ei ole ollut maassamme yhtä paljon kuin tänään. Vaikka nuorisorippikoulu on kohtuullisen hyvin säilyttänyt asemansa, on sen tavoitavuus 15-vuotiaiden ikäluokasta hiljalleen laskenut. Nuoruudessaan rippikoulun ohittaneet tai keskeyttäneet, maahanmuuttajat ja kirkosta kaukana eläneet urbaanit etsijät muodostavat aikuisrippikoululle valtavan mahdollisuuden.

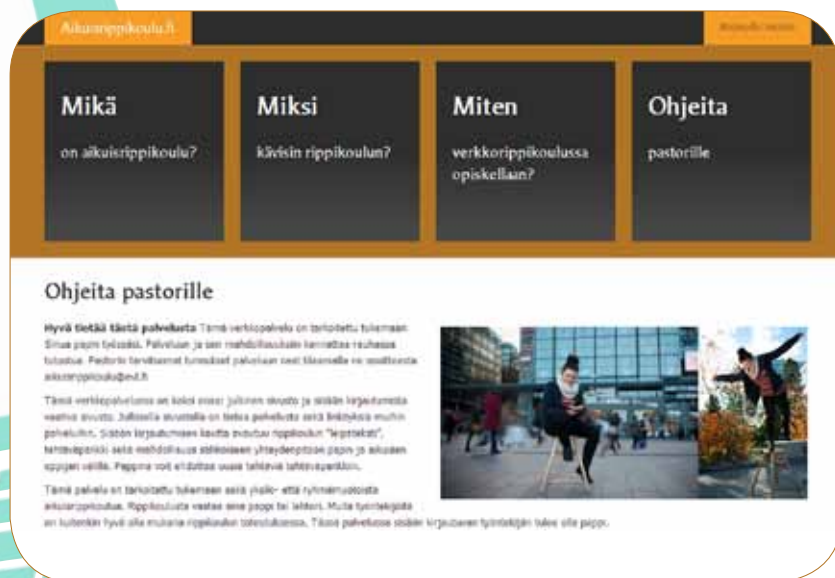
Kirkon verkkosivuilla on avattu uusi verkkopalvelu www.aikuisrippikoulu.fi. Palvelu tarjoaa joustavia ja monipuolisia mahdollisuuksia aikuisrippikoulun käymiseen. Palvelu on tarkoitettu kaikkien seurakuntien käyttöön, ja sen toivotaan helpottavan niin rippikoulun kävijöiden kuin pappienkin työtä.

Palvelussa on kaikille avoin sivusto,

jossa on tietoa palvelusta, video sekä linkityksiä. Sisään kirjautumisen kautta avautuu rippikoulun ”leipäteksti” linkityksineen, tehtäväpankki sekä mahdollisuus sähköiseen yhteydenpitoon papin ja aikuisen oppijan välillä. Papit saavat tunnukset palveluun tilaamalla ne osoitteesta aikuisrippikoulu@evl.fi.

Käyttäjälle avautuu palvelussa kuvien ja leipätekstin rinnalle aina

kolme muuta kokonaisuutta: Syvenny, Pysähdy ja Liity. Syvenny-osiosta avautuvat linkit katekismukseen, virsikirjaan, kirkon sanastoon ja ajankohtaisiin puheenvuoroihin. Pysähdy-osio sisältää verkossa tarjolla olevia hartausmateriaaleja. Liity-osiossa on liittymäpintoja kirkon ja seurakuntien muihin palveluihin verkossa (esimerkiksi Suurella sydämellä, KirkkoFacebookissa).

Toiveena on, että papit eri puolella Suomea lähtisivät rohkeasti hyödyntämään verkkopalvelua ja samalla viestisivät kehittämistoiveista ja ideoista omien kokemustensa pohjalta, kertoo Jarmo Kokkonen.

Aikuiselle rippikoulu räätälöidään

Rippikoulu alkaa aikuisen oppijan ja papin tapaamisella. Tällöin tutustutaan ja keskustellaan rippikouluun liittyvistä odotuksista, tavoitteista ja aika-aulusta. Samalla luodaan tunnuksat, joilla rippikoululainen pääsee suljetulle sivustolle, ja sovitaan niistä tehtävistä, jotka rippikoululainen järjestelmässä suorittaa. Kokonaan rippikoulua ei voi käydä verkossa, rippikouluun kuuluu aina osallistumista seurakunnan elämään. Aikuisriippikoulun laajuus on 20 tuntia, ja se perustuu rippikoulusuunnitelmaan 2001 Elämä-Usko-Rukous.

Aikuinen oppija tarjoaa monia mahdollisuuksia mielekkääseen kohtaamiseen ja kristillisen uskon perusasioiden käsittelyyn. Aina ei ole kysymys kummiudesta tai avioliitosta, yhä enemmän on heitä, jotka etsivät elä-

"Verkkopalvelu tarjoaa joustavia ja monipuolisia mahdollisuuksia aikuisriippikoulun käymiseen."

mälleen uutta suuntaa ja ovat kiinnostuneita kristillisestä elämäntulkinnasta

Verkkopalvelu ei tule koskaan valmiiksi

Verkkopalvelu täydentyy jatkuvasti, ja uusia työntekijöitä kutsutaan mukaan palvelun kehittämiseen. Toiveena on, että papit eri puolella Suomea lähtisivät rohkeasti hyödyntämään palvelua ja samalla viestisivät kehittämistoiveista ja ideoista omien kokemustensa pohjalta.

Kyseessä on yhteisöllinen työkalu, johon papit voivat jatkuvasti luoda myös itse tehtäviä. Idea on, että tämä nettipalvelu huomioisi erilaisten oppijoiden henkilökohtaiset tarpeet. On selvää, että ei-kristillisessä kulttuurissa kasvaneella maahanmuuttajalla ja suomalaisen koululaitoksen uskonnonopetukseen osallistuneella aikuisoppijalla tarpeet ovat hyvin erilaiset. ■

www.aikuisriippikoulu.fi

Kuva: Mikko Huotari

Wendla Ivaska – Suomen ensimmäinen naisteologi

PIRKKO LEHTIÖ

TEOLOGIAN TOHTORI, PASTORI, HELSINKI

Sata vuotta sitten vuonna 1913 ensimmäinen nainen suoritti teologisen erotutkinnon Helsingin yliopistossa. Ennen häntä yhdeksän naista oli yrittänyt samaa. Useimpien opinnot päättyivät avioliittoon. Wendla Ivaskan (1.6.1889–22.11.1969) kanssa toinenkin nainen aloitti teologian opiskelun, mutta hän valmistui vasta seuraavana vuonna.

”Jaha, fröken tänker bli präst.” Näin otti teologisen tiedekunnan dekaani vastaan **Wendla Ivaskan**, viipurilaisen naisylioppilaan tämän ilmoittautuessa tiedekunnan opiskelijaksi. Lause paljastaa lyhykäisyydessään tilanteen, jossa tuolloin elettiin kirkollisessa elämässä. Tiedekunta oli vielä vuonna 1909 pääosin ruotsinkielinen. Samalla sanoihin sisältyi ihmettelyä, hämmennystä ja ehkä vähän huvittunutta suhtautumista. Tätä ennen oli yhdeksän naisylioppilasta ilmaissut halukkuutensa teologisiin opintoihin. Jokainen heistä keskeytti, suurin osa naimisiinmenon takia. Naimisissa olevan naisen ei oletettu harjoittavan omaa ammattiaan.

Perheen ensimmäisenä akateemiselle uralle

Wendla Ivaska oli suuren perheen nuorimmainen, samalla ensimmäinen,

joka halusi akateemiselle uralle. Isä oli koneenhoitaja, siis työväenluokkaan kuulunut. Wendla pääsi ylioppilaaksi Viipurin yhteiskoulusta. Viipuri oli tuolloisen Suomen kansainvälinen kaupunki, jossa oli suomen- ja ruotsinkielisten lisäksi huomattava vähemmistö saksan- ja venäjänkielisiä. Kaupungin kulttuuri- ja uskonnollinen elämä oli vilkasta. Evankelinen herätysliike vaikutti seurakuntaelämään. Pelastusarmeija sekä NMKY ja NNKY toimivat Viipurissa. Ortodoksisen ja katolisen seurakunnan rinnalla oli myös pieni juutalaisyhteisö.

Wendla Ivaskan koulu, Viipurin yhteiskoulu, oli perustettu vuonna 1898 naissivistuksen kohottamiseksi ja yhteiskasvatusaatteen edistämiseksi. Koulun esikuvana oli Helsingin suomalaisen yhteiskoulu. Opetussuunnitelmana oli reaaliyseo-opetussuunnitelma.

Teologisessa tiedekunnassa pohdittiin, miten Wendla Ivaska voisi osallistua julkiseen erotutkintoon. Vuodelta 1886 peräisin olevat säädökset edellyttivät, että erotutkinto oli tarkoitettu sellaisille, jotka aikoivat toimia pappeina. Tiedekunnan dekaani ratkaisi asian toteamalla, että korkeakoulun tehtävänä ei ollut tutkia pappisvihkimyksen edellytyksiä, se kuului tuomiokapitulille. Samalla vedottiin oikeustieteellisen tiedekunnan menettelyyn, jonka mukaan naiset saattoivat suorittaa tutkinnon, vaikkeivät olleet oikeutettuja hakemaan tutkinnon edellyttäviä virkoja.

Toinen pulma oli, miten ilmaistaisiin mainearvio neiti Ivaskan todistuksessa. Ylioppilastiedekunnassa suoritettussa eroavien arvostelussa pappisvirkaa varten hän oli saanut toiseksi eniten ääniä. Miesten kohdalla oli maininta, että heidän käytök-

"Wendla Ivaska raivasi tietä tuleville naisteologipolville. Kesti seitsemänkymmentäviisi vuotta, ennen kuin pappisvirka aukeni naisille."

sensä tiedekunnassa oli ollut arvokasta pappisvihkimystä varten. Niinpä neiti Ivaskan todistuksessa todettiin, että hän oli oppiajallansa tiedekunnassa käyttäytynyt arvokkaasti. Viittaus pappisvirkaan puuttui.

Mitä Wendla itse ajatteli tulevaisuudesta? Hän halusi naisvankien sielunhoitajaksi Hämeenlinnan vankilaan. Sitä varten hän haki vartijan paikkaa, sillä naiselle sopivaa sielunhoitajan paikkaa ei siellä ollut. Päätös perusteltiin toteamalla, ettei valtiolla ollut varaa palkata tällaista vartijaa. Hänen kutsumuksensa ei löytänyt väylää toteutuakseen. Liekö **Matilda Wrede** ollut hänelle esikuvana?

Mitä teologisen erotutkinnon suorittanut nainen voisi tehdä?

Heti tutkinnon suorittamisen jälkeen Wendla uskultoi, mutta uskonnon-opettajan paikkoja ei ollut; niitä hoitivat papit joko pää- tai sivutoimisesti. Hän toimi aluksi uskonnonopettajan sijaisena. Myöhemmin hän oli jatko-luokkien opettajana ja keskikoulun tuntiopettajana Terijoen yhteiskoulussa kaksitoista vuotta. Hän opetti eri aineita, sillä koulussa oli vakinainen miesopettaja uskontoa opettamassa. Wendlaa kunnioitettiin uranuurtajana, ensimmäisenä erotutkinnon suorittaneena naisena. Eräs hänen entinen oppilaansa luonnehti häntä sieväksi, punaposkiseksi opettajaksi, jonka tun-

neilla oli osattava läksyt. Järjestys oli mallikelpoinen. Hän meni kihloihin saman koulun rehtori **Martti Salokkaan** kanssa vuonna 1915 ja naimisiin kaksi vuotta myöhemmin.

Neljän vuoden aikana Wendla Ivaska toimi työnsä ohella Kotikasvatusyhdistyksen nuorisopuhujana. Yhdistyksellä oli opintotoimintaa ja kiertäviä puhujia, jotka myivät myös kirjallisuutta. Wendlan matkat saattoivat olla pariviikkoisia ja veivät hänet eri puolille Etelä- ja Keski-Suomea. Jo kouluaikoina hän oli osoittautunut hyväksi puhujaksi. Hän puhui esimerkiksi oppilaiden puolesta ampu-misonnettomuudessa kuolleen koulun oppilaan haudalla pidetyssä muistotilaisuudessa.

Mukaan kansalaistoimintaan

Kansalaistoiminnasta tuli merkittävä tekijä Wendla Salokkaan elämässä. Ylioppilasajanaan hän oli jäsenenä Naisylioppilaiden kristillisessä yhdistyksessä ja toimi aktiivisesti teologisen tiedekunnan ylioppilastiedekunnassa. Terijoella hän osallistui innokkaasti sotilaskotitoimintaan. Hän oli puheenjohtajana kaikkiaan parikymmentä vuotta Terijoen sotilaskotiyhdistyksessä. Yhdistyksen toimintaan kuuluivat sunnuntaiset hartaushetket, käynnit sotilaiden sairastuvalla ja uusille sotaväkeen tulijoille järjestetyt tervetulojuhlat sekä vapautuille lähtökahvit.

Terijoen aikana Wendla Salokas osallistui myös kunnallispolitiikkaan. Hän oli kunnanvaltuuston jäsen parin vuoden aikana. Hänelle uskottiin lauta- ja johtokuntien jäsenyyksien ohella puheenjohtajuutta. Hän toimi Terijoen kokoomuksen ja Terijoen naisliiton puheenjohtajana seitsemän vuoden ajan. Hän osallistui Mannerheim-liiton toimintaan Terijoen osaston sihteerinä. Hän oli lisäksi luennoitsijana Terijoen kansalaisopistossa. Hän hakeutui toimimaan aktiivisesti paikkakunnan tar-

Kuva: Kansallisarkisto

Wedla Ivaska, ylioppilas vuosimallia 1909. Ajan tavan mukaan ylioppilasruusut kiinnitettiin pukuun.

Sotilaskotisisar SMK Wendla Salokas, jota Sotilaskotiliitossa kutsuttiin leikkillisesti nimellä ”Meidän vihreä piispamme”.

peiden ja mahdollisuuksien tarjoamissa tehtävissä. Wendla Salokkaan esikuva vaikutti varmasti siihen, että Terijoen yhteiskoulusta lähti kaksi naisylioppilasta teologiseen tiedekuntaan.

Naisteologiyhdistystä perustamassa

Naisteologiien keskuudessa syntyi ajatus oman yhdistyksen perustamisesta. Vuonna 1918 perustettuun Suomen kirkon pappisliittoon saattoivat kuulua vain papit. Uuden naisteologiyhdistyksen suunnitteluun vedettiin Wendla Salokas. Hän laati sääntöehdotuksen. Hän ei voinut miehensä sairauden vuoksi olla läsnä perustamiskokouksessa. Hänelle oli kuitenkin tärkeää yhteydenpito muihin naisteologeihin.

Naisteologiyhdistys perustettiin vuonna 1934. Ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Wendla Salokas. Yhdistyksen toivottiin ratkaisevan kolme asiaa: naisteologien sijoittuminen seurakuntien palvelukseen, titelikysymys ja sormushanke. Nämä liittyivät naisteologien identiteettiin, joka oli mahdollisimman epäselvä. Pienen ja uuden akateemisesti koulutetun ryhmän jäsenet tarvitsivat yhteyttä toisiinsa, johon yhdistys tarjosi mahdollisuuden.

”Meidän vihreä piispamme”

Sota-aika muutti monia asioita. Sotilaskotisisarten toiminta sai uudet ulottuvuudet, kun sotilaskoteja perustettiin lähelle rintamalinjoja erityisesti asemasodan aikana. Wendla Salokas oli Sotilaskotiliiton valtuuskunnan jäsen. Hän kiersi Äänislinnan, myöhemmin Kannaksen itäosan, Viipurin, Karhumäen sekä Pitkäranta-Aunuksen sotilaskotikeskusalueilla Itä-Karjalassa tarkastamassa ja perustamassa sotilaskoteja eteneville joukoille. Sotilaskotiliitossa hänestä käytettiin leikkimielisesti nimitystä ”meidän vihreä piispamme”. Wendla Salokkaalla oli hyvä huumorintaju.

Rauhan solmiminen merkitsi alueuuvutuksia Neuvostoliitolle. Näiden alueiden väestö evakuoitiin ja sijoitettiin eri puolille Suomea. Terijoen yhteiskoulu siirrettiin Lahteen. Wendla Salokas toimi Terijoen-Kannaksen yhteislyseon uskonnonopettajana aina vuoteen 1962. Kansalaistoiminta jatkui edelleen Lahdessa. Lahden sotilaskotiyhdistyksen puheenjohtajuus oli luonnollinen seuraus sodan jälkeen. Tätä luottamustehtävää hän hoiti viisi vuotta. Lahden kaupunginvaltuuston jäsenenä hän oli kymmenen vuotta. Tähän kuuluivat jäsenyydet huoltolautakunnassa ja sosiaalilautakunnan lastensuojeluosastossa. Kokoomuksen ohjelmaan osallistuminen alkoi Terijoella ja jatkui Lahdessa.

”Wendla halusi naisvankien sielunhoitajaksi.”

Wendla Salokasta pidettiin taitavana opettajana. Hän oli iloinen ja miellyttävä seuraihminen. Hän loi koulutuksensa pohjalta uran opettajana ja monipuolisesti kansalaistoiminnassa. Kirkollinen toiminta ei ollut vielä mahdollista. Hän raivasi tietä tuleville naisteologipolville. Kesti seitsemänkymmentäviisi vuotta, ennen kuin pappisvirka aukeni naisille. ■

Kirjallista tuotantoa:

Taivasta kohti. Rukouskirja koulujen rukoushetkiä vasten varten. 1929; Terijoen kansakoululaitoksen historia 1889-1932, 1932; Aili Oja & Wendla Salokas, Lahden sotilaskotiyhdistys 1920-1970, 1970. Lisäksi hän kirjoitti moniin lehtiin.

PARI SANAA KESÄTYÖPAIKKOJEN HAKUMENETTELYISTÄ

TOMI PIRSKANEN

TEOLOGIAN OPISKELIJA,
ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO

Kun kirjoitan tätä opiskelijavinkkiä, kevät tekee tuloaan Pohjois-Karjalaan. Viimeiset katupölyn ja koirankakan tuhrimat lumikasat katoavat hiljalleen teiden varsilta. Samoihin aikoihin myös opiskelijat alkavat hävitä Joensuun katukuvasta kukin tahoilleen. Iso osa teologian opiskelijoista - suuntautumisvaihtoehdostaan riippumatta - lähtee kesäteologiksi seurakuntiin eri puolille Suomea.

Kun eräs ylikansallinen pikaruokalaketju pesee monet seurakunnat kausityöntekijöiden palkkauksessa, eivät kaikki teologian opiskelijat ymmärrettävästi tahdo työllistyä kesäteologeiksi. Silti on joukko päteviä teologin-alkuja, jotka eivät sinnikkäästä yrityksestään huolimatta työskentele tänä kesänä seurakunnissa.

Olen onnekas, kun saan jatkaa toista kesää saman yläsavolaisen seurakunnan kesäteologina. Olen yksi monista kirkon kesätyöntekijöistä, jotka työllistyvät toista kesää samaan seurakuntaan - monet meistä niin sanotusti sisäisen haun kautta. Tällöin työstä hakuprosessia ei tarvitse käynnistää, perehdyttäminen on jo tehty, eikä vanha työntekijä voi olla ainakaan huonompi kuin edellisenä kesänä. Käytäntö on siis varsin hyvin perusteltavissa, enkä näe suurta epäkohtaa siinä, että työnantaja pelaa varman päälle. Erityisesti pienimmässä mahdollisessa seurakunnassa kesäteologi kantaa usein yleisestä seurakuntatyöstä niin suuren vastuun, ettei kirkkoherralla ole varaa kokeilla onneaan työntekijän valinnassa.

Entä jos ilman hakumenettelyä kesäteologiksi valitulla ei olekaan aiempaa kokemusta seurakuntatyöstä? Miten fuksi voi tulla valituksi, kun lähes jokaista kesäteologin paikkaa tavoittelee myös kokeneempi hakija? Ihmeitäkin tapahtuu, mutta yleensä paikka on vain pedattu huolella etukäteen. Taidokkaasti laadittu ja hyvissä ajoin lähetetty kesätyöhakemus voi ratkaista tilanteen hakijan eduksi niin, ettei työnantaja näe syytä laittaa paikkaa julkiseen hakuun - mikään ei tähän velvoita.

Joskus käy myös niin, että teologian opiskelija työllistyy entiseen (tai nykyiseen) kotiseurakuntaansa. Myös silloin paikka on tavallaan ennakkoon pedattu. Onkin paikallaan kysyä, tuliko yksi hakija valituksi siksi, että kyseessä on hänen kotiseurakuntansa, vai tapahtuiko näin siitäkkin huolimatta. Nepotismi, ystävien suosiminen ja kaikenlainen

muu kähmintä hakuprosessissa on tuomittavaa, ja vielä tuomittavampaa on hakumenettelyn täydellinen hylkääminen näiden varjolla. Onneksi on olemassa aina se mahdollisuus, että oman seurakunnan kasvatti, joka usein tuntee ainakin jonkin verran paikallisia toimintatapoja, onkin pätevin henkilö hoitamaan hänelle uskotua kesäteologin tehtävää - entisenä kotiseurakuntani kesäteologina tahdon todella uskoa tähän.

Kesäkuun alussa voimaan tulevat muutokset kirkko-laissa ja -järjestyksessä eivät tuoneet mitään uutta määraaikaisia virkasuhteita koskevaan hakumenettelyyn. Kesätöiden jakaminen ”tiskin alta” paitsi täyttää edelleen lain kirjaimen, on myös jossain tapauksissa täysin perusteltua seurakunnan edun kannalta. Myös hakijoiden oikeusturva toteutuu hakumenettelystä riippumatta, mikäli tehdyt päätökset perustuvat nimenomaisesti seurakunnan etuun. Siksi koko kirkossa tarvitaan kesäteologioiden erilaisista toimenkuvista nousevat kriteerit, joilla voidaan yksiselitteisesti todeta hakijan olevan vähintäänkin kelvollinen hoitamaan hänelle uskottua tehtävää seurakunnan edun mukaisesti. ■

Kuva: Markus Kallatsa

Laulattaako

Laulukurssi laulamattomille

MARKKU HEKKALA

KANTTORI, KÄLVIÄN SEURAKUNTA

Olen järjestänyt työssäni Kälviän kanttorina kaksi viiden illan laulukurssia laulamattomille. Sain ajatuksen tähän kanttoripäivillä 2008 kuullessani Tampereen Händel-kuoron miesprojektista.

Ajatus laulamattomien laulukursista vahvistui **Hannele Filpulan** kertoessa Roihuvuoren seurakunnan laulukursseista. Laulamattomien kuorojen uranuurtaja on ollut ruotsalainen **Jerker Leijon**, jonka mukaan kaikki osaavat laulaa. Laulamattomien laulunopetuksesta väitteli **Ava Numminen** 2005. (Leijon, 1995 3, 50; Numminen, 2005)

Miksi laulamaan?

Ihminen on luotu laulamaan. Jo pieni lapsi laulaa tai äänтелеe laulun tapaan ja nauttii laulamisestaan. Laulaminen on terapeutista. Se on yhteydessä koko ihmiseen ja hänen hyvinvointiinsa. Laulamalla ihminen voi hankkia ja parantaa psykofyysisistä hyvinvointiaan. (Numminen 2005, 66 - 67, 87–88) Laulamisen yhteys terveyteen ja hyvinvointiin on käynyt ilmi myös tutkimuksissa. (Louhivuori 2009, 14–17)

Seurakunta kutsuu Raamattuun pohjautuen kaikkia ihmisiä Jumalan luo ja seurakuntayhteyteen. Yhdessä laulava seurakunta on yhteydessä Jumalaan ja kokee myös keskinäistä yhteyttä. Luterilaisen musiikin-teologian mukaan laulava ihminen

muun muassa ylistää, opettaa ja rukoulee.

Lutherille musiikki oli Jumalan luomislahja sekä olemukseltaan että vaikutukseltaan. Lutherin sanoin: ”Lauluni tuntuvat paholaisesta hyvin kiusallisilta.” ja ”Paholainen, kaiken murehtimisen ja levottomuuden isä, pakenee musiikin ääntä miltei yhtä kiireesti kuin teologian sanaa.” (Sariola 1986, 36–37) Laulaminen saa ihmisen tuntemaan olonsa hyväksi tai ainakin paremmaksi. Se hoitaa mieltä ja kehoa.

Kirkossamme ja jumalanpalveluksessa laulamiseksi on keskeinen asema. Vanhassa venäläisessä traditiossa jumalanpalvelusta kutsuttiin yksinkertaisesti lauluksi. Lauluharrastuksen rapistuuessa myös seurakunnan laulu on rapistunut. Tämä kehitys saattaa jatkua jopa uhata jumalanpalveluksen viettämistä joissain tapauksissa. Vaikka näin ei olisikaan, on laulajan, laulopedagogin ja kanttorin tehtävä pitää huolta laulamiseksi, laulajista ja laulavasta seurakunnasta. (Sariola 1986, 93–95, 109–116)

Laulaminen ja itsetunto liittyvät yhteen. Monelle on jäänyt mieleen omaan laulamiseen kohdistunut arvos-

telu. Erityisesti lasten laulamista saatetaan kommentoida varomattomasti. Laulamisen arvosteleminen on ulkonäön arvosteleminen verrattava asia. Laulava ihminen näyttää itsestään jotain, joka yleensä on piilossa. Koulussa esille laitettavaan piirustukseen voi nimen laittaa kääntöpuolelle, mutta yksin laulava ihminen asettuu tai pakotetaan alttiiksi muiden arvostelulle. Haluaisin kyseenalaistaa ja kumota jos-sain elämän vaiheessa saatuja laulutuumioita kutsumalla kaikkia laulamaan.

Lauluiltoja, laulukoulu, laulukurssi vai laulamattomien kuoro?

Arvelin olevan helpompaa tulla lyhyelle, kestoltaan rajatulle kurssille kuin jatkuvasti toimivaan kuoroon. Kalenteria ja aihetta tutkiessani viisi iltaa tuntui sopivan mittaiselta sarjalta.

Mikään otsikon termeistä ei tuntunut yksiselitteiseltä eikä kuvannut tapahtumasarjaa täsmällisesti. Päädyin ilmoittamaan lauluilloista laulamattomille ja tarkentamaan sisältöä ilmoituksissa. Tiedotusvälineille lähettämäni, tapahtumasarjaa esittelevä tiedote herätti alueella laajaa huomiota

Rohkaisemalla laulamaan ja tarjoamalla siihen oikeanlaisen ilmapiirin ja tilanteen on mahdollista saada yhä useampia ihmisiä astumaan laulukynnyksen yli ja yhä useammat laulamisen lukot auki, sanoo Markku Hekkala.

ja lauluiltojen sarjasta tuli laulukurssi, kun sanomalehti Keski-Pohjanmaa teki asiasta näyttävän jutun kyseistä termiä käyttäen. Samaa termiä käytti myös Radio Keski-Pohjanmaa.

Kehonhallintaa, hengittämistä, hyvää oloa ja äänenkäyttöä

Aloitin kokoontumiset harjoituksilla, joissa tutustuttiin omaan kehoon ja harjoiteltiin sen hallintaa, rentoutusta ja hyvän olon löytämistä. Jatkoin hengitysharjoituksilla. Äänen käyttäminen aloitettiin puhuen matalalta ja korkealta ja siirtyen venytetyn puheen kautta glissandoihin. Kokoontumisissa luonnollisesti laulettiin! Valitsin laulettavat laulut pääosin kansanlauluista, Lasten Virsi-kirjasta ja virsikirjasta. Käsittelin luentotyypillisesti kehoa, ääntä, ihmisäänen

muodostumista, kuuloaistia ja kerroin seurakunnan lauluryhmistä ja kuoroista.

Osallistujien kysymysten pohjalta keskusteltiin muun muassa hengittämisestä, korkealta laulamisesta ja korkokenkien vaikutuksesta laulu-asentoon. Kokoontumiset kestivät puolitoista tuntia päättyen vesperiin, jossa laulettiin iltavirsi ja psalmi.

Pitkään vaienneet laulamassa

Ensimmäiselle kurssille osallistui henkilöitä, jotka eivät olleet laulaneet lapsuuden jälkeen, äänensä sairauden takia tai leikkauksessa menettäneitä, äänestään epävarmoja sekä innokkaita laulunharrastajia, jotka halusivat oppia lisää. Osallistujien osaamisessa oli valtavia eroja. Tämä toi lisähaastetta toteutukseen.

Osallistujat olivat kurssille tullessaan erittäin motivoituneita, muutammat tosin hyvin arkoja ja epävarmoja. Osa varmisti etukäteen, ettei kurssilla tarvitse laulaa yksin. Kurssin aikana osallistujat olivat pääosin tyytyväisiä iltojen antiin ja kertoivat rohkaistuneensa äänenkäytössä. Rohkaistumisen havaitsin itsekkin.

Kaksi osallistujaa oli ymmärtänyt kokoontumisten sisällön väärin. He olivat ajatelleet, että illoissa vain lauletaan. Harjoituksia tehtäessä he alkoivat vaatia äänekkäästi, että olisi ruvettava heti laulamaan. Kun en tähän suostunut, he poistuivat. Tiedottamista oli siis tehostettava ja tarkennettava! Viiden illan mittainen kurssi osoittautui toimivaksi kokonaisuudeksi.

"Ihminen on luotu laulamaan. Jo pieni lapsi laulaa tai ääntelee laulun tapaan ja nauttii laulamisestaan."

Laulutaitoisia laulamattomia vuoden 2012 kurssilla

Toisen kurssin ensimmäiseen iltaan tulijat olivat uteliaita ja innokkaita, joi-takin jännitti. Aloittaessamme harjoi-tuksia huomasin lähes kaikkien tekevän innokkaasti kaiken, mitä pyysin. Yksi osallistuja näytti olemuksellaan, ettei ole kiinnostunut rentoutus- ja hengi-tysharjoituksista. Hän sanoikin myö-hemmin, että oli ajatellut illoissa vain laulettavan. Laulajat olivat laulamissa suunnilleen samalla tasolla ja edellistä ryhmää pitemmällä. He pystyivät laula-maan helpot melodiat oikein ja äänen-käyttö kuulosti terveeltä.

Korkealle laulaminen tuntui hel-pommalta harjoitusten jälkeen. Yllä-tyin siitä, miten paljon muutama glis-sando- ja täryharjoitus helpottivat ylös laulamista. Voinee päätellä, että äänen käyttäminen puhekorkeuden ulko-puolelta tuntuu vieraalta ja että korke-alle laulamisen vaikeus johtuu osaksi harjoituksen puutteesta.

Rytmiä laulaminen vaati harjoitte-lua, puhekuoro auttoi siinä. Kaano-neissa tempon pitäminen oli interval-leja vaikeampaa. Liike, esimerkiksi taputtaminen, auttoi pysymään ryt-missä.

Mitä opittiin - mitä jäi oppimatta?

Tein osallistujille palautekyselyn, johon sai vastata niemetettömänä. Kurssille osallistuneista viidestätoista kyselyyn vastasi kymmenen.

Yleisimpinä syinä kurssille tulemi-

seen mainittiin halu oppia lisää hengit-tämisestä (7/10) ja halu oppia laula-maan paremmin nuotilleen (7/10). Yleinen kiinnostus laulamiseen oli kolmanneksi yleisin syy. Halu testata uutta, itsensä pitäminen huonona lau-lajana ja saatu kuva matalasta osallis-tumiskynnyksestä mainittiin myös. Korkeiden äänien laulamista oli pidetty vaikeana. Puolet laulajista sanoi laulamisen ujoistuttavan. Kahden laulamista oli arvosteltu julkisesti.

Kaikki kyselyyn vastanneet kokivat saaneensa lauluapua; eniten hengittä-miseen (7/10) ja rennosti laulamiseen (7/10). Apua oli saatu myös korkeam-malta laulamiseen, rytmeihin ja melo-dian oikein laulamiseen. Joku vastan-neista kertoi tietävänsä nyt, miten ihmisääni muodostuu, ja hengittämi-sen tärkeys tiedostettiin.

Kysyin kurssilaisilta, mihin he halu-sivat lisää oppia. Kysymykseen ei juuri vastattu; ehkä siksi, että avoimeen kysymykseen lienee vaikea keksiä vas-tauksia, ellei ole jo perehtynyt laulami-seen, vaatiihan vaikeuksien erittely tie-toa ja osaamista.

Turhina yksi osallistuja mainitsi rentoutus-, hengitys- ja kehonhallinta-harjoitukset. Kiusallisena mainittiin ruumiinvamman aiheuttamat vaikeu-det kehoharjoituksissa.

Tytyväisiä laulajia

Vastanneista seitsemän ilmoitti kurs-sin vastanneen toiveitaan hyvin, yksi melko hyvin ja yksi kohtalaisesti. Yksi

vastaaja oli ohittanut tämän kysymyk-sen. Yksi osallistuja lopetti kurssin jo ensimmäisen illan jälkeen, koska sen sisältö ei vastannut hänen odotuksiaan ollenkaan. Kurssilaisten mielialasta kurs-sin jälkeen kertoo se, että he halusivat tulla mukaan virsien esilauluryhmään itsenäisyyspäivän jumalanpalvelukseen. Muutama vastaaja halusi kurssille jat-koa, yksityistunnit kiinnostivat yhtä vastaajaa ja kaksi kertoi haluavansa aloittaa laulamisen kuorossa. Muistin tueksi haluttiin harjoitusohjeita mukaan kurssin päätyttyä. Kokosinkin kurssi-laisille keho-, hengitys- ja ääniharjoi-tuksista pienen paketin.

Lisää laulun paikkoja kaikille!

Kurssia voi pitää onnistuneena. Useim-mat osallistajat olivat läsnä lähes joka kerta ja vain yksi lopetti kurssin jo alussa. Viisi kymmenestä halusi aloittaa säännöllisen lauluharrastuksen, mitä voi pitää suurena lukuna. Kokoontumisten tunnelma kertoi, että kurssilaiset pääsi-vät nauttimaan laulamisen ilosta. Jerker Leijonin väite, jonka mukaan kaikki osaavat laulaa, alkoi tuntua yhä oike-ammalta. (Leijon, 1997, 50) Rohkaise-malla laulamaan ja tarjoamalla siihen oikeanlaisen ilmapiirin ja tilanteen on mahdollista saada yhä useampia ihmi-siä astumaan laulukynnyksen yli ja yhä useammat laulamisen lukot auki! ■

Virsikirja on saanut ”pikkuveljen”

TAPANI ANNILA

ROVASTI, TUTKIJA, VIHALA

Puolisen vuotta sitten julkaistiin roomalaiskatolisen kirkon Helsingin hiippakunnan suomalais-latinalainen ”virsikirja” Cantemus (314 numeroitua laulua ja liturgiaosuutta).

Cantemukseen on otettu noin 88 virsikirjamme virttä. Näistä reilu viidennes on suomalais-ten kirjoittamia. Kaksi virttä ovat saaneet **Hemminki Maskulainen, Anna-Maija Raittila, J. L. Runeberg** ja **Elias Lönnrot**. **Samppa Asunnan** Piae cantiones -suomennuksia on myös. Saksalaisia ja latinalaisperäisiä virsiä on miltei samassa suhteessa kuin suomalaisia. Ruotsalaisia – muun muassa **Lina Sandellia** – ja englantilaisia löytyy myös monia. Tekijäluetteloon on merkitty paitsi Cantemuksessa olevia myös ao. muiden laulujen uudistamiset ja käännökset. Esimerkkiluettelo yhte-yksistä virsikirjaamme on lyhennetty.

Kohti positiivisuutta

Katselin kirjaa lähinnä yhteislaulujen osalta. Meidän virsiämme on toisinaan lyhennetty, ja pois jääneet säkeistöt käsittelevät eniten syntiä, armoa, taivasta ja kiitosta. Synti on muutenkin harvinainen sana Cantemuksessa. Kärkeä taas ovat kiitos (106 promillea!), pyhä, laulu, puolesta, Poika, ilo ja Kuningas. Rinnakkain asettuina oman virsikirjamme korostuksia olivat synti, turva, tie, armo (77 promillea), maailma, toivo, kutsu, kuolema ja elämä. Cantemuksessa elämä on hiukan voitolla vertailussa kuolemaan. Ruotsin Psalmbokenissa suhde on jo 56–47 elämän hyväksi. Uusissa virsissä näkyy sama kehitys kohti ”positiivisuutta”. Herran kuoleman julistaminen kuu-

luu uskomme ydinsanomaa, ja menneinä aikoina kuolema oli jotakin, joka näkyi joka päivä.

Virsiä eri aikakausilta

Cantemuksessa on virsiä melko tasan eri aikakausilta. Yli puolet on kuitenkin väliltä 1620–1959. Liki viidennes on ajalta ennen uskonpuhdistusta. Hiukan ihmetyttää, miksi Didakhe-teokseen liittyvä virsi on meidän virtemme 231 muodossa ja sävelmällä. Hyvää on hienot kielikuvat, mutta koko malli ei pääse oikeuksiin. Muualla käytetään muun muassa suvivirren melodiasia. Pidin siitä, että yhteislaulujen joukossa on kahdeksan latinalaisperäistä, ja valmiiksi suomennettuihin on lisätty maustetta

”Uusissa virsissä näkyy kehitys kohti ’positiivisuutta’”.

alkuperäisemmistä teksteistä. Virtemme 508 on aivan eri sanoin. Tämä on harmi ekumenian kannalta, koska ”Valkeus heljä” on niin monissa kirjoissa – tosin eri käännöksinä.

Ekumeeninen mahdollisuus

Oletan, ettei kaikkien intressi ole hankkia kirjaa. Siksi luettelen siihen kuuluvia virsiä oman kirjamme numeroin: 1-5, 16–18, 20–21, 23, 25, 27, 30–31 (ent. sanat), 42–43, 50–51, 54, 63, 72, 111, 125,

134–135, 140, 142, 200, 221–222, 228–229, 256, 266, 327–329, 340, 342, 377, 424, 451, 455, 459, 461–462, 548–550, 552, 555, 571–572, 577, 584, 600, 620, 756, 759. Joululauluista löytyvät ainakin Hiljaa, hiljaa, Jouluyö, juhlayö ja Heinillä härkien. Seuduilla, joilla on katolisten toimintaa, aukeaa hieno ekumeeninen mahdollisuus muun muassa yhteislaulutilaisuuksiin.

Liturgiselta puolelta ilmenee paljon sukulaisuutta jumalanpalveluselä-mässä. Luther säilytti paljon siitä perinnöstä. Oma oli Sanan kunnioitus ja yhteislaulun runsaus. Viime uudistus lähensi juuri katolisuuden suuntaan. ”Pyhän” (sanan yleisyys C 59, VK 32 promillea) korostamisesta voitaisiin ottaa mallia, kun pyhyiden tunto on jäämässä markkinarattaiden yliajamaksi. Onhan sitä kaivattu takaisin. Luterilaisen silmin Maria- ja pyhimysosat Cantemuksessa jäävät melko vieraisiksi. Kolminaisuuden persoonista Isä, Poika ja Pyhä Henki Cantemus viljelee enemmän kuin virsikirja Poikaa. Kenties se tulee kuin itsestään Maria-yhteyksissä? Sanojen suhde Lutherin virsien kanssa on aivan samaa luokkaa (.64) kuin virsikirjassamme. Cantemuksen ja Virsikirjan läheisyys on r .83 verran. (Vastaa 69 prosenttia.) ■

Päin perhettä?

Normatiivisuus papin arjessa

KAROLIINA NIKULA

JOHTAVA SAIRAALAPASTORI, KOTKA-KYMIN SEURAKUNTAYHTYMÄ

Kerran eräs seurakunnan luottamushenkilö soitti papille ja halusi tavata. He sopivat tapaamisen papin työhuoneelle. Luottamushenkilön mieltä painoi se, että pappi kuulemma asui avoliitossa. Miten näin voi olla?

Kertomuksen pappi ei asunut avoliitossa, eikä edes seurustellut. Hän asui pienen lapsensa kanssa kahdestaan. Miten normatiivinen perhemalli, eli odotukset ja käsitukset sopivasta perheestä, vaikuttavat papin arjessa? Tuleeko papin perheen olla esikuvana muulle seurakunnalle? Odotetaanko papin perheen istuvan kirkon etupenkissä sunnuntaisin? Entä jos papin puoliso ei ole kristitty?

On paikkakuntaakohtaisia eroja siinä, mitä papin perheestä tiedetään seurakuntalaisten keskuudessa ja mitä papin perheeltä odotetaan. Joskus paine olla tietynlainen tulee ennemminkin työkavereilta kuin seurakuntalaisilta.

Eräs kollega haaveili uudesta avioliitosta ja kipuili, miten suhtautua työkaveriin, joka on kieltäytynyt vihkimästä eronneita. Homosuhteessa elävälle toinen työkaveri oli sanonut, että kannataisi miettiä, haluaako pitää puolisonsa kädestä kiinni julkisesti.

Myös joitakin seurakuntalaisia kiinnostaa papin perhe. Erälle papille on annettu ohjeita, että ”kannattaa puhua avomiehestä ihan vaan miehenä, vaikkei se aviomies olisikaan” – näin pääsee kuulemma helpommalla.

Joillakin pienillä paikkakunnilla papille on myös etsitty puolisoa: ”Etkö ole vielä löytänyt ketään?” Ei tulla ajatelleksi, että yksin eläminen voi olla

myös oma valinta. Kaste- ja vihkitilaisuuksissa seurakuntalaiset ovat heittäytyneet Amarin asialle – pitäähän papille puoliso löytää. ”Meillä olisi tässä sulhasen bestman, joka on hiljattain eronnut. Sopisitte varmasti hyvin yhteen.” Se onko papilla sormusta nimettömässä, kiinnostaa joitakin. Sormus suojaa monenlaisilta ehdotuksilta ja kyselyiltä.

Käsitys perheestä

Kun arkikielessä puhutaan perheestä, viitataan useimmiten sellaiseen yksikköön, johon kuuluu isä, äiti ja lapsi tai lapsia. Tämä on kapea käsitys perheestä. Tänä päivänä perheet ovat monimuotoisempia: on muun muassa uusperheitä, sateenkaariperheitä, yksinhuoltajaperheitä ja perheitä, joissa on kolme sukupolvea. Eikä lapsetonkaan yleensä ole perheetön.

Tilastokeskuksen mukaan perheen muodostavat ”yhdessä asuvat avio- tai

"Tuleeko papin perheen olla esikuvana muulle seurakunnalle?"

avoparit tai parisuhteensa rekisteröineet henkilöt ja heidän lapsensa, jompikumpi vanhemmista lapsineen sekä avio- ja avopuolisot sekä parisuhteensa rekisteröineet henkilöt, joilla ei ole lapsia".

On ymmärrettävää, että kirkko haluaa tukea ydinperhemallia. Tämä ei kuitenkaan saisi tarkoittaa sitä, että muunlaiset perheet jäisivät toisarvoiseen asemaan tai ettei niitä käytännössä nähtäisi perheinä ollenkaan.

Normatiivisuus työhaastatteluissa

Usein kuulee puhuttavan kauhu-kertomuksia työhaastatteluista, joissa on kysytty jotakin sopimatonta. Pienten lasten vanhemmilta saatetaan kysyä: "Aiotko jäädä hoitovapaalle, jos saat tämän vakinaisen viran?" Lapsettomalta saatetaan kysyä: "Oletko ajatellut hankkia lapsia?" Toistaiseksi näitä kysymyksiä kuulemiini kertomusten mukaan kysytään enemmän naisilta kuin miehiltä. Kysymyksiä ohjaa normatiivinen käsitys siitä, miten asiat on ollut tapana hoitaa: nainen jää kotiin hoitamaan lapsia, pienten lasten kanssa ollaan kotona, ja että ihmisellä on lähtökohtaisesti halu saada lapsia.

Joiltain kollegoilta on kysytty työhaastattelussa puolison edellisen avioliiton

eron syitä, puolison uskonnollista vakau-musta tai kiinnostusta seurakunnan vapaaehtoistyöhön. Avioliitto on julkinen asia, samoin siis avioero. Avioeron syyt tai muutkaan edellä mainitut kysymykset eivät kuitenkaan kuulu työhaastatteluun (työlainsäädännön syrjintäpykälä).

Töiden oikeudenmukainen jakaantuminen

On hienoa, että työnantaja pyrkii ottamaan huomioon työntekijän perheen. Pyrkimys sovittaa yhteen työ ja perhe näkyy ainakin siinä, että työajalla saa mennä naimisiin, saa muuttaa, voi mennä lähiomaisen hautajaisiin ja sairasta lasta saa jäädä hoitamaan kotiin.

Perinteistä perhemallia edustavat työtoverit lausuvat joskus kommentteja, joissa kiteytyy niitä ongelmia, joita liittyy töiden oikeudenmukaiseen jakamiseen eri perhetilanteita edustavien työntekijöiden välillä.

"En onneksi enää voi tehdä liikaa töitä, kun mulla on nää lapset." Mikä suojelisi lapsetonta työntekijää liialta työnteolta? Ehkä kuntosali, koiran ulkoiluttaminen, posliininmaalaus tai varattu mankelivuoro taloyhtiön tiloista.

"Ymmärrät sitten, kun sinulla on omia lapsia." Saattaa olla niinkin, mutta miten paljon voimme elää mahdollisessa tulevaisuudessa? Voihan olla, ettei omia lapsia toiveista huolimatta saada tai että lapsettomuus on tietoinen valinta.

"Kuka lapsettomista voisi olla jouluna töissä, tämä joulukuun on tällainen perhejuhla?" Jos joulun työtehtäviä jaettaessa ajatellaan vain "lapsellisia" työntekijöitä, voi käydä niin, että lapseton työntekijä päätyy viettämään joulua aivan yksin. Työn lomassa ei

välttämättä ehdi matkustaa kauas toiselle paikkakunnalle oman perheen luo. Sama voi toistua seuraavana vuonna, ja yksinläjä viettää jälleen joulunsa yksin. Jos joulukuun on perhejoulukuun, millaisen perheen joulukuun se on? Onko joku määrätty perhemalli toista arvokkaampi?

Jeesuksen perhe oli kaukana normeista: teini-äiti, avioliiton ulkopuolinen raskaus ja kasvatti-isä.

Kiitos kollegoille tosielämän kokemuksista. ■

Kuva: Juha Törmälä

"On ymmärrettävää, että kirkko haluaa tukea ydinperhemallia. Tämä ei kuitenkaan saisi tarkoittaa sitä, että muunlaiset perheet jäisivät toisarvoiseen asemaan tai ettei niitä käytännössä nähtäisi perheinä ollenkaan", sanoo Karoliina Nikula.

PAPPILAN ELÄMÄÄ

ARJA ETOLA

PASTORI, TM, FM, SOSIONOMI
NASTOLA

Perjantaiamuna ennen vappua olin taas vaihteeksi eräässä alakoulussa pitämässä päivänavausta. Kannoin autosta päivänavauslaatikon ja kävin valmistamassa alttarin. Lainasin yhden pulpetin, jonka laitoin kahden luokan välisen haitarioven luo. Laatikosta noukoin valkoisen liinan, kirkkovuoden mukaisen valkoisen kirjaliinan, neljä kynttilänjalkaa ja kynttilää, ristin, raamatun ja virsikirjan. Asetin ne paikoilleen. Kävin välitunnin aikana vielä opettajanhuoneessa tervehtimässä opettajat. Kun oppilaat olivat saapuneet, sytytin kynttilät. Sitten siunasin Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen, ja oppilaat ja opettajatkin tekivät ristinmerkin.

Olen pyrkinyt opettamaan ristinmerkin tekemistä, sillä siinä samalla siunaamme myös ajatuksemme, tunteemme ja kätemme työt. Kun kosketetaan otsaa, siunataan ajatukset, kun rintaa, tunteet ja kun olkapäitä, niin kätemme työt. Lauloimme virren. Virret on annettu tiedoksi kouluille lukukausittain. Toiset koulut opettelevat ne erittäin hyvin ennen päivänavausta, joissakin laulaminen on vähäisempää. Kerroin tällä kerralla partioviikon johdosta kahdeksasta partioihanteesta, joista yksi on ”Partiolaisen ihanteena on etsiä elämän totuutta”. Lopuksi rukoilimme ja taas siunasin, nyt apostolisella siunauksella.

Eläkeläisenä olen saanut vierailla oman seurakunnan kouluissa silloin tällöin päivänavauksissa, jos jollekin vakinaiselle työntekijälle on tullut este. Kouluihin on tärkeää mennä vielä, kun saamme siellä vierailla ja kertoa Jeesuksesta. Kouluissa onkin ilo pistäytyä.

Eläkeaikana olen palvellut niin omassa kuin monessa lähiseurakunnassa. Pienissä seurakunnissa on silloin tällöin tarvetta viikkovapaan sijaiselle niin jumalanpalveluksiin kuin toimituksiin. On ollut antoisaa kohdata, jakaa ehtoollista, kastaa, vihkiä ja haudata. Pappisvihkimyksessähän sitoutuu elinikäiseen papeuteen.

Olen pappina neljännessä ammatissani. Opiskelin ensin sosionomiksi ja työskentelin jonkin aikaa vanhustenhuollossa huoltosisarena. Sitten minut pyydettiin töihin Suomen Lähetyseuraan, jossa vierähti kym-

menisen vuotta hiippakuntatoimistonhoitajana. Samalla opiskelin ja valmistuin filosofian maisteriksi ja auskultoin. Toimin koulussa kymmenkunta vuotta uskonnonopettajana. Aloin muutaman opettajavuoden jälkeen opiskella työn ohella teologiaa ja minut vihittiin papiksi viitisentoista vuotta sitten. Vähitellen siirryin seurakuntatyöhön, jossa toimin suurimman ajan lähetystyöstä vastaavana teologina. Nyt olen ollut jonkin aikaa eläkeläinen.

Koko elämäni ajan olen ollut innostunut lähetystyöstä ja niin tein molemmat gradunikin lähetystyöhön liittyvistä aiheista. Nykyään olen oman seurakuntani lähetystyön yhdyshenkilö Suomen Lähetyseuraan päin.

Eläkeaikana olen ehtinyt opetella monenlaista uutta. Olimme puolisoni kanssa muutama vuosi sitten vaeltamassa, kävelemässä reppu selässä Ranskan rajalta Roncesvallesta Santiago de Compostelaan noin kuukauden matkan majoittuen refugioihin. Tuo pyhiinvaellus toi mukanaan sen jälkeen pyhiinvaellusta Suomessa: Pyhät Polut. Olen saanut olla oppaana muutaman kerran Itä-Suomessa ryhmäpyhiinvaelluksella niin kävellen kuin hiihtäen.

Liikuntaa on tullut elämään muutenkin: Olen nyt eläkkeellä hiihtänyt talvisin satoja kilometrejä ja jopa Finlandia-hiihtoa ja Vaskoolihiihtoa. Joka viikko pelaamme myös lentopalloa suvun kera pari tuntia.

Pari vuotta sitten innostuin neulomisesta. Sukkia on sen jälkeen tullut parin sukkaparin viikkovauhtia lahjoitettavaksi niin läheisille kuin Missiokauppaankin. ■

<http://pappilanelamaa.blogspot.fi>

”Kouluihin on tärkeää mennä vielä, kun saamme siellä vierailla ja kertoa Jeesuksesta.”

Kuva: Markku Lehtinen

Pappilassa ei ollut perheongelmia

ILKKA RAITTILA

SAIRAALAPASTORI, JOENSUUN SEURAKUNTAYHTYMÄ

Nuorena sain eräältä pappien veljespiiriltä tehtäväksi kartoittaa pappilan lasten ongelmia ja kertoa siitä vuosittaisessa kokouksessa. Auliisti ja avoimesti monet pappiloiden lapset kirjoittelivat minulle kuulumisiaan.

Kertomuksissa ongelmat olivat usein normaaliin lapsen ja nuoren kasvuun liittyviä. Lisävaikeuden toi pappilan elämän tarkkailunalaisuus ja siksi rajoittunut elämä ja vaikeneminen. Jo varhain oli sisäistetty, mitä pappilan elämästä saa näkyä ja kuulua ulospäin. Monen mielestä kaikki pyöri isän työn ympärillä ja perhekin oli valjastettu palvelemaan sitä. Oman osansa lisäksi nuoret saattoivat valittaa äitiensä alistettua osaa.

Tilaisuudessa avoimen ja joidenkin mielestä rohkean alustuksen jälkeen keskustelu tyrehtyi alkuunsa, kun muuan eläkerovasti nousi ja lausui painolla: ”Ilkka, jos pappilan lapsilla on tuollaisia ongelmia, niin tee parannus.” Niin, eihän sitä papilla tai papin

perheellä voi ongelmia olla, kukas sen paremmin tietäisi kuin pappi itse.

Teurastaja tai poliisi

Aloitin teologian opinnot. Olin kihloissa ja morsiolleni papintyttärenä oli vaikeaa ajatella joutuvansa papin puolisoksi. Minun kanssani hän kuitenkin halusi naimisiin.

Haimme kuulutuksia Tampereen keskusrekisteristä. Meidät ohjattiin papin pakeille. Hieman pilkettä silmäkulmassa tämä piti meille – tai paremminkin – tulevalle vaimolleni puhuttelun. Hän voivotteli sitä, etteikö tämä papintyttärenä ollut lainkaan ajatellut, mitä oli tekemässä. Hän suosittelee puolisoiksi mieluummin teurastajaa tai poliisia, jotka karskin

työnsä jälkeen olisivat kotona lempeitä, mutta pappia tai kauppiasta ei pitäisi ottaa. Nämä hymyilevät kaikille työssään ja kotona ovat sitten aivan muuta.

Minulle on ollut korvaamaton hyöty siitä, että vaimollani ei ole ollut koskaan ruusuisia kuvitelmia papin perheen elämästä. Siihen hän oli jo lapsena kouliintunut.

Aina työssä

Alkuun sitä ajatteli työajattomuuden tarkoittavan, että on aina töissä tai ainakin tavoitettavissa. Oli hienoa ajatella pappeutta enemmän elämäntapana kuin ammattina. Toisaalta työtä kyllä riitti kuudeksi työpäiväksi ja ylikin, kun pappispula vaivasi myös Kuopion

hiippakunnan suurinta seurakuntaa. Ja kyllähän se hiveli heikkoo itsetuntoa, kun jumalanpalveluksessa saarnan jälkeen lueltiin kaikelle kansalle tehtyjä töitä. Noin monet noista kastoin, vihin, hautasin.

Vika ei aina ollut itsessä, vaan seurakuntalaiset olivat tottuneet ajattelemaan, että pappi ja monen mielestä vielä papin perhekin on vain seurakuntalaisten palvelemista varten. ”Papin rouva on aina ollut tämän lähetyspiirin rahastonhoitaja, kai vaimo tulee mukaan, eikös sinun vaimosi voisi ruveta hoitamaan sitä, missäs vaimo on.” Ja sitten kun lapsia tuli, heidänkin olisi pitänyt kulkea matkassa.

Toisaalta seurakuntalaiset hienolla tavalla kantoivat ja auttoivat pappia ja papin perhettä, ei vain rukouksin vaan myös käytännöllisesti.

Kerran erehtyivät vaimoni ja toisen papin vaimo menemään ihan vain omaksi ilokseen seurakunnan tilaisuuteen. Joku seurakuntalainen oli kysynyt toiselta, missä tämän mies on. Tämä vastasi niin kuin asia oli: ”Hän jäi nyt vuorostaan lasten kanssa kotiin.” Mihin seurakuntalainen narkästyneenä kivahti: ”Mitä, eikö papin paikka ole olla siellä, missä seurakuntalaiset ovat.”

Pian oppi myös sen, ettei tilaisuuteen tai toimitukseen menosta kannattanut kieltäytyä vetoamalla vapaa- tai lomapäivään, sillä silloinhan sitä muka parhaiten joutaisi tulemaan. Sain ohjeen kirjoittaa allakkaan isoin kirjaimin VAPAA ja sitten kieltäytyä vetoamalla siihen, että se päivä on aivan täysi.

Kun lapset olivat pieniä, perheen suurin rasitus olivat pariviikkoiset rippikoululeirit, pari kesässään. Meidän ratkaisumme, vaimon jääminen pois työelämästä seitsemäksi laihaksi vuodeksi mahdollisti muun perheen lomailun sukulaisissa ja ystävissä leiri-aikoina. Minä muistan kokeneeni ulkopuolisuutta. Ja kun kerrankin

”Kotona olen ollut puoliso ja isä, en pappi perheelleni.”

työtoveri järjesti niin, että minulla oli työtön joului, niin eivätkös vain joulua vaimon kanssa valmistamaan tottuneet lapset vihjaileet, että ”eikö sulla todellakaan olis mitään töitä”.

Lasten oireilun kautta opin, että papinkin pitäisi ottaa todesta Raamatun sana: ”Hänen on pidettävä hyvää huolta lapsistaan ja perheväestään.” (1. Tim. 3:12) Yritin opetella sitä, että perhe on ensin. Oivalsin, että lasten kannalta lienee sama istuuko isä iltaa pubissa vai niin sanotussa jumalanvaltakunnan työssä. Upean palautteen sain, kun murrosikäinen poika saunalauteilla sanoi: ”Hyvä, että sinulla isä on nyt aikaa.” Mutta huono omatunto toki on seurannut elämää näihin asti.

Ja kaikesta huolimatta perhe on ollut aina työssäni se tärkein tukija ja voimallähdeeni. Paljon enemmän olen saanut kuin olen ansainnut.

Mies ja isä

Siitä olen pyrkinyt olemaan tarkka, että kotona olen ollut puoliso ja isä, en pappi perheelleni. Olen saanut kuin kuka tahansa isä jännittää esikoisen ristiäisissä ja nauttia rauhassa toisten lasten osalta. Ja miten olikaan ihanaa kuunnella vihkipapin viisasta puhetta tyttären häissä penkissä istuen, vaimoa kädestä puristaen ja silmät aivan sumussa.

Kun vein kuusivuotiaista sairaalaan korvatutkimuksiin, ilmoittautumisen yhteydessä tarkistettiin pojan tietoja ja kysyttiin: ”Ja ammatti on edelleen pastorin poika?” Jouduin toki myöntämään, että niinhän se on, kyllä tämä työstä käy väliin perheenjäsenillekin.

Kun jouduin pitämään samaisen pojan ensimmäisen koulukirkon, hän

ratkaisi asian niin, että käänsi selkänsä minuun päin.

Suuri mullistus

Papin viran avaaminen naisille merkitsi monella tavalla suurta muutosta. Pula papeista hellitti, mutta myös yleisesti kuva papista alkoi muuttua. Alettiin pitää luonnollisena, että papilla on myös esimerkiksi perhe-elämää työn lisäksi.

Samoihin aikoihin alkoi tulla yleiseksi, että papit asuivat omassa asunnossaan pappiloiden sijaan. Itsellenikin muutos oli yllättävän hyvää tekevä, vaikka väljä koti oli ollut lapsille hyvä ja olisi muuten ollut nuoren papin saavuttamattomissa.

Alettiin myös ymmärtää, ettei työajattomuus tarkoita mahdottomia. Sai rauhassa nauttia sen eduista. Voi järjestellä työaikojaan vapaammin kuin muut, vaimo esimerkiksi. Käyttää lapset neuvolassa ja lääkärissä arkena melkein mihin aikaan vain ja niin edelleen. Viimeistään väsymys opetti huomaamaan, että työnteolla on rajansa ja on oikeus antaa aikaansa muuhunkin.

Tiedän, että yhä edelleen monen nuoren pappisperheen elämässä voi olla vaikeaa löytää yhteistä aikaa. Toisaalta tämän päivän yhä vaativammassa työelämässä papit ja kanttorit eivät ole suinkaan ainoat epätyöpillistä ja perheeltä paljon vaativaa työaika tekevät.

Kaksin jäätyämme vasta oikein huomasimme, miten viikonloppuisin kaipaakaan yhteistä aikaa. Siirryin vastikään sairaalapapin työhön, ja vaimolle mieluisinta – ja minullekin, kunhan opin tähän rytmiin – siinä ovat lisääntyvät yhteiset viikonloput.

AIKAA PERHEELLE

ESKO JOSSAS

AKIN TOIMINNANJOHTAJA

Työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisesta neuvotellaan melkein jokaisen työmarkkinakierroksen yhteydessä. Viimeksi lisättiin isyysvapaan määrää ja myös sen käyttämiseen etsittiin kannusteita.

Papin ja kanttorin työssä on omat erityispiirteensä, muun muassa työn osuminen viikonloppuun ja juhlapyhiin. Jo kauan on ollut olemassa mahdollisuus sijoittaa kerran kuukaudessa vapaat siten, että työntekijä saa lauantain ja sunnuntain käsittävän viikonloppuvapaan. Joissakin seurakunnissa lauantavapaita annetaan jopa enemmän. Toisaalta jotkut seurakunnat lipsuvat viikonloppuvapaan antamisesta etenkin kesäkuukausien aikana. Viikonloppuvapaa on kuitenkin jo vakiintunut osaksi työ- ja vapaa-aikajärjestelyjä, leireistäkin johtuvat järjestelyt huomioon ottaen. Siksi on suositeltavaa, että vapaa viikonloppu todella annetaan kerran kuukaudessa.

Lähipuosina on ratkaistava, onko syytä ja mahdollista hengellisessäkin työssä siirtyä työajalliseen malliin. AKIn osalta asia jää seuraavan valtuustokauden (2014-2017) ratkaistavaksi. Työaikakokeiluja on tarkoitus joka tapauksessa jatkaa. ■

LAPSETTOMUUS JA SEURAKUNTA

PANU PIHKALA

TUTKIJA, PASTORI, HELSINKI

Seurakunnissa on tarve havahtua lapsettomuuden todellisuuteen laajemmin, jotta sekä seurakuntalaisia että työntekijöitä voidaan kohdella paremmin.

Lapsettomuus on ikivanha ilmiö, mutta se on yleistynyt viime vuosina useista eri syistä. Moni yllättyy siitä, että tahaton lapsettomuus kohtaa nykyään jo noin kahtakymmentä prosenttia pariskunnista. Ympäristömyrkyt aikaansaavat hedelmättömyyttä. Lisäksi monimutkaiset yhteiskunnalliset tekijät ja yksilölliset valinnat ovat aikaansaaneet tilanteen, jossa lapsia yritetään saada korkeammassa iässä kuin ennen.

Lapsettomuus on vakava kriisi. Niiden, jotka eivät ole kohdanneet sitä henkilökohtaisesti tai läheistensä parissa, on yleensä vaikea ymmärtää lapsettomuuden kriisin luonne. Tilanne on Suomessa hivenen parantunut aivan viime vuosina, kun lapsettomuudesta on alettu keskustella enemmän julkisuudessa, mutta ymmärtämättömyyttä esiintyy yhä laajalti.

Onko seurakunnassasi puhuttu lapsettomuudesta?

Nopea testi: onko sinun seurakunnassasi keskusteltu lapsettomuudesta? Onko

sitä käsitelty työntekijöiden kesken, papiston sielunhoidollisessa koulutuksessa tai jumalanpalvelusten suunnittelussa? Lapsettomuus on niin yleistä, että käytännössä jokainen pastori tapaa sen kohdanneita ihmisiä, tuli se ilmi tai ei. Peruskäsitteiden tulisi olla hallussa ja kriisivaiheessa olevia kohtaan tarvitaan sielunhoidollista herkkyyttä.

Kaikkeen sielunhoitoon sisältyy sama perusvaara: kykenemättömyys kuunnella ja osoittaa aitoa ymmärrystä. On erityisen surullista, jos lapseton henkilö kokee, ettei hänen tilannettaan ymmärretä seurakuntien vastuunkantajien taholta.

Tutkimukset ja arkikokemus ovat osoittaneet, että lapsettomia loukkaa ennen kaikkea kaksi asiaa: ongelman vähättely ja toisaalta elämän arvон sitominen ennen kaikkea kykyyn saada lapsia. Näitä molempia on valitettavasti kohdattu myös seurakunnissa. Keskityn näihin kahteen ongelmaan, mutta kuvaan ensin lyhyesti lapsettomuuden luonnetta kriisinä. Aineistona käytän lapsettomien kokemuksia, niistä teh-

tyjä tutkimuksia ja myös oman perheeni lapsettomuuskokemuksia.

Lapsettomuuden luonne

Koska lasten saaminen on elämän jatkumisen perusedellytys, ja koska lapsettomuudesta ei perinteisesti ole puhuttu, on ihmisillä yleensä lähtökohtaisesti se peruskäsitys, että kaikki lapsia haluavat saavat lapsia. Olisi olennaisen tärkeää, että lapsettomuuden mahdollisuus tiedostettaisiin, ja siitä tulisi keskustella jo kasvatuksessa.

Jos ihminen ei ole varautunut lapsettomuuden mahdollisuuteen, sen toteutuminen on entistä kovempi isku. Lapsettomien yleinen kokemus on, että he ovat epäonnistuneita ja huonoja, koska eivät kykene saamaan lasta. Valitettavasti myös osa muista ihmisistä suhtautuu heihin tällä tavoin. Raamatun eräs vahvimista lapsettomuuteen liittyvistä teksteistä, 1. Sam. 1, puhuu juuri tästä. Elkana rakastaa vaimoaan Hannaa, ”vaikka Herra ei ollut suonut tälle lapsia. Mutta toinen vaimo, Peninna, tahtoi nöyryyttää Hannaa ja kiusasi häntä yhtenään siitä,

"Lapsettomuus on niin yleistä, että käytännössä jokainen pastori tapaa sen kohdanneita ihmisiä."

että Herra oli jättänyt hänet lapsettomaksi" (5–6).

Lapsettomuudesta kiusaaminen voi olla suoraa, jolloin se on erityisen julmaa, mutta useimmiten kyseessä on vaiti tapahtuva vähempiarvoisuuden ilmapiiri. Ihmiselle ja etenkin naiselle lasten saaminen on syvä biologinen ja psykologinen tarve. Moni nykyinen yllättyy siitä, miten tavattoman vaikealta lapsettomuus tuntuu. Päällisin puolin vaikuttaa siltä, että nykymaailmassa erilaiset perhemallit ovat aivan yhtä arvokkaita, mutta fyysinen lapsen saaminen osoittautuu yhä hyvin hallitsevaksi tarpeeksi ja normiksi.

Lapsettomuuden kriisissä on yleensä erilaisia vaiheita, joiden tarkka luonne on tietenkin tapauskohtainen. Osa ihmisistä toipuu kriisistä paremmin ja nopeammin, osalle siitä jää vahva elinikäinen trauma ja leima. Kaikissa tapauksissa on muiden ihmisten tuki olennaisen tärkeää.

Lapsettomuuden vähättely

Suuri osa lapsettomuuden vähättelystä johtunee ymmärtämättömyydestä tilannetta kohtaan, eikä huonoista asenteista; näin ainakin haluaisin ajatella seurakuntien vastuunkantajien suhteen. Moni on olettanut, että kyllähän kaikki lapsia saavat, ja sitten kun jollakulla kolmikymppisellä ei vielä näytä olevan lapsia, saattaa seurauksena olla kommentteja kuten "olisikos nyt jo lasten aika?" tai "kannattaa miettiä, miten pitkään keskittyy uraansa, että ehtii vielä saada lapsia". Jos ihminen, joka on syvällä lapsettomuuden murheen alhossa, kuulee tällaisia kommentteja

seurakuntien vastuunkantajilta (kuten on todistetusti tapahtunut), miltä ne kuulostavat hänen kriisinsä kannalta?

Perhetilanteen syistä ei pidä tehdä oletuksia. Tukea on voitava osoittaa viisaammin kuin töksähtävillä kysymyksillä tai kommentteilla. Tämä pätee myös tilanteisiin, joissa lapsettomat paljastavat, mikä heidän tilanteensa on. Hyvin universaali kommentti ja asenne, jonka muut silloin lausuvat julki ja jota lapsettomat yleensä syvästi inhoavat, on katteen optimisismi. Ihmiset haluavat olla toiveikkaita ja lupailevat, että "kyllähän se varmaan teillekin vielä onnistuu" tai kertovat tarinoita siitä, kuinka eräs tuttavapiirin pariskunta odotti 15 vuotta ja sitten yhtäkkiä lapsi saapuikin. Voi toki olla, että lapsettomuus loppuu, mutta sielunhoidollinen asenne on jotain muuta kuin tällaisten kommenttien esittämistä. Jobin kirja tarjoaa lukuisia varoittavia esimerkkejä.

Olennaista on kärsimyksen ymmärtäminen, myötätunnon ilmaiseminen ja sen viestin välittäminen, että: "Haluan tukea sinua surusi keskellä." Vähitellen, kriisi- ja suruprosessin edetessä voidaan yhteisesti keskustella toivon näköaloista, mutta niitä ei pidä heittää surevan naamalle. Hyvin yleinen varoittava esimerkki on adoption teema.

Jokainen lapseton kohtaa käytännössä kysymyksen siitä, pitäisikö heidän pariskuntana lähteä vaatimaan ja pitkään adoptioprosessiin. Jos lapseton ihminen kertoo perustilanteestaan ja toinen ihminen kysyy, kuten usein tapahtuu, että "oletteko ajatelleet adoptiota", on kysymys sekä aliarvioiva että mahdollisesti loukkaava. Kuten

sielunhoidollisissa tilanteissa yleensäkin, on syvien henkilökohtaisten asioiden suhteen oltava tarkkana sanavalinnoistaan ja viesteistään. Adoptiosta voi mahdollisesti kysyä, mitä lapseton ihminen siitä ajattelee, mutta sitä ei pidä tarjota uutena ideana eikä etenkin ratkaisukeinona. "Ainahan te voitte adoptoida" -asenne on erittäin loukkaava. Adoptio on tärkeä ja arvokas tie, mutta ei kaikkien polku eikä mikään itsestään selvä korvike.

Lasten saaminen ja elämän arvo

Lapsettomien ihmisten on toki tarpeen tulla itsekin vastaan tilanteiden kääntämiseksi paremmaksi. Jos ihminen haluaa loukkaantua, hän löytää kyllä aina siihen aiheita. Jos lapseton pystyy kertomaan toimivan viestin siitä, miltä hänestä tuntuu, kun joku esittää ajattelemattoman kommentin, voi tilanne johtaa parempaan suuntaan. Ongelmana vain on, että monet lapsettomuuden kriisin keskellä olevat eivät pysty keskustelemaan asiasta etenkin ajattelemattomien kommenttien kohdalla, koska kriisi on niin syvä.

Seurakunnissa tulisi pystyä samaan aikaan kahteen asiaan: Ensiksi, ilmaisemaan arvostusta vanhemmuuden valtavalle lahjalle ja tehtävälle, ja toiseksi, ymmärtämään lapsettomuutta ja muita tavallisimmasta erottuvia perhetilanteita. Esimerkiksi jumalanpalvelusten vanhemmuutta koskevia esirukouksia kuunnellessaan huomaa hyvin nopeasti, onko rukouksen laatinut henkilö tietoinen lapsettomuuden ongelmasta. Aina ei voi rukoilla kaikkien eri tilanteiden puolesta, mutta on oltava tarkkana siinä, että seurakunnan rukouselämässä huomioidaan myös muut perhetilanteet kuin perinteinen ydinperhe.

Erityisen vaikeita lapsettomuuden kannalta ovat äitien- ja isänpäivät. Moni lapseton ei edes yritä tulla kirkkoon näinä päivinä. Syynä ei välttämättä ole ylitsepusuava katkeruus tai kriisi,

vaan se että seurakunnissa toisinaan ilmentyvä ydinperhemallin korostus ainoana parhaimpana elämän mallina esiintyy useimmin näinä päivinä. Vastalääkkeenä olisi huomion kiinnittäminen sanomisiin, jumalanpalveluksen omasta teemasta kiinni pitäminen äitien- tai isänpäivän teeman lisäksi ja käytäntöjen tarkka miettiminen. On kaunis ajatus esimerkiksi jakaa kaikille äideille ruusu kirkon ovella, eikä ole tarkoitus, että lapsettomien vuoksi luovuttaisiin äitien arvostamisesta. Mutta sitä joskus koettua tilannetta tulee välttää, että ruusut jaetaan jokaiselle naiselle, ilmaisivat he elekielellään haluavansa sitä tai ei. Eräs lapseton nainen kertoi, että hän oli yrittänyt kieltäytyä ruususta sanomalla, ettei ole äiti, mihin jakaja oli vastannut: ”No, tulevalle äidille sitten!”

Lapseton seurakunnan työntekijä

Lapsettoman työntekijän kannalta työpaikalla olisi olennaista, että esimies ja lähimmät työtoverit ymmärtäisivät kriisin luonnetta. On lapsettomasta henkilöstä kiinni, haluaako hän puhua asiasta työpaikalla, mutta jos hän niin tekee, työyhteisön tuki voi olla hyvin tärkeää toipumisessa.

Esimerkiksi monelle lapsettomuudesta kärsivälle (etenkin naispuoliselle) pastorille kastetoimitusten suorittaminen voi olla hyvin raskasta ja vertaistuelle tai työnohjaukselle on tarvetta. Itse ajattelisin, että kriisin ollessa pahimmillaan asiaa voitaisiin huomioida myös työjärjestelyissä, mikäli esimies ymmärtää ilmiötä. Asiaa voisi verrata siihen, että juuri äskettäin perheenjäsenensä menettäneelle papille ei sovitaisi viikonlopuksi neljää hautajaistoimitusta. Samalla tavalla lapsettomuuden suurimman surun keskellä olevalle pastorille voitaisiin yrittää järjestää muunlainen lauantaityöpäivä kuin kolmen kasteen toimittaminen peräkkäin. Tällaisten mahdollisten järjestelyjen tulee kuitenkin olla vain tilapäisiä.

Ongelmat eivät lopulta ratkea väistämättömiä vaikeita tilanteita välttelemällä, vaan opettelemalla selviytymään niistä. Lapsettoman henkilön tulisi koulia itseään siihen, että pystyisi kasvavassa määrin iloitsemaan muiden ilosta. Toisten vauvat eivät ole mitenkään häneltä pois, vaikka siltä kriisin keskellä tuntuksikin. Asiassa edistyminen on osa toipumisprosessia.

Lapsettomuus voi laukaista myös syvän hengellisen kriisin, mikä vaikeuttaa hengellisessä työssä toimimista. Armollisesta Jumalasta todistaminen on vaikeaa, jos työntekijä kriisin seurauksena itse huutaa ahdistustaan ja epäilyään Jumalalle. Toipumisprosessin jälkeen tällaiset kokemukset antavat vuorostaan kykyä kohdata samankaltaisen kriisin läpikäyneitä.

Moni lapsettomuuden kokenut seurakunnan työntekijä onkin toipunut kriisistä niin hyvin, että pystyy järjestämään tukitoimintaa toisille lapsettomille. Useissa seurakunnissa

”Lapsettomia loukkaa ennen kaikkea kaksi asiaa: ongelman vähättely ja toisaalta elämän arvon sitominen kykyyn saada lapsia.”

vietetään ”tyhjän sylin rukoushetkiä” lapsettomille tai lapsensa menettäneille. Tällaisen toiminnan merkitys on hyvin suuri ja työyhteisön tulisi tukea sitä. Joillekin hautausmaille, esimerkiksi Jyväskylän Mäntykankaalle, on perustettu erillinen muistelupaikka lapsettomia tai keskenmenon saaneita varten. Olisi mielenkiintoista tutkia, miten esimerkiksi kyseinen Hietakehto-alue on onnistunut tukemaan asiasta kärsiviä: idea vaikuttaa hyvin palvelevalta.

Lapsettomuuteen liittyvissä asioissa voi ottaa yhteyttä Lapsettomien yhdistys Simpukkaan, joka onkin tehnyt seurakuntien kanssa yhteistyötä. Yhdistyksen internet-sivuilta (www.simpukka.info) löytyy hyviä perusvinkkejä sekä miehille, naisille että lapsettomien läheisille. ■

Kirjavinkkejä:

- **Pirre Saario:** Haikara lentää ohi (Kirjapaja, 2001)
- **Anna-Kaisa Hakkarainen:** Ihmeet tapahtuvat muille. Lapsettomuuspäiväkirja (Helsinki-kirjat, 2010)
- **Tuuli Oinonen (toim.):** Helmiä simpukoista - kun lapsettomuus koskettaa (Pilot-kustannus, 2006)
- **Hanna Parviainen (toim.):** Ei kenenkään äiti. Kertomuksia lapsettomuudesta (Atena, 2012)

Leffa:

- **Timo Haanpää (ohj.):** Hiljaa toivotut. Tosi tarina vanhemmuuden tavoittelun iloista ja suruista

IDYLLI JA MITEN SE SÄRJETÄÄN

– papin perhe kaunokirjallisuudessa

(Saattaa sisältää juonipaljastuksia!)

MINNA JAAKKOLA

VS. YHTEISÖKOORDINAATTORI, KIRKON TIEDOTUSKESKUS

Tähän kirjoitukseen valikoitui kuusi kotimaista kaunokirjaa lähivuosilta, joissa keskeisenä henkilönä on pappi.

Lukukokemukset olivat synkkiä. Jos pappi ei raiskaa tytärpuoltaan (*Hilkka Ravilo: Mesimarjani, Pulmuni, Pääskyni*), niin ainakin hän päätyy mielisairaalaan (*Pirkko Saisio: Voimattomuus*), karkaamaan (*Riikka Pulkkinen: Vieras*), luopumaan uskosta (*Jukka Pakkanen: Tinasotamiehen poika*), eroamaan uskonnollisista syistä (*Kirsti Ellilä: Pappia kyydissä*) tai kuolemaan (*Ulla-Lena Lundberg: Jää*).

Pappien perheet ovat kirjoissa ulkoisesti perinteisiä ydinperheitä. Niistä löytyy isä, äiti ja lapset. Tarkemmin katseltuna moni asia on suomalaisessa nykykirjallisuudessa pappeuden kohdalla eri tavoin kuin ihanteissa. Perheen jäsenenä pappi on inhimillinen ja vaikea hahmo. Koetuksella on koko perheen hyvinvointi.

Pastori

Kaunokirjallisuudessa jännitteet ja kipukohdat ovat niitä, joita lukija kaipa-
paa. Ristiriidaton henkilöahamo ei kiinnostakaan, mutta näistä papeista löytyy erityisen paljon puutteita ja hankaluutta. Papin salonkikelpoisin ongelma on aika, jota ei ole riittävästi perheelle. Ulla-Lena Lundbergin Jään päähenkilö Petter Kummel lieenee pasto-

Minna Jaakkola lukee kirjoja aamuin illoin ja kirjoittaa niistä Oota, mä luen eka loppuun -kirjablogissa. Hän on kirkon yhteisessä verkkotyössä työskentelevä pappi.

reista kunnollisin. Silti hänen vaimonsa tehtävä on viljellä maat ja lypsää leh-mät. Isä on lapsille satunnainen hassu leikittäjä, äidin ottaessa huolehtijan ja komentajan roolin.

Petter suorittaa jatko-opintoja ja pereh-tyy pedantisti seurakuntansa asioihin, mikä tapahtuu usein perheen kustan-nuksella. Petter toivoo joskus tulevai-suudessa voivansa viettää enemmän aikaa perheen kanssa. Tämä aika ei saavu ja lapset päätyvät kasvamaan ilman isää, osittain hänen kutsumuksensa vuoksi. Karuinta papin kiireessä on huomata se, miten usein aikaa ja rakkautta riittää seurakunnalle, mutta kaikkein lähim-mät jäävät kipeästi kaipaamaan näitä.

"Olisi mukavaa jos pappi olisi katoli-nen, tulisi yksin ja kuuluisi enemmän meille, Adele Bergman ajattelee usein kai-keissa hiljaisuudessa. Meillä luterilaisessa kirkossa pitää olla vaimo ja lapsia ja kalus-teita, jotka sitovat häntä ja vievät häneltä

aikaa." (Ulla-Lena Lundberg: Jää)

Pappi vaikuttaa väistämättä törmää-vän ihanteiden ja todellisuuden risti-riitaan. Riikka Pulkkisen Vieras alkaa siitä, miten tunnollisena pidetty pas-tori Maria erään jumalanpalveluksen jälkeen ostaa liput New Yorkiin kara-takseen elämästään. Taustalla on lapsi, jota hän ei pystynyt auttamaan ja omaan menneisyyteen liittyvät taakat.

Pirkko Saision Voimattomuus tuo pastorin aviokriisin kaikkien tarkastel-tavaksi. Harriet ja Jaakko ovat olleet yli kaksi vuosikymmentä naimisissa, mutta nyt on se juhannus, kun kaikki päättyy. Jaakko-pappi päättyy melisai-raalan kirjoittelemaan seiiniin ja Har-riet nuorisosaappaissa kuhertelemaan poikansa ikäisen rakastajan kanssa.

"– Minulla on rippikoulu aamulla.

– No herranjestas, sanoo mies. – Pappis-mies ja rippikoulu käymättä.

– Vanha vitsi, vastaa Martti.

– Keksi uusi.

– Keksi sinä.

– Avioero, vastaa mies eikä oikein usko kuulemaansa; hänen suusta se kui-tenkin pulpahti." (Pirkko Saisio: Voi-mattomuus)

Aviokriisistä kertoo myös Kirsti Ellilän Pappia kyydissä -trilogian aloitusosa. Pastori Aulis vastustaa naispappeutta, mikä värittää koko perheen elämää. Vaimo Matleena alkaa teologian opintoja jatkaessaan kyseenalaistaa näkemystä naisen ase-masta kirkossa ja perheessä, ja lopulta aviopari päättyy eroamaan.

"Oli kirjoittamaton sääntö, että perhe-elämämme lepäsi täydellisen yksimieli-syyden varassa, mitä tuli maailmankat-somukseen. Me ajattelimme samalla tavalla, me ajattelimme oikein. Me pidimme yhtä ja olimme perustaneet per-heen, jotta oikea tapa ajatella siirtyisi seuraavalle sukupolvelle." (Kirsti Ellilä: Pappia kyydissä)

Jukka Pakkasen Tinasotamiehen poika -romaanissa pastori Viktor Enman päätyy kaatamaan omat ongelmansa ja epäonnistumisensa kasteelle kokoontu-neille ja katoaa lopulta Italian kaduille psykoosia muistuttavassa tilassa. Hilikka Ravilon kirjan pastori raiskaa tytärpuol-taan Soilikkia yhä uudelleen perustel-len tekojaan Jumalalla, eikä kukaan auta lasta.

"Eivät papit joudu helvettiin", isä sanoi, "pahat, ilkeät tytöt vain, jotka eivät tottele isäänsä. Isää täytyy aina totella." (Hilikka Ravilo: Mesimarjani, pulmuni, pääskyni)

Jos kaunokirjallisen profiilin perus-teella pitäisi valita, en ikinä voisi suo-sitella avioitumista pastorin kanssa. Näiden valossa pappia ei voi pitää kykenevänä vanhemmuuteen tai ihmissuhteisiin. Jotenkin kummalli-sesti nämä esimerkkikirjojen pastorit

hoitavat työnsä hyvin. Seurakunnassa ei huolestuta, paitsi sitten kun mietitään, pitäisikö pastorille viedä mielisairaalaan kukkia vai ei.

Puolisio

Pastorin puolisot ovat varsin sopeutusta vaista joukkoa. Heistä ehdoton suosikini on Mona Kummel, jolla on voimaa ja tahtoa pitää päänsä. Mona vaatii osansa, suuttuu ja omistautuu. Tämä tosin tapahtuu tiukasti olosuhteiden ja sodanjälkeisen aikakauden rajoissa.

Puolisoiden ymmärrystä venytetään äärimmilleen. Pappi pettää, laiminlyö, tulee hulluksi ja karkaa, mutta puoliso seisoo rinnalla. Paitsi Harriet, joka aloittaa alusta uuden rakastetun kanssa, ainakin hetkeksi. Sairain puolisoiden välinen kuvaus löytyy Ravilolta, jonka kirjassa papin vaimo jättää tyttärensä yksin kotiin yhä uudelleen, vaikka tietää miehensä käyttävän lasta hyväkseen.

Marian mies odottaa, että vaimo suostuisi vihdoinkin yrittämään lasta. Sitten hän odottaa, että vaimo palaisi karkumatkalta ja saapuu lopulta kutsuttaessa ymmärtäväisenä paikalle. Enmanin vaimo tietää toisista naisista, ja heistä puhutaankin kirjassa enemmän kuin hänestä. Matleena yritetään kaikin tavoin saada tajumaan, että hän on tekemässä syntiä ja ison virheen uhkaillaan Aulista papinurallaan ja avioerolla. Aulis on kaikkien ihailema kunnon mies, josta Matleenan ”pitää muistaa olla kiitollinen”.

”Meille oli käynyt niin kuin joillekin yhteisten vuosien jälkeen käy. Olimme kohteliaita kuin ventovieraat. – Kuka tietää, ehkä hänellä on toinen. Minulla on viime vuosien aikana ollut vain työni, päivät seurakunnassa. Yasmina.” (Riikka Pulkkinen: Vieras)

”Onneksi todellisuus ei sentään ole yhtä karua kuin kirjoissa. Toivottavasti.”

Lapset

Näissä perheissä usko ei vaikuta voimavaralta vaan taakalta. Pappia vaivaa epäusko, leipiintyminen tai liiallinen kiihkoilu johonkin suuntaan. Tämä lyö kuilua lapsen ja vanhemman välille. Lapsi yrittää ymmärtää vanhempansa maailmaa muodostaen oman suhteensa Jumalaan. Monesti kipupiste on pikemmin arkinen kuin teologinen – pappi on niin keskittynyt omiin toimiinsa, ettei lapsi tule nähdyksi.

Romaaneissa äänen saavat lapset ovat jo aikuisia. Monella on kaipaus vieraaksi jäänyttä vanhempaansa kohtaan. Jaakon ja Harrietin poika Mikael yrittää kaikin tavoin selvitä siitä hämmennyksestä, jonka molempien vanhempien yhtäaikainen heittäytyminen vastuuttomiksi tekee hänen mielenrauhalleen.

Enmanin poika Kristo kokoaa isänsä tarinaa ymmärtääkseen, mitä tapahtui, ja Soilikki päätyy kummalliseen lahkoon ja avioliitossaan umpikujaan.

”Jumala on paha” isä oli sanonut tultuaan sateisena syyslauantaina siunaa-

masta auton alle jääneen pikkutytön ja repäissyt liperit lattialle. Hän oli ottanut kaapista viinipullon ja sormet vapisten avannut sen. ”Minua ei saa häiritä...”, hän oli sanonut ja vetäytynyt huoneeseensa. Sunnuntaina hän oli jatkanut juomista, eikä ollut mennyt pitämään saarnaansa.” (Jukka Pakkanen: Tina-sotamiehen poika)

Teemat tulevat niin iholle, että välttämättä epäilee osan teksteistä nousseen eletystä elämästä. Lundberg on myöntänyt kirjoittaneensa oman sukunsa tarinaa. Ravilo kertoo kasvaneensa suurperheessä, jossa tiukka uskonnollisuus väritti vahvasti arkea. Saisio, Pakkanen ja Ellilä ovat käsitelleet uskonnollisia teemoja useissa kirjoissa.

Näiden romaanien pappeihin tai heidän perheisiin ei halua ainakaan myöntää samaistuvansa, mutta paljon tuttua löytyy. Oikeiden pappien perheiden ei tarvitse vastata ydinperheidyttä, mutta onneksi todellisuus ei sentään ole yhtä karua kuin kirjoissa. Toivottavasti. ■

Kirjoittajan pisteytys:

- **Kirsti Ellilä:** Pappia kyydissä (Karisto 2009) 3/5
- **Ulla-Lena Lundberg:** Jää (Teos 2012) 4/5
- **Jukka Pakkanen:** Tinasotamiehen poika (Like 2010) 3/5
- **Riikka Pulkkinen:** Vieras (Otava 2012) 3/5
- **Hiikka Ravilo:** Mesimarjani, pulmuni, pääskyni (Atena 1997) 3/5
- **Pirkko Saisio:** Voimattomuus (WSOY 2005) 5/5

Perhevapaalta palaavalle on tarjottava **JOUSTOA JA TUKEA**

JAANA PARKKOLA

TIEDOTTAJA, TOIMITUSPÄÄLLIKÖ, AKAVA

Huoli toimeentulosta ja oman osaamisen vanhenemisesta ovat monen korkeasti koulutetun äidin työhön paluun taustalla.

Perheen taloudellinen tilanne ja hyvinvointi vaikuttavat keskeisesti siihen, milloin naiset palaavat töihin perhevapaiden jälkeen. Muut tärkeimmät motiivit liittyvät työn sisältöön, työpaikan ilmapiiriin ja sosiaalisiin suhteisiin.

Tulokset käyvät ilmi Työterveyslaitoksen ja UKK-instituutin teke-

mästä Perhevapaalta takaisin työelämään -tutkimuksesta, jossa selvitettiin äitien perhevapaalta paluuseen liittyviä ratkaisuja. Lisäksi tutkimuksessa tarkasteltiin työhön paluuta tukevia ja jarruttavia tekijöitä sekä etsittiin keinoja, joilla paluuta voidaan tukea erilaisissa perhe- ja elämäntilanteissa.

Perhevapaalta paluu koskettaa vuosittain noin 60 000 naisen lisäksi heidän perheitään, työnantajiaan ja työyhteisöjään.

Osaamisen vanheneminen huolestuttaa

Akavan asiantuntija **Tarja Arkio** pitää taloudellisia syitä myös akavalaisille

tärkeänä motiivina perhevapaalta töihin paluulle.

– Monella on esimerkiksi asuntolaina maksettavana, joka edellyttää sitä, että perheessä useampi tuo leivän pöytään.

Lisäksi korkeasti koulutetut ovat huolissaan osaamisensa vanhenemisesta, jos poissaolo työstä venyy. Tutkimuksen mukaan korkeasti koulutettujen naisten mielestä useamman vuoden perhevapaa tuntuu usein jopa mahdottomalta ajatukselta.

– Jäsenliitoista saamiemme viestien perusteella akavalaiset kokevat työelämän muutostahdin niin nopeaksi, ettei pitkä poissaolo houkuttele. Moni palaa töihin melko pian vanhempainvapaan jälkeen, mutta tekee lyhyempää työviikkoa. Näin on helpompi pysyä muutoksessa mukana, Arkio kuvailee.

Joustot helpottavat töihin paluuta

Joustavia työaikatarkoituksia tulisi luoda, jotta työn ja hoivan yhdistäminen olisi mahdollista lapsen ollessa pieni, huomauttaa yksi tutkimuksen tekijöistä, vanhempi tutkija **Kaisa Kauppinen** Työterveyslaitoksesta.

– Työpaikat ovat tärkeässä asemassa kehittäessään perheystävällisiä käytäntöjä. Ne vahvistaisivat työhön palaavien äitien sitoutumista myös pidemmällä aikavälillä, Kauppinen sanoo.

Kauppinen muistuttaa, että työhön paluun ajankohdalla on vaikutuksia nuorten naisten työurien kehittymiseen ja palkkaukseen.

– Vaikutukset näkyvät yksilötason lisäksi koko yhteiskunnassa. Kyse on sukupuolten tasa-arvosta ja työnjaosta.

Pitkittynyt poissaolo työstä voi Kauppinen mukaan muodostua joillekin naisille loukuksi, joka nostaa työhön paluun kynnystä ja lisää ammattitaidon ruostumisen ja syrjäytymisen riskiä.

– Viime aikoina on laskettu, kuinka pitkät kotihoidontukijaksot vaikuttavat kielteisesti naisten eläkkeisiin.

”Isät tulisi ottaa vanhempainvapaiden ja kotihoidontuen kehittämisessä paremmin huomioon.”

Nuorten naisten ajatusmaailmassa eläkekertymät voivat tuntua etäisiltä. Urakehitykseen tulisi kuitenkin suhtautua pitkäjänteisemmin.

Työterveyslaitoksen ja UKK-instituutin tutkimusraportissa todetaan, että kotihoidontukea tulisi kehittää lisäämällä osa-aikatyön mahdollisuuksia. Lisäksi isät tulisi ottaa vanhempainvapaiden ja kotihoidontuen kehittämisessä paremmin huomioon, jotta perhevapaat jakautuisivat tasaisemmin vanhempien kesken.

Akavan Arkio on raportin kanssa samoilla linjoilla.

– Akava ajaa perhevapaiden nykyistä tasaisempaa jakamista. Esittämässämme 6+6+6-mallissa vanhempien yhteinen kuuden kuukauden jakso tulisi voida käyttää niin, että osa-aikatyötä tekeville vanhemmille maksettaisiin vanhempainrahaa selvästi nykyistä pidempään, Arkio esittää.

Yhteydenpitoa perhevapaan aikana kehitettävä

Tutkimuksen mukaan vuoropuhelu perhevapaalla olevien äitien ja työpaikkojen välillä on vähäistä jopa niiden osalta, joilla oli vakituinen työsuhde ja jotka suunnittelivat töihin paluuta. Työpaikoilla tapahtuu usein muutoksia, jotka vaikuttavat äidin työtehtäviin ja rooliin työyhteisössä. Työ saattaa perhevapaan aikana muuttua tai loppua, ja moni joutui rakentamaan työuransa uudelleen.

– Yhteydenpitoa työpaikkojen ja perhevapaalla olevien äitien välillä tulisi kehittää. Tämä vähentäisi työ-

hön palaajien epätietoisuutta ja vahvistaisi heidän motivaatiotaan palata takaisin töihin, Koskinen painottaa.

– Työnantajalla on myös vastuu perehdyttää perhevapaalta palaava ja saattaa tämä ajan tasalle organisaatiossa tapahtuneista muutoksista.

Äitien hyvinvoinnissa parantamisen varaa

Vain puolet tutkimuksessa mukana olleista äideistä koki voivansa riittävän hyvin yhdistääkseen työn ja perhe-elämän. Lähes joka viides äiti oli kokenut vähintään lieviä masennusoireita synnytyksen jälkeen. Masennusoireiden lisäksi pienten lasten äitien itse kokema työkyky oli hieman alempi muuhun väestöön verrattuna.

– Äitien työhön paluuta voitaisiin helpottaa järjestämällä palaajan odotuksia ja toivomuksia koskeva kehityskeskustelu. Lisäksi neuvoloissa tulisi kiinnittää enemmän huomiota työhön palaavien äitien masennusoireisiin, hyvinvointiin ja liikunnallisen aktiivisuuden lisäämiseen, ehdottaa dosentti, UKK-instituutin tutkimusjohtaja **Riitta Luoto**.

Luodon mielestä perhevapaasta ei saisi tulla väestön terveyseroja lisäävä elämänvaihe.

– Äitiyshuollon, neuvoloiden, työpaikan ja työterveyden sekä työhön hakeutumista tukevien järjestelmien yhteistyö kaipaa kehittämistä, jotta työhön palaaville äideille voidaan tarjota nykyistä parempaa tukea, Luoto korostaa. ■

Hiippakuntakanttorina

RICHARD NICHOLLS

HIIPPAKUNTAKANTTORI, KUOPION HIIPPAKUNTA

Mitä hiippakuntakanttori oikein tekee? Toimiiko hän ylimääräisenä kanttorina ympäri hiippakuntaa, tuuraten missä milloinkin tarvitaan? Vai onko hän kenties kaikkien hiippakunnan kanttoreiden esimies?

Yllä olevia kysymyksiä minulta on ehditty kysyä jo monta kertaa, vaikka olen toiminut Kuopion hiippakunnan hiippakuntakanttorina vasta tammikuusta 2012. Toiseen ja kolmanteen kysymykseen on helppo vastata kieltävästi, sillä aina-kaan omaan hiippakuntakanttorin työnkuvaani ei liity lainkaan soittovuoroja tai esimiesvastuuta. Mutta ensimmäiseen kysymykseen onkin sitten haastavampaa antaa ytimekästä vastausta.

Suurin osa työstäni on suunnittelua, neuvottelua, kehittämistyötä ja tiedon jakamista hiippakunnassa. Erilaiset palaverit, seminaarit ja kokoukset lohkaisevat suurimman viipaleen työajastani, sillä kuulun lukuisiin erilaisiin työryhmiin. Hiippakunnan tasolla vastuualueinani ovat kirkkomusiikki ja kirkkomuusikoiden täydennys- ja jatkokoulutus sekä jumalanpalveluselämä yhdessä hiippakuntasihteeri **Kati Jansan** kanssa. Kansallisella tasolla

minua työllistävät kanttoreiden henkilöstökoulutuksen kehittämistyöryhmä, kanttorikoulutustoimikunta, kirkkomusiikin koulutusforum sekä jumalanpalveluselämän asiantuntijaseminaari.

Tehtäviini kuuluvat myös oman hiippakuntani kanttoreiden neuvottelupäivien järjestäminen, jumalanpalveluselämän koulutusten organisointi rovastikunnittain pari kolme kertaa vuodessa, ordinaatiokoulutuksissa mukana oleminen sekä erilaisissa hiippakunnan tapahtumissa tarpeen mukaan avustaan tai organisoiden. Tätä kirjoittaessani tuorein kokemukseni oli Virsivisan aluevaiheen organisointi ja toteuttaminen Kuopion hiippakunnan alueella.

Ajan hermolla

Hiippakuntakanttorin tehtävässä tulee olla ajan hermolla ja katse tulevaisuuteen. Tällä hetkellä pohdin, millaista erityisosaamista kanttoreilta odotetaan noin neljän-viiden vuoden kuluttua,

jotta osaisimme tarjota oikeanlaista täydennyskoulutusta vuonna 2014. Tämä on haastavaa, sillä jokainen kanttori on yksilönsä sekä muusikkona että persoonana, ja seurakunnilla on erilaisia tarpeita ja kehityssuuntia. Lisäksi uran eri vaiheissa kaipaavaa erilaista täydennyskoulutusta riippuen omista vahvuuksista ja työn painopisteistä.

On myös hyvä kysyä, mikä kanttorin rooli on seurakunnassa tulevaisuudessa. Kanttori on monesti ainoa korkeasti koulutettu muusikko työntekijöiden joukossa. Luonnollisesti hänellä on selkeä tehtävä ja musiikillisen vastuun kanto monissa tilaisuuksissa, mutta pitäisikö kanttorin työn suuntautua enenevästi myös siihen, että hän auttaisi ja tukisi muita työntekijöitä ja vapaaehtoisia käyttämään omia musiikillisia lahjojaan seurakunnan hyväksi vielä nykyistä enemmän? Tätähän kanttorit toki tekevät laajalti esimerkiksi seurakunnan kuorojen kanssa, mutta

voisiko kanttorin rooli musiikillisena ohjaajana ja pedagogina seurakunnassa olla vielä laajempi?

Jumalanpalveluselämän kehittäminen

Toinen aihealue, jota olen viime aikoina pohtinut, liittyy jumalanpalveluselämän kehittämiseen. Ympäri Suomea löytyy loistavia esimerkkejä siitä, miten jumalanpalvelus on syntynyt monipuolisessa ja idearikkaassa yhteistyössä pappien, kanttoreiden ja muiden työntekijöiden sekä avustajien kanssa. Jos me itse kukin osaisimme ja rohkenisimme tuoda oman erityisosaamisemme jokaisen messun suunnitteluun ja toteuttamiseen, voisimme luoda siitä hedelmällisessä yhteistyössä joka kerta ainutlaatuisen ja puhuttelevan. Sunnuntaiaamun messun kaava on selkeä, mutta samalla se sisältää monia mahdollisuuksia ei vain musiikin vaan myös puheen, hiljaisuuden ja esimerkiksi visuaalisuuden suhteen. Puhutteleva messu ei synny pelkkien yksittäisten palikoiden summasta, vaan siinä on luotu yhdessä jotain vielä suurempaa. Tämä vaatii kuitenkin meiltä kaikilta oman erityisosaamisen lisäksi rohkeutta, yhteistyötaitoja, oman ja toisen työn arvostusta sekä aitoa halua luoda jotain erityistä.

Harvalukuiset hiippakuntakanttorit

Tehtäväni Kuopion tuomiokapitulissa on osa-aikainen (10 h/vko) ja hoidan sitä seurakuntatyöni ohella. Vaikka tämä kombinaatio on välillä aikataulullisesti ja ajallisesti haastava, niin mielestäni se on molempia työskäroja suuresti rikastuttavaa. Hiippakuntakanttorit ovat Suomessa harvalukuinen (mutta toivottavasti eivät kuitenkaan uhanalainen) laji: meitä on kolme, jotka työskentelemme hiippakuntakanttorinimikkeellä (Helsingissä, Tampereella ja Kuopiossa). Muissa hiippakunnissa

Hiippakuntakanttorin tehtävässä tulee olla ajan hermolla ja katse tulevaisuuteen. Tällä hetkellä pohdin, millaista erityisosaamista kanttoreilta odotetaan neljän-viiden vuoden kuluttua, kertoo Richard Nicholls.

hiippakuntakanttorin työala kuuluu osana tietyn hiippakuntasihteerin työkuvaan (lähes kaikissa tapauksissa kyseistä tehtävää hoitaa kanttorikoulutuksen saanut henkilö).

Vaikka olen ainoa hiippakuntakanttori alueellani, työni on kaikkea muuta kuin yksinäistä! Tapaan työs-

säni valtavan määrän ihmisiä erilaisissa tilanteissa, minkä koen erityisen palkitsevana. Kollegojani eripuolilta Suomea tapaan osassa työryhmiä sekä kerran vuodessa pidettävässä hiippakuntakanttoreiden kokouksessa. Nämä tapaamiset hengenheimolaisten kanssa inspiroivat aina omaa työtä! ■

Matkailun virsi

PANU PIHKALA

TUTKIJA, PASTORI, HELSINKI

Virsikirja on niin laaja, että sieltä paljastuu yllättäviä aarteita löytöretkeilijälle. Tässä kirjoitussarjassa tarjotaan virikkeitä hartauksiin esittelemällä yksi virsi. Virret on valittu kahdella perusteella: ne eivät ole kaikista tutuimpia ja ne liittyvät jokapäiväiseen elämään.

Matkailu on yhä useammalle ihmiselle osa jokapäiväistä elämää, vähintäänkin loma-aikoina. Matkailu on maailmanlaajuisesti yksi nopeimmin kasvavista ihmiselämän ja elinkeinoelämän osa-alueista, eikä ihme: ihmisellä vaikuttaa olevan synnynnäinen tarve reissata. Kyläily lähiseudulla on vaihtunut lentomatoiksi kauas, jonne kuitenkin pääsee lähes samassa ajassa. Lomamatkalle lähtö on nyky-Suomessa lähes sosiaalinen välttämättömyys, jopa rituaalin kaltainen.

Matkailun siunaukset ja vaarat

Matkailu on tuonut valtavasti hyvää. Ihmiset kohtaavat muita kulttuureja, saavat virkistystä ja kokevat tärkeitä elämyksiä. Samalla matkailussa on omat vaaransa ja kääntöpuolensa. Paikallisia kulttuureja saatetaan hyväksikäyttää matkailijoiden palvelemiseksi. Liikennevälineet ja väkimassat tuottavat ympäristösaasteita. Onnettomuudet uhkaavat.

Virsirunoilija osuu asian ytimeen: matkailija kohtaa sekä ruumiin että sielun vaaroja. Jälkimmäisistä puhutaan harvemmin. Mitä ne sinun mielestäsi ovat? Itse mietin esimerkkinä Viron-matkailua. Matkoilla sosiaalinen kontrolli ja kaikenlaiset paineet väistyvät hetkeksi. Seurauksena voi olla virvoitusta, mutta myös haitallista kontrollin menetystä.

Pyhiinvaellus ja turismi

Pyhiinvaellus on matkailun yksi kantamuoto, ja yksi ikivanhoista pyhiinvaelluksen kritiikeistä liittyy juuri matkoilla kohdattuihin ruumiin ja sielun vaaroihin. Kiusaukset vaativat matkailijoita,

Matkailijoiden ja pyhiinvaeltajien kirkkopyhä?

Missä määrin seurakunnissa rukoillaan matkailijoiden puolesta? Lomakauden alkaessa tai talvella työmatkaajien puolesta? Voisiko matkailijoita ja pyhiinvaeltajia kutsua loppukeväästä yhteiseen kirkkopyhään? Pyhiinvaeltajat ovat usein innokkaita kertomaan matkoistaan ja opastamaan ensikertalaisia. Matkailijoiden kirkkopyhän voisi toteuttaa yhteisvoimin, ja kenties sellaisen seurauksena voisi olla pyhiinvaeltajien ohjaamia päivävaelluksia myös seurakunnan vakio toimintana – kuten Ruotsissa on tapahtunut.

ja ennen matkat olivat hyvin pitkiä ja nykyistä vaarallisempia.

Nykyään pyhiinvaellus on jälleen hyvin suosittua ja turvallisempaa, mutta toisaalta sen ja muun matkailun rajat ovat yhä epäselviä. Pyhiinvaeltajia kohtaavat samat vaarat kuin muita matkaaajia. Pyhiinvaeltaja voi myös olla lähinnä turisti, kun taas turisti voi päätyä pyhiinvaeltajaksi, vaikkapa kirkossa vieraillessaan. Tie-kirkkojen suosio kertoo siitä, kuinka uskonnollisuus usein puhuttelee juuri tien päällä, matkalla.

Matkamiehet maan

Virsikirjan matkustamisesta puhuvat virret ovat ensi sijassa pyhiinvaellusteologiaa: ne käsittelevät ihmisen elämää matkan kielikuvan kautta. Dearmerin virsi ja sitä virsikirjassa edeltävä Herra, varjelija teiden (596) ovat siitä harvinaisia, että ne puhuvat ensi sijassa fyysisistä matkoista. Sinua, Luoja taivaitten sopii laulettavaksi myös tien päällä. Se on oikeastaan liikkeen virsi: ensimmäinen säkeistö puhuu siitä, kuinka Jumala liikuttaa kaikkea, taivaankappaleitakin. Ihmisen liike sidotaan hienosti universumin jatkuvaan liikkeeseen. Herra, varjelija teiden on vuorostaan kotona odottavien virsi, joka sopii erityisen hyvin rukoukseksi työmatkoilla olevien puolesta. Ulkosuomalaistyö ja turistityö saavat virressä myös esirukouksensa.

Elämän matkoista ja pyhiinvaelluksesta puhuvia lukuisia virsiä voi soveltaa myös konkreettisiin matkoihin, ja vastaavasti matkailun virsiä voi soveltaa elämän matkaan. Sinua, Luoja taivaitten -virren neljäs säkeistö puhuu kauniisti jälleennäkemisen toivosta, jolla voi olla samaan aikaan sekä maallinen että tuonpuoleinen ulottuvuus. ■

597 SINUA, LUOJA TAIVAITTEN

(san. Percy Dearmer,
suom. muokannut komitea)

Sinua, Luoja taivaitten,
tottelee liike tähtien,
aurinko, kuu ja kaikki maa
sinua, Herra, kumartaa.

Varjele matkalaisia
ruumiin ja sielun vaaroilta.
Ohjaamaan itse meitä käy,
ei selvää suuntaa aina näy.

Hoidathan meitä kaikkia
niin kotona kuin matkalla.
Toisiimme liitä lujemmin
ja läheisemmin, rakkaammin.

Kanssamme ole, Jumala,
niin lähellä kuin kaukana.
Ystävät jälleen yhteen tuo
ja rakkaat rakkaattensa luo.

21.7.

TOTUUS JA HARHA

9. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Mt. 7:15–23

Virret: 401: 1-2, 4, 277: 5, 484, 582: 1-4, 289, 845: 4

Muuta musiikkia: J. Hellberg: Psalmi - Mutta sinä tahdot sisimpääni totuuden (SB, piano), Tie, totuus ja elämä (KH), J. Mäntyjärvi: Armahda meidän päällem' (SULASOL 845)

Herra, osoita minulle tie ja tee minut halukkaaksi sitä vaeltamaan

SATU SAARINEN

Asuin pari vuotta eteläisen Afrikan maassa, jossa oli tavallista kääntyä noitatohtorin puoleen, kun tuli vaikeuksia terveyden, ihmissuhteiden tai talouden kanssa. Suurimpiin kaupunkeihin saapui jatkuvasti tunnettuja profeettoja naapurimaista. Voimallisina ihmeidentekijöinä itseään mainostaneet henkilöt jakoivat mainoksiaan kaikkialle.

Uskontotieteellisestä kiinnostuksesta keräsin mainoksia, ja kokoelma karttuikin mukavasti. Mainoksia löytyi tenttikauden alkaessa yliopiston lukusaleista, ilmoituslehden palstoilta, kauppojen seiniltä ja ostareiden vessoista. Lain mukaan niissä ei saanut antaa katteetonta lupausta, ihme paranemista Aidsista. Tätä sääntöä arvatenkin kierrettiin kekseliäästi.

Voimallisimmat profeetat saivat joukkoja ympärilleen. He puhuivat Jumalan nimissä, mutta teot kertoivat karua kieltään. Kärshivä kansa odotti akaasiapuun alla parantajaa. Millaisia mahtoivatkaan olla ne hedelmät, joita tuliterän mersun takapenkiltä valkoisessa puvussaan esiin astuva profeetta hätää kärshiville tarjoili?

Eivät kaksisia, arvatenkaan. Ei kuitenkaan tarvitse mennä Kauriin kääntöpiiriin taa saadakseen kummastuttavia uutisia parantajien toiminnasta. Keväällä meilläkin nousi kohu kirkon sisällä tehtävästä rukous- ja parannustyöstä ja siitä

kielenkäytöstä, joka näihin tilaisuuksiin kuuluu. Tämä kohu toi keskusteluun tämän päivän evankeliumin keskeisen teeman: ”Hedelmistä te siis tunnette heidät.”

Päivän evankeliumia tukevat ja vahvistavat sekä Vanhan testamentin tekstit että epistola. On jotenkin lohdullista kaiken totuudenetsinnän ja kamppailun keskellä lukea Jobin kirjasta: ”Jumala yksin tuntee tien viisauden luo. Hän yksin tietää, missä se asuu. Hän näkee maan ääriin saakka, hän näkee kaiken, mikä on taivaan alla.” Tähän nojaten on lupa armahtaa itseään ja toinen toistamme totuuden etsinnän melskeissä. Voimme erehtyä ja harhautua, mutta rukoillen matkalla johdatusta päästä takaisin oikealle tielle.

Mistä erottaa oma tie ja Jumalan tie? Miten erottaa houkuttavat ja pettävät hedelmät todellisista aarteista? Pyhän Birgitan rukouksena tunnettu ajatus on kaunis ja viisas viitta matkalla: ”Herra, osoita minulle tie ja tee minut halukkaaksi sitä vaeltamaan.”

Toisin kuin juhlitun profeetan tie, Jumalan tie voi olla suosioton tie. Se voi olla tie, jolla on harvoja kanssakulki-joita. Sillä tiellä omat toiveet, uskomukset ja luulot voivat tulla koetelluksi ja jopa murskatuksi. Siltä tieltä saattaa yllättäen löytyä edellä menneiden askelmerkkejä. Kyllä kai vierellekin voi hipsutella joku matkakumppani?

Oikean tien voi myös tunnistaa siitä, että sille ei ohjata maksun, kiristuksen tai epämääräisen lupauksen kautta. Sille tielle ei houkutella ihmisyiden kieltämisen kautta.

Raamatun sanan mukaan varma merkki oikean tien löytymisestä on se, että sen tien mutkissa ja kivikoissa ei kielletä Jeesusta. Jeesus otetaan todesta: hänen esimerkkinsä, sanansa ja tekonsa. Sitoudutaan Jeesuksen esimerkkiin ja nöyryyteen, myös ehdottomuuteen ihmisoikeuden ja heikkojen puolustamisessa. On vaikea ajatella, että Jeesuksen edustamaan ihmiskuvaan sitoutumaton julistus toisi mitään hyvää kirkon sisällä.

Heinäkuinen sunnuntai voi olla monessa seurakunnassa konfirmaatiosunnuntai. Kirkkokansa, joka tänään on kokoontunut juhlahetken viettoon, on kiitollinen kuulijakunta sille tematiikalle, jonka saarnateksti(t) avaa(vat). Myös konfirmoitavat nuoret pääsevät helposti tekstin kautta avautuvan todellisuuden ytimeen – onhan juuri vietetty yhdessä aikaa eksistentialististen kysymysten äärellä. Kysymykset oikeasta ja väärästä sopivat kaikille ikäkausille. ■

”Miten erottaa houkuttavat ja pettävät hedelmät todellisista aarteista?”

28.7.

USKOLLISUUS JUMALAN LAHJOJEN HOITAMISESSA

10. SUNN. HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Lk. 16:1-9

Virret: 525, 128, 443, 814, 225, 339: 1, 4

Muuta musiikkia: T. Nordström: Graduaali 443 (SAB, urut), Vuorovirsi 128 ”Ainoan Herran Jumalan” (srk + SAB), sov. Hannu Salmenkallio, kust. Uudenmaan kanttori-urkuriyhdistys 1996

Lahjoista suurin

ARI OINAS

Päivän teksti tuo mieleen toisen Jeesuksen opetuksen, jossa hän kehottaa seuraajiaan olemaan viisaita kuin käärmeet ja viattomia kuin kyyhkyset. Sitäkin kohtaa on aika ajoin pohdittu osana Jeesuksen ristiriitaisia opetuksia. Kertomus epärehellisestä taloudenhoitajasta on ehkä eniten levottomuutta herättävä opetus. Kehottaako Jeesus meitä epärehellisyteen?

Rikkaan miehen talousjohtajaa oli kohtaamassa onnettomuus. Hänen toimintansa oli paljastumassa. Ei tiedetä, oliko kysymys hänen rikkaan isäntänsä rahojen kavaltamisesta, ylisuurista kululaskuista vai jostain muusta. Kysymys oli kuitenkin sen suuruusluokan asioista, että aika oli lopumaisillaan. Rikas mies kutsui talousjohtajan eteensä ja vaati tilikirjoja nähtäväksi. Samalla tämä jo ilmoitti, että työsuhte päätetään niin nopeasti kuin mahdollista.

Talousjohtajan sydäntä kouraisee. Hän tajuaa, ettei hän ole enää nuoruusvuosiensa voimissa. Ojien kaivaminen ei enää luonnistu ja kerjääminen tuntui häpeän täyttämältä tulevaisuudelta. Huomenna hänen on jo esitettävä tilikirjat ja kuultava tuomio. Sukua tai ystäviä, jotka voisivat auttaa, hänellä ei ollut. Maine oli niin kova, ettei ystäviä ollut kerlynnyt.

Tarkasteltuaan asemaansa ja todettuaan olevansa ainoa, joka voi hänet pelastaa, päättää hän ryhtyä pikaisiin pelastustoimiin. Hän lähettää kiireellisen kutsun velallisille, jotka eivät tiedä mitään häntä odottavasta kohtalosta. Ensimmäisen tullessa huolestunut ilme kasvoillaan, hän

kysyi: ”Paljonko olet velkaa herralleni?” Kun tämä vastasi: ”Sata astiaa öljyä”, taloudenhoitaja sanoi: ”Tässä on velkakirjasi, istu ja merkitse äkkiä viisikymmentä.” Sitten hän kysyi seuraavalta: ”Entä sinä, paljonko sinä olet velkaa?” Tämä vastasi: ”Sata tynnyriä vehnää.” Taloudenhoitaja sanoi: ”Tässä on velkakirjasi, merkitse kahdeksankymmentä.”

Voi vain kuvitella, mikä oli toimien seuraus. Velalliset olivat suunnattoman kiitollisia. Nyt he eivät voisi mitenkään olla auttamatta häntä hänen saapuessa työnhakuun! He kokisivat suorastaan velvollisuudekseen työllistää hänet! Sitten tapahtumat saavat yllättävän käänteen. Rikas mies saa selville talousjohtajansa petoksen, mutta kehuu-kin tämän toimintaa.

Miten se on selitettävissä? Koska asioiden todellinen laita oli vain rikkaan miehen ja talousjohtajan tiedossa, myös rikas mies oli saanut runsaasti positiivista palautetta. Velkojen saneeraus oli saanut runsaasti julkisuutta ja rikkaan miehen maine kasvanut. Häntä ei pidetty enää vain kovana liikemiehenä, vaan myös jalona ja anteeksiantavana ihmisenä. Tämä lieenee ainoa selitys rikkaan miehen kehuille. Saattoi olla jopa niin, että potkujen antaminen oli nyt käynyt mahdolliseksi, koska se paljastaisi kaiken.

Jeesuksen kehujen luulisi tässä tapauksessa kohdistuvan viimeistään nyt rikkaaseen mieheen, mutta ei. Kehut saa edelleen viekas ja epärehellinen talousjohtaja. Mitä Jeesus siis ylistää? Hän ei kehu talousjohtajan moraalia. Rahan ja omaisuuden tarkastelu voi avata arvoituksen. Jeesus jatkaa vielä tänään kuullun jälkeen puhettaan rahasta ja sen vallasta ihmisen elämässä. Voisiko Jeesuksen viesti olla: ”Raha on vain rahaa, ei sitten muuta.” Puhe kaikesta omaisuudesta ja rahasta vääränä rikkautena ehkä merkitsee sitä. Raha on pelkkä väline, jota voi käyttää sekä hyvään että pahaan. Saattaa olla, että Jeesus ylistää myös talousjohtajan toiminnan päämäärätietoisuutta. Hän ei jäänyt surkuttelemaan kohtaloaan, vaan päätti ryhtyä tositoimiin.

Viime kädessä on kysymys myös anteeksiannosta ja uskollisuudesta. Talousjohtajan toiminta tuotti hyvää, ei vain hänelle itselleen, vaan myös velallisille ja rikkaalle miehelle. Jotain kertoo talousjohtajan luonteesta myös se, ettei tämä varastanut mitään itselleen. Suoraa taloudellista hyötyä koitui vain velallisille. Ehkäpä selitys on tämä: Talousjohtajan tavoin meitä kehoitetaan käymään kauppaa väärällä ajallisella rikkauksella, eli euroilla ja dollareilla, jotta voimme tuottaa niiden avulla sellaista hyvää toisillemme, joka ei ole mitattavissa yksinomaan rahalla. Onhan (toinen toistemme velkojen) anteeksianto sen kaikissa muodoissa Jumalan lahjoista suurin. Uskollisuus alkaa siitä. ■

4.8.

ETSIKKOAIKOJA

11. SUNN. HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Lk. 19:41–48

Virret: 325: 1-3, 325: 4, 615, 314, 452, 324: 1, 2

Muuta musiikkia: O Mensch, bewein' dein' Sünde gross
BWV 622, J. Salminen: Saviruukku

Etsikko on vierailu

NIKO HUTTUNEN

Kertomus alkaa Jerusalemin ulkopuolelta, jonne matka on alkanut jakeessa 9:51. Kaupunki silmiensä edessä Jeesus puhkeaa itkien valittamaan sen kohtaloa. Kysymys on tietysti Jerusalemin hävityksestä vuonna 70 jKr., joka evankeliumikertomuksen näkökulmasta kuuluu tulevaisuuteen, mutta oli evankeliumin kirjoittamishetkellä jo menneisyyttä.

Kaupunkia puhutellaan kollektiivina (vrt. samoin Lk. 10:13): koska Jerusalem ei tunnista Jumalan tahtoa, Jumala antaa sen vihollisen käsiin niin kuin menneisyydessä hän antoi sen babylonialaisten käsiin. Kollektiivisen ajattelun vanhatestamentilliset juuret näkyvät hyvin vaikkapa saman sunnuntain ensimmäisessä lukukappaleessa Jeremian kirjasta: jos Israelin kansa ei luovu pahuudestaan, kansaa kohtaa Jumalan rangaistus.

Jeesus ei erottele Jerusalemin hurskaita, kuten toisessa lukukappaleessa sentään tehdään muutamien Sardeksen asukkaiden kanssa (Ilm. 3:4). Myöhemmin Luukkaan evankeliumissa tosin Jerusalemin kristittyjä kehoitetaan poistumaan tuhoon tuomitusta kaupungista (Lk. 21:20), joten kollektiivinen ajattelu ei toki ole rikkumatonta.

Vaikka silloin tällöin tehdään erotteluita yksittäisiin hurskaisiin, uskonto ymmärretään paljon kollektiivisemmin ja poliittisemmin kuin nykyisessä länsimaisessa ajattelussa. Uskonto ei ole vain yksilön vakaumuksen asia, vaan yhteiskunnallinen kysymys, ja se vaikuttaa kaupunkien ja kokonaisten kansojen kohtaloihin.

Yksilöllisyyttä korostavana aikana on syytä muistaa, että uskonto on aina myös yhteisöjen, esimerkiksi kirkon toi-

mintaa, eikä se rajoitu vain yksilön mieleen. Uskonnollisilla vakaumuksilla – kuten kaikilla vakaumuksilla – on vaikutusta myös siihen, mitä ihmiset pitävät hyvinä ja suotavina yhteiskunnallisina käytäntöinä. Mitä jos Suomella on etsikkoaika?

Termi etsikkoaika on erikoinen, mutta tässä kohtaa niin vakiintunut ilmaus, että se on säilynyt suomennoksessa. Muissa kohdin sitä ei enää nykykäännöksestä löydy. Etsikkoaika on kreikaksi *kairos tēs episkopēs*.

Sana *kairos* viittaa hetkeen. *Episkopē* on moniselitteisempi. Sananmukaisesti kysymys on päälle katsomisesta. *Episkopē* voi tarkoittaa seurakunnan kaitsijan (myöhemmin piispan) tehtävää (1. Tim. 3:1), mutta se ei tule tässä kysymykseen.

Sanan *episkopē* toinen merkitys on vierailu. Tästä lienee kysymys, sillä vanhassa suomenkielessä etsikko tarkoitti juuri vierailua. Kalenterissa tunnettiin aiemmin 2.7. sellainenkin pyhä kuin Marian etsikkopäivä. Pyhän aiheena oli Marian vierailu Elisabetin luo. Latinaksi etsikkoaika on käännetty sanoilla *tempus visitationis*, eli vierailuksi se siinäkin on ymmärretty.

Sananmukaisesti puhutaan Jerusalemin etsikko- eli vierailuajasta (”etsikkoaikaasi”), mikä tuskin tarkoittaa Jerusalemin vierailua muualle, vaan Jerusalemiin tehtävää vierailua. Jeesus saapuu Jerusalemiin, ja siinä mielessä Jerusalemissa on etsikkoaika.

Etsikkoaika menee Jerusalemilta huomaamatta ohi, koska se on ”sinun silmiltäsi kätkeyty”. Passiivimuoto ”kätkeyty” ei paljasta, mikä tai kuka on saanut kätkeymisen aikaan. Ajatus näkemiskyvyn menettämisestä tulee vastaan jo aiemminkin evankeliumissa, jossa tarkoitettaneen, että paholainen vie sen (Lk. 8:10–12).

Saarnateksti jatkaa Jeesuksen valituksen jälkeen erillisellä kertomuksella siitä, miten hän meni temppeliin ja – kuten perinteisesti sanotaan – puhdisti sen. Sen enempää Luukas kuin muutkaan evankelistat ei kuitenkaan väitä, että kaupankäynti jotenkin kultillisesti saastuttaisi temppelin, mistä se pitää puhdistaa.

Väärää toimintaa kaupankävijät kuitenkin harrastavat, koska heidän kauttaan temppelistä on tullut ”rosvojen luola”. Sanoilla viitataan Jeremian kirjaan, jonka mukaan pahaa tekevät ihmiset luulevat olevansa temppelin takia turvassa kuin rosvo luolassaan (Jer. 7:8–11). Kaupankäyntiä sinänsä Luukas ei kuitenkaan tuomitse (vrt. Tuom. ev. 64).

Lopuksi teksti ennakoi Jeesuksen kuolemaa. Mitään ei kuitenkaan vielä pääse tapahtumaan, koska koko kansa suorastaan ”roikkuu” (*exekremato*) kuuntelemassa Jeesusta.

■

11.8.

ITSENSÄ TUTKIMINEN

12. SUNN. HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Lk. 18:9–14

Virret: 288, 399, 506, 304, 408, 340

Muuta musiikkia: Ich ruf zu dir, Herr Jesu Christ BWV 639, Suloisen äänen kuulla saan (SAB + urut, YK 132), Vuorovirsi 304 (srk + SATB, urut ja obligatosoitin, sov. S. Rissanen KJMK/586)

Hyväksymisen kaipuu

HANNA VANONEN

Vertaus fariseuksesta ja publikaanista sijoittuu kokonaisuuteen, jossa pohditaan Jumalan valtakunnan pääsyvaatimuksia (Lk. 18:9–30). Luukkaan 18. luvun kuluessa todetaan esimerkiksi, että lasten kaltaisten tie vie valtakuntaan vaivattomasti (18:16), mutta että rikkaalle sisäänpääsy on kiven takana (18:25). Päivän evankeliumina kuultavassa vertauksessa samaa pääsyvaatimuskysymystä pohditaan fariseuksen ja publikaanin kautta. Kontrasti kahden temppeliin rukoilemaan tulevan miehen välillä on selvä: fariseus esittelee etualalla ansioituneisuuttaan, publikaani taas anoo armoa taempana. Ääriesimerkkejä kuitenkin myös yhdistää jokin: molemmat tarkastelevat itseään suhteessa Jumalaan, toinen ansioineen, toinen vailla esiteltävää. Näin ollen kertomusta voi hyvin lähestyä – päivän aiheen mukaisesti – kannustuksena itsensä tutkimiseen Jumalan edessä.

Monen nykykuulijan ja -lukijan ongelma voi kuitenkin olla, että hän ei yksinkertaisesti osaa, koe tarpeelliseksi tai edes tule ajatelleeksi mahdollisuutta tarkastella itseään nimenomaan suhteessa Jumalaan. Tällaiseen pohdintaan vaadittavia käsitteitä voi olla käytössä vähän ja koko kysymyksenasettelu voi tuntua vieraannuttavalta. Näin kokeva ihminen jää helposti vertauksen maalaaman kuvan ulkopuolelle: hän ei samastu sen paremmin fariseukseen kuin publikaaniinkaan, sillä hän muotoilee ongelmiaan eri perspektiivistä. Tällainen kuvan ulkopuolinen neutraali tarkailijakin voi kertomuksessa luultavasti silti tarttua johonkin: tuttua lienee toivo hyväksytyksi tulemisesta – ja pelko hyväksymistä vaille jäämisestä.

Voidakseen elää tyydyttävää elämää, ihmisen on hyväk-

syttävä itsensä – mutta tämä on usein helpommin sanottu kuin tehty. Itsensä hyväksyminen on työläs tehtävä, ja siksi hyväksyntää haetaan usein mieluummin muualta kuin oman pään sisältä. Monella itsensä hyväksymisen ehtona on, että toiset osoittavat hyväksyntänsä ensin. Fariseustakin voi tarkastella tällaisena hyväksymisen etsijänä: hänellä – kuten niin monella jatkuvasti – on valtava halu tulla huomioduksi ja tunnustetuksi. Muiden vikojen etsiminen ja esitteleminen voi ainakin hetkellisesti tuoda toivotun tunteen kelpaamisesta ja pärjäämisestä, mutta samalla nakeretaan mahdollisuuksia liittyä toisiin ihmisiin ja tuntea yhteyttä – ja sitä kaivattua hyväksymisen tunnetta.

Myös publikaani on hyväksynnän tarpeessa, mutta hänen keinosensa hyväksynnän hakemiseen on toinen: hän yksinkertaisesti pyytää sitä. Pyyntö ei sisällä selittelyjä tai lupauksia, vaikka niistäkin on esimerkkejä Luukkaalla – esimerkiksi Sakkeuksen lupaamat hyvitysteot heti seuraavassa luvussa (Lk. 19:8). Ehkä juuri yksinkertaisuus ja selittelemättömyys saavat aikaan sen, että pyyntö avaa mahdollisuuden aitoon, kokonaisvaltaiseen hyväksytyksi tulemisen kokemukseen; hyväksymiseen, joka ei sisällä ehtoja. Vertaus ei kerro, saavuttaako publikaani tällaisen kokemuksen, mutta ainakin kaikkietävä kertoo totaalea, että ”hän lähti kotiinsa vanhurskaana, tuo toinen ei”.

Fariseuksesta ja publikaanista kertovalla vertauksella on mielenkiintoisia yhtymäkohtia kertomukseen laupiaasta samarialaisesta (Lk. 10:25–37). Nämä kaksi esimerkiksi ovat evankeliumien ainoat vertaukset, joissa päähenkilöiden joukkoon lukeutuu uskonnollista eliittiä. Molempien vertausten voimana on yllätyksellisyys: sankariksi paljastuu se odottamattomin vaihtoehto – kunnollisen papin, leeviläisen tai fariseuksen sijaan epämääräinen samarialainen tai välistä vetävä publikaani. Kuitenkaan fariseuksesta ja publikaanista kertovan vertauksen ei todennäköisesti ole tarkoitus olla ensisijaisesti esimerkkikertomus sankariksi halualle: sen painopiste ei ole niinkään siinä, miten ihmiset toimivat, vaan siinä, millä tavalla Jumala asioita katselee. Vertaus tarjoaa saarnaajalle mahdollisuuden muistuttaa, että kristittynä elämisen perusta on hyväksyminen: perimmäinen luottamuksemme kohdistuu siihen, että olemme hyväksytyjä.

Vaikka sanoma hyväksymisestä voi välillä tuntua kliseeksi asti kulutetulta, sen toistaminen tuoreesti yhä uudelleen ja uudelleen on tarpeen. Kuluvan vuoden pääsiäisen alla tehdyn iltpäivälehdien kyselyn mukaan kirkossa ärsyttävät eniten hurskastelu ja tekopyhyys, joiden voi katsoa olevan likipitään vastakohtia hyväksymisen ilmapiiirille. Ehkä päivän evankeliumia voisi tarkastella seurakuntalaisten kanssa fariseuksen ja publikaanin näkökulmien lisäksi myös siitä kolmannesta, vähän vieraantuneemman vinkkelistä: kokemus siitä, että mahtuu omine kysymyksineen mukaan kuvaan, antaa myös hyväksymisen kaipuulle tilaa täyttyä. ■

18.8.

JEESUS, PARANTAJAMME 13. SUNN. HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Mk. 7:31–37

Virret: 201, 475: 4, 203: 1, 3, 5, 7, 331, 303, 344

Muuta musiikkia: Minun päiväni paljon kantaa (SATB, VV 11), Uskon salaisuus (ML vihreä), Bless the Lord, my soul (SATB + solistidiskantti), Jeesus, aarteheni 303 (SA + SATB, soitinryhmä + srk, sov. T. Lehtovaara, KJMK/597)

Parantavaa sanaa etsimässä

JUHA TANSKA

Kun sairastumme, kysymme luultavasti jokainen: ”Miksi olen sairaana? Miten tästä paranee?”

Kun tarkastelemme sairastamisen historiaa pidemmältä ajalta, samat kysymykset toistuvat aikakaudesta toiseen. Sairauden syitä ja merkityksiä ja paranemisen lähteitä ihmiskunta on etsinyt luonnosta, uskonnosta ja moraalisisista oivalluksista.

Nykyisessä länsimaaisessa kulttuurissa teemme jaon ruumiin ja sielun välillä. Samanlainen kapea todellisuuden valikointi on ehkä saarnaajan kiusauksena tämän päivän evankeliumin äärellä – valita vain kapea parantamishmeen ihmettelyn näkökulma aiheeseen. Tai kapea siksi, että päivän evankeliumi on vain lyhyt kertomus Jeesuksen suorittamasta parantamisteosta.

Jeesuksen luo tuodaan ”kuuro mies, joka ei pystynyt kunnolla puhumaan” (7:32). Markus mainitsee Jeesuksen parantamisteosta pari yksityiskohtaa, mutta ei tarkastele niiden merkitystä pidemmältä: ”Jeesus, otti hänet erilleen väkijoukosta, pani sormensa hänen korviinsa, sylkäisi ja kosketti hänen kieltään.” Kertomus on säilyttänyt muistuman Jeesuksen äidinkielestä arameasta: ”Effata.” Enemmän kuin parannetusta miehestä henkilönä Markus on kiinnostunut parantamishmeen vaikutuksista, merkityksestä. Vaikka Jeesus kieltää, ihmiset levittävät tietoa tapahtuneesta: ”Hyvin hän on kaiken tehnyt. Kuurot hän saa kuulemaan ja mykät puhumaan.”

Evankeliumin kuvaus on niin lyhyt, että sairauden mer-

kitystä kuuroille miehelle tai hänen läheisilleen voi vain arvailla, tuon ajan uskomuksia vasten peilaten. Se oli maailma, jossa sairaus saattoi merkitä häpeää, köyhyyteen suistumista, todistetta synninteosta ja Jumalan rangaistuksesta. Evankeliumin kuuro mies ei kuitenkaan ole yksin, hänellä on auttajia, eikä tässä puhuta synnistä vaan käytännön avuntarpeesta.

Toisaalta, Markus itse kyllä kertoo, minkä merkityksen hän tapahtuneelle antaa. Hänen ajatuksensa ilmenee siinä, miten hän kuvaa kansan iloa: ”Kuurot hän saa kuulemaan ja mykät puhumaan.” Sanat viittaavat Jesajan kirjan lukuun 35, pelastuksen aikaan, Herran päivään: ”Silloin aukenevat sokeiden silmät ja kuurojen korvat avautuvat, rampa hyppii silloin kuin kauris, mykän kieli laulaa riemuun. Lähteitä puhkeaa autiomaahan, vuolaina virtaavat purot arolla.” (j. 5–6) Markukselle miehen paraneminen on merkki Jumalan valtakunnan esiin murtautumisesta.

Entä tänään? Miten selviämme ja kärsimme omien tai läheistemme sairauksien äärellä? Vaikka teknis-tieteellinen maailmankuva on vallitseva, rinnalla voimistuu hiljalleen yksipuolista materialistis-fysikaalista todellisuuskäsitystä kritisoiva virtaus. Olemme ehkä kulkemassa kohti kokonaisvaltaisempaa ihmiskäsitystä, jossa ihminen nähdään enemmän kuin nyt kokonaisuutena, ruumiin ja hengen tai ruumiin, mielen ja myös hengellisen ulottuvuuden toisiinsa kietoutuneiden tasojen kudoksena. Siksi toisinaan yllätyksenä kohtaat lääkärin, joka hienovaraisesti rohkaisee sinua pohtimaan sairauden merkitystä elämässäsi.

Sairauden äärellä on puhuttava varovaisesti, enemmän kuunneltava kuin puhuttava ja ennen kaikkea kunnioitettava ihmisen kärsimystä ja haurautta. Emme voi, varsinkaan ulkoapäin, mestaroida ja selittää tai moralisoiden arvioida toisten sairauksia, tuskin edes omiamme. Emme voi moralisoiden arvioida edes niitä sairauksia, joihin oma mieli tai nykymaailma helposti liittyy moraalisen tuomion: maksakirroosi, keuhkosityöpä, ylipainon seuraukset. Mutta voimme ehkä asettua sairastavan tai oman sairautemme äärelle, kuunnella kärsivällisesti sairautteen kietoutunutta kertomusta, etsiä puuttuvia sanoja ja kertomuksen kadonnutta juontaa. Ehkä tulee päivä, jolloin sairauden hämärtämään huoneeseen avautuu ikkuna, ja ikkunasta valokiilana armon kokemus kaiken sen keskellä, mikä painaa ja pelottaa.

Jeesuksen sanoilla on edelleen parantava voima. Mutta meidän maailmassamme, sen todellisuuskäsityksen sisällä jossa me elämme, saattaa vaatia pitkäkin sisimmän valmistamista, tien raivaamista, mielen sekaisen huoneen järjestämistä, odottamista ja sairauden merkityksen etsimistä yhdessä toisen kanssa, että saatamme lopulta kuulla syvällä olemuksemme syvyydessä Jeesuksen hyvän sanan itsellemme: ”Effata: aukene.” ■

25.8.

LÄHIMMÄINEN

14. SUNN. HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Lk. 10:25-37

Virret: 196, 133, 553, 441, 221, 229

Muuta musiikkia: K. Eerola: Rakastakaamme toisiamme (SAB, obligato), S. Ekberg: Ett vänligt ord kan göra under (urut), Kadulla hän kulkee (ML), K. & T. Niskala: Jumalan verkossa, KK: Auta, Herra, maailmaamme, Ola Gjello: Ubi caritas (SATB)

Ken nyt tarttuu arkaan käteen

SATU SAARINEN

Jokainen meistä on varmasti joskus kävellyt apua pyytävän ohi. Itse tunnen piinaavaa syyllisyyttä joka kerta, kun teen niin – vaikka yhtä aikaa ymmärrän, ettei kaikkia voi auttaa. Silti kirpaisee painaa kaasua vihreän valon vaihduttua ja jättää risteyksessä kerjäävä lapsi tai nuori ilman almuja. Sielua ei lohduta ohjeistus, jonka mukaan kerjäämistä yhteiskunnassa ei saa tukea, koska silloin lapset vaihtavat koulunkäynnin nopeaan toimeentuloon.

Suomalaisessa katukuvassa kohtaamme harvemmin äärimmäisessä köyhyydessä eläviä ihmisiä. Kaduillamme ei loju kuolemansairaita, lähes alastomia ihmisiä. Lähimmäisen sunnuntaina voi silti pohtia myös sitä kärsimystä, osattomuutta ja köyhyyttä, johon me olemme välillisesti osallisia.

Päivänvirsiehdotus 441 tulee säkeistön 5 sanoineen suoraan kohti länsimaisen kulutusyhteiskunnan kasvattia: ”Omin luvin ottamani, tuhlaamani köyhän veljen osuus on. Ahnehtien ylen määrin toimin väärin. Siitä kannan tuomion.”

Vaikka kärsimys kaduillamme ei lyö vasten kasvoja, emme voi silti ummistaa silmiämme virren esiintuomalta totuudelta: Olemme yltäkylläisyydessämme osallisina maailmassamme vallitsevassa rakenteellisessa epätasa-arvoisuudessa. Emmekä vain viattomasti osallisina, vaan monessa kohdin epätasa-arvon ylläpitäjinä.

Jos saarnassa alkaa läpikäydä suuria globaaleja ongelmia,

saattaa sekä saarnaajalle että kuulijalle tulla epätoivoinen olo. Mitä voi pieni ihminen tehdä kaiken maailman hädän edessä? Ei paljoakaan.

Epätoivoon suistumisen tai suistamisen sekä lamaantumisen vaara vähenee, kun keskitytään messussa siihen, mitä voimme tehdä, mitä olemme jo tehneet ja miten voimme vaikuttaa. Jokaisesta seurakunnasta löytyy sellaisen hyvän tekemisen konkreettisia esimerkkejä, joka ei jää voivottelemaan, vaan toimii, kutsuu mukaan ja ojentaa auttavan käden.

Kekseliäs rakkaus ei lannistu, vaan etsii keinoja vaikuttaa. Koko maailmaa emme voi muuttaa, mutta voimme tietoisesti osoittaa laupeutta siellä, missä toimimme. Pienetkin teot muuttavat maailmaa, teko kerrallaan!

Kun meitä vihittiin papeiksi vuonna 1999, piispa kehotti pitämään mielessä papin tärkeimmän tehtävän: tehdä Kristusta läsnä olevaksi arjessa, aina ja kaikkialla. Tämä ohje on hyvä myös yleistä pappeutta edustaville, eli jokaiselle ihmiselle.

Lähimmäisen sunnuntaina voimme myös kurkottaa itse luomiemme raja-aitojen yli. Messu voitaisiin valmistaa yhdessä maahan muuttaneiden lähimmäistemme kanssa. Ylipäätään tämä pyhä on hyvä kohta muistaa heitä keskelämme: miten kohtaamme kaukaa tulleet lähimmäiset seurakuntatyön arjessa? Piirrämmekö rajan kristittyihin vai olemmeko valmiit kirkon työntekijöinä kohtaamaan ja kutsumaan yhteyteen myös muiden uskontojen edustajia. ”Ken on tässä lähimmäinen ensimmäinen, ehtii toisen vierele? Ken nyt tarttuu arkaan käteen, hymyn säteen antaa nousta kasvoille?”

Lähimmäisen sunnuntaina vietetään monissa seurakunnissa Lähimmäisen päivää. Tämän vuotisen Lähimmäisen päivän teemana on mielenterveys ja mielen hyvinvointi. Sakastin sivuilta löytyy materiaalia teeman käsittelyyn ja toteutukseen. ■

”Lähimmäisen sunnuntaina voimme myös kurkottaa itse luomiemme raja-aitojen yli.”

1.9.

KIITOLLISUUS

15. SUNN. HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Lk. 17:11–19

Virret: 327, 134, 455, 390, 329, 708

Muuta musiikkia: J. Ritakorpi: Minun sydämeni elää sinulle (SSAA), Jeesus, esimerkilläsi (SATB, VV 11), Hyvyyttä Herran aina veisatkaamme (SATB, VV 11), P. Manz: Morning has broken (urut), Soi kiitoslaulu sydämessäni (KH), Vuorovirsi 455 (sov. S. Rissanen, srk + SATB, urut, KJMK/589)

Mene Parantajasi luokse

ARI OINAS

” Spitaalitautia sairastavan tulee käyttää repaleisia vaatteita, pitää hiuksensa hajallaan ja kasvojensa alaosa peitettynä sekä huutaa: ’Saastainen, saastainen!’ ” (3. Moos. 13:45)

Spitaali on ikivanha krooninen sairaus, joka aiheuttaa epämuodostumia iholle ja muualle kehoon. Se tunnettiin Jeesuksen aikana ihmistä pahoin rujouttavana ja parantumattomana tautina. Vasta viime vuosisadalla vahvistui käsitys, jonka mukaan se tarttuu ihmisestä toiseen pisaratartuntana hengitettäessä, mikä lienee syy sille, miksi jo Vanhan testamentin ohjeissa lepra sairastavia kehoitetaan käyttämään kangasta hengityssuojana. Muu säännöstö on ilmeisesti laadittu, jotta spitaalia sairastavaa ihmistä ei erehdyksessä lähestytä. Yhä tänään spitaalisiin sairastuu vuosittain lähes miljoona ihmistä. Lääkkein sairaus on onneksi nykyään helposti hoidettavissa.

Jeesuksen aikaan tilanne oli toinen. Spitaalisiin sairastuminen merkitsi varmaa kuolemantuomiota. Sairastuneet eristettiin omiin pienyhteisöihinsä. Jeesuksen kohtaamat kymmenen spitaalia sairastavaa miestä kuuluivat todennäköisesti tällaiseen yhteisöön. Vaikka spitaalin tarttuvuus on hyvin heikko, ja yli 90 %:lla ihmisistä on sille luontainen vastustuskyky, sairaus herätti ymmärrettävästi kauhua ja pelkoa.

Kuvaavaa on, että Jeesus kohtasi spitaaliset kaupungin ulkopuolella ei-kenenkään maalla. Ryysyihin pukeutunut miesjoukko pysähtyi Jeesuksen nähdessään ja huusi matkan päästä: ”Jeesus, opettaja, armahda meitä!” Mistä mie-

het tiesivät, kuka Jeesus oli? Hehän elivät täydellisesti eristyksessä muusta maailmasta. Ehkä joskus Jeesusta kuulemassa ollut oli sairastunut spitaalisiin, ja niin sana Jeesuksen parantajalahjoista oli levinnyt myös spitaalisten yhteisöihin. Jeesuksen seuraajajoukko jäi odottamaan, mitä tapahtuisi. Jeesus suhtautui miehiin kuin kehen tahansa ihmiseen, ilman ennakkoluuloja. Jeesus kehotti miehiä menemään Mooseksen lain mukaisesti näyttäytymään papeille, joilla ainoina oli juutalaisuudessa oikeus julistaa spitaalia sairastanut terveeksi.

Toiveikkaina, mutta edelleen sairaina miehet lähtivät matkaan kohti Jerusalemin temppeliä. Jo matkansa alkupuolella he havahtuivat siihen, että olivat parantuneet. Yhdeksän kiri askeleitaan päästäkseen mahdollisimman nopeasti temppeliin, jotta he saisivat sieltä todistuksen parantumisestaan ja voisivat sen jälkeen palata kotikyliinsä. Huomattuaan parantuneensa yksi heistä kuitenkin kääntyi takaisin. Hän ylisti Jumalaa suureen ääneen, lankesi maahan Jeesuksen jalkojen juureen ja kiitti häntä.

Miksi juuri hän palasi ja muut eivät? Oliko hän kiitollisempi kuin toiset? Miksi hän ei noudattanut Jeesuksen käskyä mennä pappien luokse? Eihän Jeesus kehottanut heitä palamaan. Kuitenkin Jeesus näyttää närkästyneen muiden toiminnasta. Vielä pahemmaksi sen kuulijoiden edessä teki se, että kiittämään ei palanut kunnon juutalainen, vaan puoliverinen samarialainen. Hänen oli ollut menossa pappien luokse, mutta Samariassa sijaitsevaan temppeliin, koska häntä ei olisi päästetty Jerusalemin temppeliin.

Ajatukseni kulkevat samarialaisten ja juutalaisten erilaisiin kulttuureihin. Juutalaisuudessa Mooseksen käskyt olivat jääneet lain asemaan, josta huolehti ylipapiston johdolla vaikutusvaltainen kirkko-organisaatio. Hengellinen aines ammennettiin etupäässä profetoilta, Daavidin kaltaisilta sankareilta ja kuningasajalta sekä kirjanoppineiden perinnäissäännöistä. Uskollisuutta ja kiitollisuutta osoitettiin organisaatiolle.

Ehkä samarialaiset olivat pakostakin oivaltaneet, että elämä Jumalan lapsena on muuta kuin kirkko-organisaation luomien kirjainten ja sääntöjen tarkkaa noudattamista. Se velvoitti häntä mielessään osoittamaan myös selaista kiitollisuutta, joka ei perustunut käskyjen noudattamiseen. Hän oli vapaa päättämään, mikä on Jumalan mieleistä rakkaudesta nousevaa toimintaa. Jeesus oli rakastanut häntä, niinpä hän halusi osoittaa vastarakkautta menemällä kirkko-organisaation sijasta Parantajansa tykö.

Tänäkin päivänä on ratkaistava samarialaisen tavoin, missä seisomme uskonelämässämme, ja otettava aikaa myös sen miettimiseen, olemmeko antaneet kiitosta sinne, minne kiitos lopulta kuuluu. ■

8.9.

JUMALAN HUOLENPITO

16. SUNN. HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Mt. 6:25–34

Virret: 327, 334: 1, 8, 370: 1, 3, 4, 384: 1, 3, 4, 229, 394: 9

Muuta musiikkia: J. Yli-Annala: Jätä taakkasi Herran käteen (SATB), J. Hannikainen: Jos Herra ei taloa rakenna (SATB, solisti), K. Kontunen: Vuorovirsi 370/245, Wer nur den lieben Gott läßt walten BWV 642, Hiljaisuuden virvoittava maa (ML), J. S. Bach: Kantaten r. 51 Jauchzet Gott in allen Landen BWV 51

Voiko näin huoleton olla?

NIKO HUTTUNEN

Klassinen kysymys tekstin äärellä on se, onko oikeasti mahdollista tai edes toivottavaa suhtautua tulevaisuuteen tällä huolettomuudella. Esimerkeiksi Jeesus nostaa työtä tekemättömät linnut ja kasvit, joiden elämän jatkuvuus kuitenkin on turvattu. Entä jos me lopettaisimme tekemästä työtä ja suunnittelemasta tulevaisuutta? Mitä siitä seuraisi?

Yksi näkökulma tekstiin on se, että sanat on lausuttu ja suunnattu kaikkein köyhimmille, niille, joilla ei ole edes sitä pientä maatilkkua tai muuta vakinaista tulonlähdettä. He elävät kädestä suuhun sillä, mitä he kunakin päivänä ovat onnistuneet saamaan käsiinsä. Näiden ihmisten, ehkä kerjäläisten, ei hyödytä miettiä huomispäivää – siihen ei voi vaikuttaa.

Toinen näkökulma tekstiin on retorinen liioittelu, jollaisesta jo Vanhan testamentin lukukappaleessa löytyy esimerkki. Lukukappaleen lopun mukaan Herra antaisi ruuan omilleen, vaikka nämä nukkuisivat. Alun mukaan kysymys on kuitenkin siitä, että työlle tarvitaan Herran siunaus: rakentaminen tai vartioiminen on turhaa, jos Herra ei ole mukana. Loppu radikalisoi Herran osuuden liioitellen sitä retorisesti.

Jos Vuorisaarnan tekstiä tulkitaan retorisena liioitteluna, se vain korostaa huolettomuutta. Ihminen ei saa tukahduttaa itseään ja uskoaan tämän maailman huolilla (vrt. Mt. 13:22). Itse asiassa tällainen huolehtiminen on mammonan palvontaa. Juuri ennen tämän sunnuntain evankeliumi-

kappaleen alkua Jeesus on iskulauseenomaisesti todennut: ”Te ette voi palvella sekä Jumalaa että mammonaa.” (Mt. 6:24)

Retoriseksi liioitteluksi tulkittu teksti edellyttäisi siis huolettomuutta, mutta ei toimettomuutta. Itse asiassa tekstissä ei edes sanota missään kohta, että kristityn tulisi luopua toiminnasta. Vertailu lintuihin ja kasveihin voi sisältää ajatuksen ihmisten tekemästä työstä: jos Jumala pitää huolen työtä tekemättömistä linnuista ja kasveista, kuinka paljon varmemmin hän pitää huolta työtä tekevästä ihmisistä?

On myös syytä huomata, että huolettomuus ei pidä sisällään ajatusta siitä, että elatus tai vaatteet olisivat merkityksellisiä. Päinvastoin: ”te tarvitsette tätä kaikkea” (jae 32). Ero tulee selväksi, kun Vuorisaarnaa verrataan esimerkiksi stoalaisfilosofi Epiktetokseen.

Epiktetoskin korostaa huolettomuutta: ”Kun olette tänään tulleet ruokituiksi, istutte itkemässä huomista, sitä, mitä söisitte. Senkin orja! Jos saat jotain, sinulla on se. Jos et saa, menet pois. Ovi on auki. Miksi valitat?” (*Keskusteluja* 1.9.19–20) Epiktetoksen mukaan ihmisen tulisi olla välinpitämätön. Jos ei saa ruokaa, menee pois kuoleman ovesta, mutta valittamatta.

Vuorisaarnan ajatus ei kuitenkaan ole välinpitämättömyys eikä ruumiin tarpeiden vähättely. Pikemminkin siinä korostetaan, että meidän ei tulisi ensisijaisesti keskittyä niihin: ensin tulee etsiä Jumalan valtakuntaa ja hänen vanhurskasta tahtoaan. Tämän jälkeen seuraa myös vaatetus ja ravinto.

Kysymys kääntyy siihen, mitä Jumalan valtakunta ja vanhurskas tahto on? Jälkimmäinen on tulkitseva käänös, sillä alkutekstissä puhutaan vain ”hänen vanhurskaudesta”. Vanhurskaus on Matteuksen evankeliumissa toisaalta jotain, minkä ihminen täyttää (esim. 3:15; 5:20; 6:1), toisaalta jotain, minkä hän saa (5:6). Kyse on ilmiselvästi hyvästä ja välttämättömästä asiasta, joka tulee olla.

Jumalan – tai toisissa kohdin taivasten – valtakunta puolestaan on laaja käsite. Lyhyesti sanottuna se pitää sisällään Jumalan tahdon toteutumisen, oikeudenmukaisuuden ja onnellisuuden. On selvää, että Jumalan valtakunnassa ihminen tulee myös ravituksi ja vaatetetuksi.

Kirkon tulisi olla jotain Jumalan valtakunnan kaltaista, mutta huolettomuus tuntuu välillä vaikealta. Kirkonkin toiminta vaatii rahaa. Arvojärjestys on kuitenkin mennyt pääläelleen, mikäli ajattelemme ensin rahaa voidaksemme elää Jumalan valtakuntaa todeksi.

Jeesus vaatii päinvastaista: ensin on etsittävä Jumalan valtakuntaa ja sitä kautta saada se kaikki, mitä ”te tarvitsette”. Se kysyy uskoa ja luottamusta, mutta siihen meidät on kutsuttu. ■

15.9.

JEESUS ANTAA ELÄMÄN

17. SUNN. HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Lk. 7:11–16

Virret: 378, 288 (synnintunnustus), 127, 304, 604, 343: 1-4, 343: 5-6

Muuta musiikkia: A. Maasalo: Ei mitään multa puutu, M. Nyberg: Rauhalli ei loppua, Ojenna kätesi (LS), P. Tynkkynen, P. Perkiö: Tämä elämä täyttää sydämeni, Vuorovirsi 304 (srk + SATB, urut ja obligatoitin, sov. S. Rissanen KJMK/586)

Pelkoa ja iloa Nainissa

HANNA VANONEN

Luukkaan evankeliumissa vilisee huolestuneita ja surevia vanhempia (Lk 5:41–56, 9:37–43, 2:34–35). Äitien ja isien tuntemien huolen ja surun väkevät kuvaukset heijastanevat osaltaan Luukkaan ja muiden kirjoittajien elinolosuhteita: korkean lapsikuolleisuuden aikana oman jälkeläisen sairastuminen ja kuolema eivät olleet mitään erityisen poikkeuksellisia tapahtumia. Kuitenkin vanhemmat luultavasti muodostivat lapsiinsa samanlaisia tunnesiteitä kuin perheenjäsenten välille nykyäänkin muodostuu, ja lapsen tai hyvin nuoren ihmisen menetys koettiin erityisen traagisena. Huoli lapsesta on siten teema, joka ainakin jollakin tasolla yhdistää antiikin ajan kirjoittajan ja tekstin nykylukijan tai -kuulijan: samaa huolta tunnetaan ja musertavia menetyksiä koetaan edelleen ajasta, paikasta ja elinolosuhteista riippumatta.

Luukkaan Nainissa tapahtuvaan ihmekertomukseen voi siis hyvin löytää – ja on löydettykin – tarttumapintaa vanhemmuuteen liittyvien huolen ja surun tunteiden kautta. Vaikka nainilaisen nuorukaisen voisi ajatella olevan se, jolle kertomuksessa jotakin olennaista tapahtuu, tunnetaan kertomus meillä yleisesti nimenomaan kertomuksena Nainin leskestä. Juuri leskiäiti on se, jonka kokemukset ja tunteet ovat kertomuksessa päällimmäisinä ja johon Jeesuksen ensisijaisesti kiinnittää huomionsa (Lk. 7:13).

Nainin leski on nainen, joka on joutunut menettämään rakkaimman ihmisensä – ja samalla sen ainoan ihmisen, joka olisi voinut huolehtia hänestä hänen vanhetessaan. Leski on menettänyt kaiken, myös tulevaisuutensa ja

toivonsa. Tämän tematiikan kautta kertomuksella on vahva yhteys myös Vanhan testamentin puolelle. Erityistä samankaltaisuutta siinä on Sarpatin leskeä kuvaavan kertomuksen kanssa (1. Kun 17:7–24), joka sekin on tämän pyhän tekstejä; tosin kolmannessa vuosikerrassa.

Molempien kertomusten keskiössä on leskiäiti ja hänen kuollut poikansa. Sarpatin lesken tilanne on jo ennen pojan sairastumistakin varsin vaikea. Nälänhätää kärsivänä leski sanoo esittäytymissanoinaan profeetta Elialle: ”Kun saan kerätyksi vähän puita, menen kotiin ja teen jauhoista ja öljystä ruokaa itselleni ja pojalleni. Syömme sen ja sitten kuolemme.” (1. Kun 17:12) Ei ihme, että myös Sarpatin leski näyttää lapsensa sairastuttua tunteensa – äityen syyttämään Eliaa poikansa karusta kohtalosta (1. Kun 17:18).

Nainin ja Sarpatin leskiä yhdistää kuitenkin myös muu kuin murskaava huoli ja suru. Molempien kertomuksissa näyttämölle astuu ennen pitkää ihmeen tekijä, joka saapuu itselleen vieraaseen kaupunkiin, sen portille (1. Kun. 17:10/Lk. 7:11–12). Kummassakin kertomuksessa ihmeen tekijä herättää kuolleen pojan henkiin ja antaa hänet takaisin äidilleen (1. Kun. 17:22–23/Lk. 7:15), ja lopuksi molemmissa kertomuksissa tunnustetaan ihmeiden tekijä Jumalan lähettämäksi (1. Kun. 17:24/Lk. 7:16).

Tulee selvästi osoitetuksi, että epätoivoisimpaankin hetkeen on piilotettu toivon pilkahdus ja että elämän ja kuoleman takana ei lopulta ole ihminen vaan Jumala. Lohdutus kulminoituu kertomuksissa siihen, että vanhemman huoli lapsesta ja menetyksen tuska otetaan vakavasti. Niissä molemmissa nähdään, että vanhemman kipuun on vain yksi helpotus: ilman ihmettä Jeesuksen sanat ”älä itke” (Lk. 7:13) tuntuisivat banaaleilta. Tämän saman asian ymmärtäminen auttaneekin silloinkin, kun kaupungin portti on jo ohitettu eikä ihmettä ole näköpiirissä: koska kipuun voisi tuolla hetkellä olla vain yksi helpotus, lohduttajan osaksi jää itkun ja tuskan salliminen, niiden vakavasti ottaminen ja niiden kestäminen yhdessä.

Nainin lesken kertomus kannustaa lopulta juuri yhteyteen: suru ja sen kohtaaminen sekä tunteet mullistava ihme eivät erota ihmisiä vaan yhdistävät. Jeesuksen mukana kulkevan ihmisjoukon (Lk. 7:11) voi ajatella mitä todennäköisimmin olevan täynnä intoa ja toivoa, kun taas leski ja runsaslukuinen saattoväki (Lk. 7:12) ovat murheen ja epätoivon vallassa. Idealistinen into ja murskaava epätoivo eivät usein kohtaa yhtä rakentavasti kuin tässä: lopuksi ”kaikki joutuivat pelon valtaan ja ylistivät Jumalaa” (Lk. 7:16). Pyhä pelko ja yhteinen ylistys kääntävät eri suuntiin kulkeneet askeleet samalle tielle – ja se tie ei enää ole kaupungin portista ulos vaan takaisin sisään, yhteisöön. Samaan suuren surun ja uskomattoman ilon kokemusten toivoisi johtavan edelleen. ■

22.9.

KRISTITYN VAPAAUS

18. SUNN. HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Lk. 14:1–6

Virret: 186, 130, 436, 514, 272, 235: 4

Muuta musiikkia: J. Kuninkaanniemi: Sinun sanasi on lamppu (SATB), R. Kekkonen: Hallelujasäe, Sanasi on lamppu – lyhyt vastauslaulu (Iltarukous, Vesper), J. Hannikainen: Herra on minun turvani (SSATB + solisti, KJMK 2001)

Matkalla vapauteen

JUHA TANSKA

Olet ehkä joskus noussut sateisena aamuna lento-koneeseen, kun pilvet roikkuvat niin alhaalla, että askarruttaa, pääseekö lentokone ollenkaan ilmaan. Nousukiidon jälkeen ylhäällä pilvien päällä avautuu huikkeen kirkas toinen maailma. Se on ollut koko ajan olemassa, vaikka pilvien alla maailma näytti harmaalta. Kokemus muistuttaa armon kokemusta, valon tulvimista pitkään pimennossa olleeseen sydämeen. Kuitenkin Jumalan armon valo on ollut koko ajan olemassa, itse vain olet kulkenut kuin pilvien alla.

Armon ja vapautumisen kokemus tuntuvat olevan läheisiä sukulaisia. Ehdottoman, kaikkia vaateita vailla olevan armon valtaamana ihminen astuu, ehkä ensimmäistä kertaa elämässään, ehkä jalat tutisten, kohti sisäistä vapautta. ”Vapauteen Kristus meidät vapautti”, Paavali huudahtaa (Gal. 5:1), eikä saarnaajakaan voine liikaa julistaa tänä sunnuntaina omantunnon taakkojen alta vapauttavaa evankeliumia.

Sunnuntain evankeliumissa Jeesus vapauttaa ihmisiä lähellään kahdella tasolla. Toinen vapauttaminen on konkreettista: Jeesus parantaa sapattiatieralla vesipööhöä sairastavan miehen. Toinen vapauttamisen taso on periaatteellisempi, asenteissa ja sydämessä tapahtuva: miehen parantuminen johtaa Jeesuksen kysymään ateriaseuranaan olevilta lainopettajilta ja fariseuksilta: ”Onko sapattina lupa parantaa vai ei?”

Jeesuksen elinaikana juutalaiset erottautuivat aikakauden muista uskontojen harjoittajista erityisesti ehdottoman

monoteisminsa, kuvattoman jumalanpalveluksena, ruokaa koskevien säädöstensä, poikien ympärileikkauksen ja lepöpäivän noudattamisen perusteella. Kun Jeesus koettelee sapattisäädösten tulkintaa, ei kyse ole vain yksittäisen lainkohdan tulkinnasta, vaan sellaisesta uskon sisällöstä, jonka varaan juutalaiset ovat rakentaneet keskeisesti identiteettiään.

Jeesus antaa esimerkin siitä, miten ihmisen hätä, tarve saada apua, parantava kohtaaminen on tärkeämpi kuin yhteisön jähmettynyttä identiteettiä ylläpitävä perinne. Kun tulee valintatilanne – ja niitä elämässä tulee jokaisen kohdalle – on astuttava kärsivän ihmisen puolelle ja unohdettava, mitä mahdollisia seurauksia itselle koituu. Kun valintatilanne osuu omaan elämään, joutuu ehkä miettimään, millaiset ratkaisut edistävät elämää, mitkä elämän tukahduttavat.

Asetelma sapattiatieralla voisi johtaa myös elämän-tapamme pohdintaan. Nykyisessä tilanteessa, maapalloa ympäröivän elonkehän sairauden pahetessa, meidän kristittyjen kulutustottumuksilla, vaikuttamisella ja vastuun kantamisella on merkitys, joka ulottuu myös tuleviin sukupolviin. Miten sidottuja tai vapaita me olemme suhteessa länsimaisen elämäntavan antamiin malleihin?

Jeesuksen toiminta evankeliumissa asettuu Raamatun kertomusten maailmassa pitkän perinteen jatkumolle. Jo Vanhassa testamentissa Jumalan kansa oppii tuntemaan ”Hänet, joka on” (2. Ms. 3:14) vapauttajana: ”Sano siis israelilaisille: ’Minä olen Herra, minä vien teidät pois pakotyöstä Egyptistä ja pelastan teidät orjuudesta. Minä vapautan teidät kohotetun käteni voimalla ja ankarilla rangastuksilla.’” (2. Ms. 6:6)

Vanhan testamentin Jumalan kansa ei kuvitellut kuitenkaan voivansa kulkea kärsimyksistä vapaata tietä. Psalmien valitusrukoukset Jumalalle (esim. Ps. 22) eivät poista kärsimystä. Mutta sen psalmien rukoukset voisivat opettaa meilekin, että menneiden aikojen uskovaiset kärsivät yhteisönä. He kokoontuivat yhteisönä suremaan ja valittamaan kärsimyksen kohteeksi joutuneen puolesta. Jumala ja kanssakärsijät seisoivat kärsivien rinnalla. Armon ohella vapauden toinen sukulainen onkin toivo, kuin vapauden kajastuksena. Toivo syntyy usein pimeyden keskellä, kohtaamisessa, toisen ja Jumalan kohtaamisessa.

Tie vapauteen Egyptin orjuudesta kulkee erämaan ja koettelemusten kautta. Kristillisessä perinteessä erämaasta on tullut hengellinen metafora: tie sisäiseen vapauteen, elämään armon varassa, tie syvään luottamukseen suhteessa Jumalaan, kulkee toisinaan kuin erämaan kuivuuden ja koettelemusten kaltaista tietä. Tällä tiellä luottamus itseensä vähenee ja luottamus Jumalan mahdollisuuksiin vahvistuu. Jumala on kutsunut meidät matkalle kohti vapautta. ■

29.9.

JUMALAN SANANSAATTAJAT MIKKELINPÄIVÄ

Liturginen väri: valkoinen

Mt. 18:1-6 (7-9) 10

Virret: 137, 134, 139, 226, 136, 226

Muuta musiikkia: Enkeleiden kanssa (LV), Enkeli (IS),
Tulin kirkkoon jotain etsimään (RVK 532), D. Ellington (arr. J. Hellberg): Almighty God has those angels

Jos tahdot sä nähdä enkelin

SATU SAARINEN

Katsoin taannoin tanskalaisen dokumentin sairaalaklovnista. Dokumentissa seurattiin 6-vuotiaan syöpäsairaan Tobiaksen ja sairaalaklovni Anguksen ystävyttä kahden vuoden ajan. Tobiaksen tarina päättyi onnellisesti. Angus-klovni puhui ohjelmassa myös niistä lapsista, jotka eivät voi parantua. Hän puhui surustaan heidän kohtalon edessä.

Klovni puhui myös uskostaan: ”Olen lopulta alkanut ajatella, etten usko Jumalaan. Mutta uskon enkeleihin. Niihin minä uskon, sillä olen tavannut niitä monta. Se sopi sydämeeni. Se sopii tavalla, jonka saan täsmäämään.”

Moni meistä voi varmasti samaistua klovnin ajatukseen. Enkeleihin on helppo uskoa. Jumalan olemassaolo saattaa mietityttää. Mutta enkelit on helppo saada täsmäämään uskonymmärrykseen ja sydämen toiveeseen, kaipuuseen ja ikävään. Onhan enkelin hahmo jo suojaava ja hoitava. Lapsenuskolla haluamme pitää oman suojeleusenkelin lähellämme. Jokainen, joka toivoo olevansa enkelien siipien suojassa, toivoo kaikkein rakkaimpiensa olevan siellä myös.

Enkelit vastaavat monin tavoin tämän ajan ihmisten kaipuuseen. Uutisten mukaan suomalaisien enkelikokemukset ovat lisääntyneet, tai ainakin niistä puhutaan avoimemmin. Monet ihmiset seurustelevat enkeleiden kanssa. Tarjolla on monenlaisia enkelikursseja ja tapahtumia. Moni kertoo pyytävänsä enkeleiltä apua arjen tilanteissa parkkipaikan etsinnästä alkaen.

Teologisesti ja opillisesti olisi helppoa lähteä heristelemään sormeja enkelien etsinnälle ja avuksi huutamiselle.

Olisi helppoa osoittaa, missä kohdin mennään pieleen kirkon virallisen enkelikannan ja -opin suhteen. Enkelithän eivät ole meidän käskyläisiämme, vaan Jumalan.

Voisiko saarnan toteuttaa keskustelusaarnana ja pohtia yhdessä ihmisten kanssa enkeleiden merkitystä heidän elämässään? Jos rohkenee kysyä ihmisten enkelikokemuksista, joku varmasti rohkenee kertoa niistä. Ainakin, jos papilla opillinen punakynä ei odota ankarasti viuhumisen hetkeään!

Voi olla, että ihmiset pelkäävät kertoa enkelikokemuksistaan tuomitsemisen pelossa ja siinä pelossa, että heidät leimataan harhaoppisiksi. Mikkelinpäivänä on kuitenkin erinomainen tilaisuus puhua Nikean uskontunnustuksessa ääneen lausutusta uskontotuudesta, jonka mukaan Jumala on luonut näkyvän ja näkymättömän maailman. Eivätkö enkelit juuri kuulu jälkimmäiseen!

Kuulemani enkelikokemukset ovat olleet usein lohdun ja lämmön täyttämiä. Mutta on myös kokemuksia, joissa näkymätöntä maailmaa hallitsevan Jumalan voima tulee väkevästi ja yllättävästi esiin enkeleiden kautta. Enkelikokemus voi vakuuttaa intensiivisyydellään ja rajuudellaan.

Enkeleihin liittyy siis sellainenkin puoli, jota voi olla vaikeampi saada täsmäämään ajatuksiimme. Onhan Raamattusakin useita enkelikokemuksia, jotka ovat hämmäntäviä ja mykistäviä, jopa pelottavia ja säikähdyttäviä! Enkelit eivät redusoidu kiiltokuviksi, vaan heissä on voimaa, jota tarvitaan taisteluissa pimeyden valtoja vastaan.

Entä sitten ihmisenkelit? Taas ollaan opillisen oikeassa olemisen laitamilla! Ei voi kuitenkaan olla väärin puhua siitä, että me ihmiset voimme olla kuin enkeleitä toisillemme. Ilmaantua yllättäen, juuri oikeaan aikaan. Pelastaen ja lohduttaen. Voimme toimia Jumalan rakkauden välikapaleina, hänen viestinviejinään. ■

”Ei voi kuitenkaan olla väärin
puhua siitä, että me ihmiset
voimme olla kuin enkeleitä
toisillemme.”

6.10.

USKO JA EPÄUSKO

20. SUNN. HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Mk. 2:1–12

Virret: 528, 133, 315, 314, 619: 2-7, 619: 1, 8, 9

Muuta musiikkia: J. Strohofer: Aus tiefer Not schrei' ich zu dir (urut, virren 267 pohjalta), Syntinenkin veisata saa (SATB, VV 11)

Pyhä paikka?

ARI OINAS

Jeesus oli palanut kotiinsa Kapernaumiin. Ei tiedetä asuiko hän siellä vuokralla vai omistiko Jeesus kyseisen huoneiston. Joka tapauksessa se oli hänen aikuisiän kotinsa. Jos paikka olisi tiedossa, se olisi nykyään koko maailmanlaajan kristikunnan tärkeimpiä pyhiinvaelluspaikkoja, josta kirkon toiminta todellisesti alkoi. Rakennuksensa se oli todellinen alkukirkko!

Sana oli kiirinyt kulovalkean tavoin: Parantaja on kotona! Kaikkialta tuli ihmisiä. He tuuppiivat ja tungeksivat sisään. Ovien karmit saivat pahanpäiväisiä naarmuja ja kolhuja. Lattiat likaantuivat ihmisten tuomasta katupölystä, kun huoneistoon ahtautui väkisin yhä enemmän ja enemmän väkeä. Lopulta enempää ei mahtunut. Loput kurkistivat ovenraoista ja ikkunoista sisälle rakennukseen. Ikkunaluukut revittiin auki ja verhot saivat kyytiä. Kaiken keskellä Jeesus puhui ja opetti heitä. Oli ihmeellinen tunnelma, jossa yhdistyivät kaaos ja järjestys yhdessä paikassa.

Sitten rästähti! Laastia tippui katosta alas! Jostain syystä se ei aiheuttanut paniikkia. Tippuvia rakenteita vain väistettiin. Ehkä syynä oli Jeesuksen rauhallinen ja huoleton olemus. Muiden kuunnellessa Jeesuksen opetuksia halvaantuneen miehen ystävät olivat nähneet 'alkukirkon' katon hajottamisen ainoaksi keinoksi päästä sisään. Kaikki seurasivat, kun katto pala palata hajotettiin. Lopulta olohuoneen katossa oli vuoteen kokoinen aukko, josta laskettiin paareilla makaava halvaantunut mies Jeesuksen jalkojen juureen.

Kaikki katsoivat Jeesukseen. Mitä hän nyt tekisi? Nuo hullut olivat hajottaneet Jeesuksen kotitalon katon! He odottivat minä hetkenä Jeesus räjähtää ja alkaa sättimään

miehiä ja halvaantunutta. Mitä Jeesus teki? Hän laskeutui polvilleen halvaantuneen viereen ja sanoi: "Poikani, sinun syntisi annetaan anteeksi." Jeesus ei sanonut mitään kotinsa katon hajottamisesta. Ihmiset olivat kuin ällikällä lyötyjä. He ymmärsivät kuitenkin jo kuulemansa perusteella, että rakkaus on tärkeämpää kuin omaisuus. Moni todennäköisesti katsoi Jeesusta ihaillen. Lainopettajat sen sijaan loukkaantuivat Jeesuksen sanavalinnoista. He kokivat, että Jeesus ei ollut vain tekopyhä, vaan leikki Jumalaa! He katsoivat synkkinä Jeesusta.

Jeesus vilkaisi kirkonjohtajia ja totesi heidän käyttöksensä sopimattomaksi. Halvaantuneelle Jeesus sanoi: "Nouse, ota vuoteesi ja mene kotiisi." Mies nousi seisomaan ja käveli kaikkien nähdessä ulos talosta. Kaikki olivat ihmeissään. Tapahtumat herättivät ihmisten mielessä monia ajatuksia. Kertomuksen sisältö on ehkä monimerkityksellisempi kuin ensikuulemalta ymmärtää.

Ajatukseni kulkevat ensin Jumalan asuinsijoihin, sillä olihan kysymyksessä Jeesuksen koti. Jumalan asumukset vaihtelevat ja muuttuvat. Koskaan ei voi sanoa, että jokin rakennus olisi edes Jumalan läsnäolon perusteella arvokas. Jeesuksen Kapernaumin kodista tai sen paikasta ei tehty koskaan pyhiinvaelluspaikkaa. Ehkä oli vain niin, ettei sellainen juolahtanut ensimmäisten kristittyjen mieleen. Opetus voisi siis olla, että vain Jumalan itsensä tulee olla rakauden kohteena, ei minkään rakennuksen.

Ajattelen myös tämän päivän kirkkoja ja seurakuntarakennuksia. Vaalimmeko niitä liikaa? Millainen olisi tänään tilanne, jossa esimerkiksi jonkin kirkon tai seurakuntakodin annettaisiin tuhoutua jonkin aineettoman rakaudenteon suorittamiseksi tai kustantamiseksi. Paljon kertoo kuitenkin se, että Jeesus antoi kotitalonsa tuhoutua yhden ainoan ihmisen avunpyynnön takia.

Päivän evankeliumi on kertomus myös uskosta, joka ei aseta sen enempää henkilömääriin perustuvia tavoitteita kuin rahassa mitattavia tulo- ja kannattavuuslaskelmia. Opetus on, että yksikään paikka tai rakennus ei ole koskaan itsessään pyhä. Pyhyys tulee aina yksinomaan Parantajan ja Anteeksiantajan läsnäolosta elämässämme, missä ikinä olemmekin. Myös jokaisen kirkkorakennuksen pyhyys tulee yksinomaan sen kautta, että siellä eletään todeksi usko ja rakkaus. Jos siis huomaat, että kirkossa välillä vetää, lattialla on roskia tai katto vuotaa, älä vihastu, vaan muista tänään kuulemaasi kertomusta, jossa Jeesus jätti sen kaiken huomiotta osoittaakseen rakkautta toiseen ihmiseen. ■

13.10.

JEESUKSEN LÄHETILÄÄT

21. SUNN. HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Mt. 22:1–14

Virret: 424, 416: 1, 2, 7, 510, 426, 225, 172: 1, 3

Muuta musiikkia: A. Kuorikoski, P. Perkiö: Tie, Minne tie vie (ML), K. Niskala, T. Niskala: Jumalan verkossa, Matkaa tee (UML), KK: Lähdemme täältä päivään uuteen, P. Simojoki: Muutoksen aika (MyM)

Vihasta evankeliumiin

NIKO HUTTUNEN

Tämän pyhän evankeliumi pakottaa saarnaajansa käsittelemään väkivaltaisuutta. Tavallinen kristillinen tapa selviytyä aiheesta on torjua se. Tarvittaessa voidaan vedota lähimmäisen- tai jopa vihollisrakkauteen, jotka niin ikään löytyvät Matteuksen evankeliumista.

Mutta lähimmäisen tai vihollisen rakastaminen ei ole Matteuksen evankeliumin koko totuus. Tämän sunnuntain tekstissä se on erittäin selvää. Suosittelen tekstin asettamaan haasteeseen vastaamista – seurakuntalaiset joka tapauksessa kuulevat, mitä evankeliumi sisältää.

Evankeliumin mukaan Jeesus lausuu vertauksensa Jerusalemissa. Juuri edellä hän on kertonut vertauksen viinitarhan vuokraajista, jotka pahoinpitelevät omistajan palvelijat ja tappavat tämän pojan. Evankelista kertoo ylipappien ja fariseuksien oivaltaneen Jeesuksen puhuneen tuomiosanoja heistä. Tämän jälkeen vertaus kuninkaanpojan häistä ei jätä epäselvyyksiä: häistä kieltäytyminen tarkoittaa Jeesuksen torjumista.

Kaiken kaikkiaan kertomus kuvastaa kristittyjen katke-ruutta suhteessa ei-kristittyihin juutalaisiin. Matteus kirjoitti juutalaissodan jälkeisessä tilanteessa. Tuolloiselle evankeliumin kuulijalle ei ole jäänyt epäselväksi, mitä tarkoitti, kun kuninkaan sotajoukko ”poltti heidän kaupunkinsa” – näinhän oli käynyt Jerusalemissa vuonna 70 jKr.

Kuninkaan langettama rangaistus hääjuhlasta kieltäytyneille tuntuu varsin kohtuuttomalta vastineelta. Kyse on kuitenkin vertauksesta: hääjuhla kuvaa pelastuksen osallisuutta, jota Jumala tarjoaa koko juutalaiselle kansalle. Kristittyjen näkökulmasta ei-kristityt juutalaiset ovat

kääntäneet selkänsä itse Jumalalle.

Kuningas ja hänen poikansa viittaavat luonnollisesti Isään ja Poikaan, mutta kaupungin tuhoava armeija tuo pikemminkin mieleen Jerusalemin tuhonneen Rooman armeijan. Ristiriita ei ole kovinkaan suuri. Jo Vanhassa testamentissa assyrialaiset ja babylonialaiset toimivat Jumalan rangaistuksen välikappaleina. Nyt tätä tehtävää täyttivät roomalaiset.

Vertaukselle on kaksi rinnakkaiskertomusta. Tuomaan evankeliumin (logion 64) versio on painotettu niin, että se kyseenalaistaa kauppiaiden kristillisyyden. Luukkaan (14:12–24) versio puolestaan korostaa köyhien ja syrjäytyneiden kutsumista. Tässä vertailussa Matteuksen erityispiirteitä on tapahtumien siirtäminen hoviympäristöön ja hillitön väkivaltaisuus. Missään muussa versiossa ei aktiivisesti mennä tuhoamaan juhlista kieltäytyneitä.

Matteuksen erityispiirteenä on myös vertauksen päätös juhlista ulosheittoineen, johon Luukkaalla tai Tuomaalla ei löydy mitään rinnakkaiskohtaa. Matteus korostaa paljon hyviä tekoja – ajatellaanpa vain tuomiosunnuntain tekstiä (Mt. 25:31–46). Tästä näkökulmasta puku tarkoittaa hyviä tekoja. Tällainen puvun merkitys on tuttu jo Vanhasta testamentista (Job 29:14) ja se oli mm. myös Augustinuksen tulkinta.

Luterilaisten usein suosima teoria juhlavieraiden saamista puvuista ei saa tukea antiikin lähteistä. Silti luterilainen näkökulma voisi tarjota jotain erityisen arvokasta tämän väkivaltaisen vertauksen keskellä: tunnistamme synnin.

Kuokkavieraasta kertomalla tarina itsekin tulee käsitel-leeiksi syntiä kristillisen yhteisön sisällä. Vielä pelastuksen osallisuuteen päässeetkin voivat joutua ulos. Kuka on tämä syntinen vieras? Eikö sellaiseksi voi paljastua kuka tahansa meistä? Tällaiset ajatukset saavat välttelemään iloa syntisen tuhosta.

Samaistuminen ulosheitettävään kristittyyn on vastalä- kettä sille aggressiolle, joka mielellään näkee väärän ja pahan katoavan maailmasta – ja on sen eteen valmis polt- tamaan kaupunkeja, tappamaan murhamiehiä ja sitomaan petteureita ulosheitettäväksi. Lukijaa jää askarruttamaan, olenko minä se, joka heitetään ulos?

Tämän sunnuntain evankeliumi ei anna meille helppoa armoa ja kauniita puheita. Se pakottaa lukijansa katso- maan kaunaa ja väkivaltaa, mutta onnellisessa tapauksessa tavalla, joka on omiaan purkamaan näitä kielteisiä asioita. Näin voimme kiertotietä tulla siksi, mistä sunnuntain aihe puhuu: Jeesuksen lähettilääksi. ■

KIRJOITTAJAT

Niko Huttunen

Uuden testamentin eksegetiikan dosentti, Helsingin yliopisto

Ari Oinas

Halikon aluekappalainen, työnohjaaja, Salon seurakunta

Satu Saarinen

FT, Kappalainen, Karjasillan seurakunta

Juha Tanska

Kirkkoherra, Kymin seurakunta

Hanna Vanonen

Pastori, tutkija, Helsinki

VIRRET JA MUSIIKKI

Anna Marte

Kanttori, Kauniaisten suomalainen seurakunta

LAULUJEN LÄHTEITÄ

HT = Hartaita toivelauluja, Musiikki Fazer 1988

ML = Messulauluja, Kirjapaja 1997

UML = Uusia messulauluja, Kirjapaja 2007

Pc = Piae cantiones: Vanhoja kirkko- ja koululauluja, Fazer 1967

KH = K. Haapala: Laulut jäävät elämään, SLS ja K. Haapala 2001

JLVK = Jaakko Löytyn virsikirja, Fazer musiikki oy, Espoo 1994

LV = Lasten virsi, Seurakuntien lapsityön keskus 2008

LS = Lauluja särkyneille: A-M Kaskinen, P. Laaksonen, P. Simojoki

LT 11 = Laulutuuhi, PTK 2011

IS = Ilon siiville - lasten laulukirja, toim. J. Salminen, Kirjapaja 2004

JLAV = J. Löytty: Arkivirsiä - neljäänisinä kuorosovituksina (2002, F-Kustannus Oy)

YK = Yhteiskustannus

MM = J. Löytty: Missa Missionalis, julkaisija ja kustantaja Herättäjä-Yhdistys, Lapua 1992

PL = Parasta on laulaa – lauluja laulamattomille, Kirjapaja

TL = Tuomaslauluja: toim. P. Laaksonen, Kirjapaja, Fazer Musiikki Oy 1993

TZ = Taize – rukouslauluja, Kirjapaja 2005

VV 10 = Veisatkaa vuoroin 10; Kolmiäänisiä sovituksia uusista Siionin virsistä, 2006

VV 11 = Veisatkaa vuoroin 11; Neliäänisiä sovituksia uusista Siionin virsistä, 2008

MuM = Mukulamessu (Karas-Sana 1995)

MyM = Mysterion -messu. P. Simojoki, A-M Kaskinen (Suomen Lähetyseura 2004)

JA = JOULUN AIKAAN (S380) 150 joululaulua sekakuorolle/150 Christmas Carols for mixed choir

LKM = Laula, Kaikki maa, Suomen Lähetyseuran julkaisu

KK = Kansanlaulukirkko, Lasten keskus, toim. K. Eerola

KJMK = Kirkon jumalanpalvelus- ja musiikkitoiminnan keskus

**SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
FINLANDS KYRKAS PRÄSTFÖRBUND R.Y.**

www.pappisliitto.fi, pappisliitto@akiliitot.fi
Perustettu 14.1.1918

**Puheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja, Pappisliitto**
Eija Nivala
Alavieskan seurakunnan
kirkkoherra, TM
Puh. (08) 4309 602
GSM 050 5762 110
eija.nivala@evl.fi

PAPPISLIITTO PRÄSTFÖRBUNDET

**SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO
FINLANDS KANTOR-ORGANISTFÖRBUND R.Y.**

www.skul.fi
kanttori-urkuriliitto@akiliitot.fi
Perustettu 15.6.1907

Puheenjohtaja, Kanttori-urkuriliitto
Eero Annala
Keravan seurakunnan A-kanttori, MuM
Puh. 0400 378 048
eero.annala@evl.fi

Toiminnanjohtaja

Esko Jossas, TT
Puh. (09) 150 2467
GSM 040 865 6683
esko.jossas@akiliitot.fi

Apulaistoiminnanjohtajat

Annamari Jokinen, VTM
Puh. (09) 4270 1505
GSM 040 865 6630
annamari.jokinen@akiliitot.fi

AKIn neuvottelu- ja
luottamusmiestoiminta, AKIn
alaosastotoiminta, Kanttori-urkuriliiton
hallinto, kanttorien ammatilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta

Merja Laaksamo, pastori, TM
Puh. (09) 4270 1506
GSM 050 542 3664
merja.laaksamo@akiliitot.fi
Cruxin päätoimittaja, AKIn viestintä,
Pappisliiton hallinto, opintomatkat,
pappien ammatilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta

Opiskelijä-asiamiehet

Annukka Ruusula, kanttori, MuM
Puh. (09) 4270 1502
GSM 050 518 4038
annukka.ruusula@akiliitot.fi
Kanttori-urkuriliiton opiskelijatoiminta,
neuvonta opiskelijoiden
harjoittelu- ja työllistymiskysymyksissä

Vesa Engström, teol.yo
Puh. (09) 4270 1501
GSM 050 597 5231
vesa.engstrom@akiliitot.fi
Pappisliiton opiskelijatyö, neuvonta
opiskelijoiden harjoittelu-, mentorointi-
ja työllistymiskysymyksissä

Johdon assistentti
Tuula Anttonen, HSO-sihteeri
Puh. (09) 4270 1513
tuula.anttonen@akiliitot.fi
AKI-hallinnon ja johdon assistentti,
Pappisliiton hallintoelinten
pöytäkirjanpitäjä, matka- ja
kokousjärjestelyt, Internet-kotisivut

Toimistosihteeri

Tuija Kukkonen, yo-merkonomi
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@akiliitot.fi
Jäsenyysasiat, alaosastot,
luottamusmiessuorit

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi
Cruxin toimistusihteeri,
jäsenyysasiat, opintomatkat

Anne Taanila
Puh. (09) 4270 1517
anne.taanila@akiliitot.fi
Kirjanpito ja maksuliikenne

AKIN TOIMISTO

Akavatalo, Rautatieäisenkatu 6,
00520 Helsinki
Avoimma arkisin klo 9-15
Puh. (09) 4270 1503, faksi (09) 148 5875
toimisto@akiliitot.fi
Edunvalvontaan ja työsuhteeseen liittyvät
kysymykset osoitteeseen edunvalvonta@akiliitot.fi

LAKIMIESPALVELUT AKIN JÄSENIIN

**Puhelinpalvelu työhön ja virkaan liittyvissä
lakiasioissa:** ma-pe klo 9-15 lakimies Heidi Elvilä ja
varatuomari Anna-Maria Numminen
Puh. 050 463 8699, lakimies@akiliitot.fi
Puhelinpalvelu yksityiselämän oikeusasioissa:
arkisin klo 10-16 Asianajotoimisto Bützow
Puh. (09) 431 531
Mainitse minkä liiton jäsen olet.

**ERITYISKOULUTETTUIJEN
TYÖTÖMYYSSASSA**

Asemamiehenkatu 2 C,
00520 Helsinki
Puh. (09) 7206 4343 ma-to klo 12-15
Faksi (09) 272 1212
erityiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

Anna palautetta
lehestä ja voita
iPad!

Arvottava palkinto
on n. 600 euron
arvoinen
Applen iPad.

Samalla voit antaa
aihe-ehdotuksia ja vaikuttaa
lehden sisältöön. Vastaa heti lyhyeen
kyselyyn osoitteessa
www.mcipress.fi/lukijakyselyt

Vastaaminen on helppoa.

1. Kirjautu osoitteeseen www.mcipress.fi/crux
2. Merkitse numerosarja 0248
3. Tämän jälkeen pääset lukijakyselyyn klikkaamalla
Lähetä-painiketta.

Ja sitten vain onnea arvontaan!

Lukijakyselyyn voi vastata kahden viikon sisällä lehden ilmestymisestä.
Kyselyyn voivat osallistua kaikki MCI Press Oy:n tuottamien lehtien lukijat.
Voit osallistua kyselyyn jokaisen ilmestyvän numeron yhteydessä, mutta vain
yhdellä vastauksella lehden numeroa kohden. Kysely ja arvonta koskevat
lehtiä, jotka ilmestyvät kevätkaudella 2013. Palkinnon arvontaan osallistuvat
kaikki vastanneet. Palkinto arvotaan 31.7.2013. Voittajalle ilmoitetaan sähköpostitse tai kirjitse.

Laajan valikoiman ja hyvän palvelun kristillinen kirjakauppa, josta löydät kaikkien kustantajien kristilliset kirjat. Tervetuloa ostoksille myymälään ja verkkokauppaan!

Janne Villa

Hengellinen väkivalta

Hengellinen ja henkinen väkivalta ovat vaiettuja salaisuuksia monissa piireissä. Kirja tarkastelee väkivaltaa uskonnollisten liikkeiden sisällä tapauskertomusten, asiantuntijoiden ja alan kirjallisuuden kautta. Kirjassa pohditaan myös yksilön ja yhteisön tasolla keinoja selvittää kriisistä.

26,30 (29,20)

Antti Nylén

Tunnustuskirja

Kristinuskon sisältö niille, jotka ovat sen unohtaneet. Uskonottoman kasvatuksen saanut, katoliseen kirkkoon aikuisiällä liittynyt kirjailija kertoo itsestään sekä suhteestaan kirkkoon ja sen opetuksiin henkilökohtaisesti, vaativasti – ja tunnustuksellisesti.

22,50 (25,10)

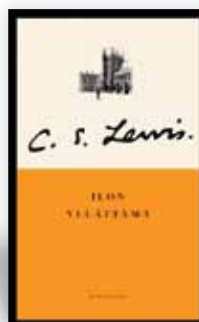

Aila Ruoho

Päästä meidät pelosta

Hengellinen väkivalta uskonnollisessa yhteisössä Kirjassa käsitellään esim. Jehovan todistajien, Vanhoillislestadiolaisten ja Koivunimen kulttina tunnetun yhteisön kipupisteitä.

28,80 (32,00) NEMO

C. S. Lewis

Ilon yllättämä

C.S. Lewis kertoo polustaan lapsuudesta aikuisuuteen. Lewisistä tuli kasvuvuosinaan ateisti. Hän koki kuitenkin toiseen todellisuuteen viittaavaa kaipautta. Omaelämäkerrassaan hän kuvaa kääntymystään kristityksi. Esipuheen on kirjoittanut Jason Lepojärvi.

23,60 (26,20)

Antti Kylliäinen, Wille Riekkinen

Uskon kintereillä

Kylliäinen ja Riekkinen käyvät syvällistä kirjeenvaihtoa uskon suurista kysymyksistä ja tarkastelevat kirkon ja sen opin suhdetta ympäröivään maailmaan.

ART HOUSE

* . MK8 1 *

LIITON AUKIOLOAJAT *kesällä*

Kirkon akateemiset AKIn toimisto on suljettuna 8.7–4.8. välisen ajan kesälomien vuoksi. Kiireellisissä tapauksissa voit ottaa yhteyttä numeroon 050 511 6683.

Lakimiehen puhelinpalvelua ei ole ajalla 1.–14.7.

AKI toivottaa jäsenilleen hyvää kesää ja rentouttavaa lomaa.